

Schoolkostenmonitor primair, voortgezet en gespecialiseerd onderwijs 2024/2025

Daniëlle van Helvoirt
Joris Cuppen
Isis Derks
Bianca Leest

November 2025

Schoolkostenmonitor primair, voortgezet en gespecialiseerd onderwijs 2024/2025

Daniëlle van Helvoirt, Joris Cuppen, Isis Derks, Bianca Leest
Met medewerking van: Tessa Termorshuizen

November 2025

Projectnummer: K2024.103

© 2025 KBA Nijmegen

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, en evenmin in een retrieval systeem worden opgeslagen, zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van KBA Nijmegen.

No part of this book/publication may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without written permission from the publisher.

Inhoudsopgave

1	Managementsamenvatting	1
1.1	Conclusies po	1
1.2	Conclusies vo	3
1.3	Conclusies go	6
2	Inleiding	9
2.1	Achtergrond en onderzoeksvragen	9
2.2	Methoden	10
2.3	Leeswijzer	12
3	Schoolkosten primair onderwijs	13
3.1	Schoolkostenbeleid van de po-scholen	13
3.1.1	Schoolkosten po: Totaal en opbouw	13
3.1.2	Schoolkosten po: Ontwikkeling	16
3.1.3	Scholen po zonder bijdrage schoolkosten	16
3.1.4	Schoolkosten po: Leermiddelen en lesmateriaal	17
3.1.5	Schoolkosten po: Persoonsgebonden materialen	17
3.1.6	Schoolkosten po: ICT (devices en software)	17
3.1.7	Schoolkosten po: Vrijwillige ouderbijdrage	18
3.1.8	Schoolkosten po: Informatie, inspraak en verantwoording	21
3.1.9	Schoolkosten po: Tegemoetkoming	23
3.2	Schoolkosten voor ouders po	24
3.2.1	Schoolkosten po: Totaal en opbouw	24
3.2.2	Schoolkosten po: Ontwikkeling	28
3.2.3	Schoolkosten po: Vrijwillige ouderbijdrage	29
3.2.4	Schoolkosten po: ICT (devices en software)	30
3.2.5	Schoolkosten po: Aanvullend onderwijs	32
3.2.6	Schoolkeuze en schoolkosten	33
3.2.7	Schoolkosten po: Informatie, inspraak en verantwoording	33
3.2.8	Schoolkosten po: Tegemoetkoming	34
4	Schoolkosten voortgezet onderwijs	35
4.1	Schoolkostenbeleid van de vo-scholen	35
4.1.1	Schoolkosten vo: Totaal en opbouw	35
4.1.2	Schoolkosten vo: Ontwikkeling	38
4.1.3	Scholen vo zonder bijdrage schoolkosten	39
4.1.4	Schoolkosten vo: Leermiddelen en lesmateriaal	40
4.1.5	Schoolkosten vo: Persoonsgebonden materialen	40
4.1.6	Schoolkosten vo: ICT (devices en software)	41
4.1.7	Schoolkosten vo: Vrijwillige ouderbijdrage	42
4.1.8	Schoolkosten vo: Informatie, inspraak en verantwoording	46
4.1.9	Schoolkosten vo: Tegemoetkoming	47
4.2	Schoolkosten voor ouders vo	48
4.2.1	Schoolkosten vo: Totaal en opbouw	48
4.2.2	Schoolkosten vo: Ontwikkeling	52
4.2.3	Schoolkosten vo: Vrijwillige ouderbijdrage	53
4.2.4	Schoolkosten vo: ICT (devices en software)	54
4.2.5	Schoolkosten vo: Aanvullend onderwijs	56
4.2.6	Schoolkosten vo: Reiskosten	57
4.2.7	Schoolkosten vo: Schoolkeuze en schoolkosten	57
4.2.8	Schoolkosten vo: Informatie, inspraak en verantwoording	57
4.2.9	Schoolkosten vo: Tegemoetkoming	58
5	Schoolkosten gespecialiseerd onderwijs	60
5.1	Schoolkostenbeleid van de gespecialiseerd onderwijs scholen	60

5.1.1	Schoolkosten go: Totaal en opbouw	60
5.1.2	Scholen go zonder bijdrage schoolkosten	62
5.1.3	Schoolkosten go: Leermiddelen en lesmateriaal	63
5.1.4	Schoolkosten go: Persoonsgebonden materialen	63
5.1.5	Schoolkosten go: ICT	64
5.1.6	Schoolkosten go: Vrijwillige ouderbijdrage	64
5.1.7	Schoolkosten go: Informatie, inspraak en verantwoording	68
5.1.8	Schoolkosten go: Tegemoetkoming	72
5.2	Schoolkosten voor ouders go	73
5.2.1	Schoolkosten go: Totaal en opbouw	74
5.2.2	Schoolkosten go: Vrijwillige ouderbijdrage	77
5.2.3	Schoolkosten go: ICT (devices en software)	79
5.2.4	Schoolkeuze en schoolkosten	80
5.2.5	Schoolkosten go: Informatie, inspraak en verantwoording	80
5.2.6	Schoolkosten go: Tegemoetkoming	82
Bijlagen		83

1 Managementsamenvatting

In deze monitor staan de schoolkosten in het primair, voortgezet, en gespecialiseerd onderwijs in schooljaar 2024/2025 centraal. De gegevens voor dit rapport zijn verzameld met online vragenlijsten onder schoolleiders en ouders. In het onderzoek stonden de volgende vragen centraal:

1. Wat is de huidige hoogte van de in het primair, voortgezet, en gespecialiseerd onderwijs (speciaal basisonderwijs (sbo), speciaal onderwijs (so) en voortgezet speciaal onderwijs (vso)) gevraagde en betaalde schoolkosten voor ouders?
2. Hoe hebben de verschillende typen schoolkosten zich sinds de laatste meting ontwikkeld?
3. Zijn er verschillen in de perceptie over de informatievoorziening over schoolkosten tussen scholen en ouders?
4. Zijn er verschillen in schoolkosten tussen scholen met een lagere of hogere achterstandsscore?

De onderzoeksvragen worden apart beantwoord voor het primair, voortgezet, en gespecialiseerd onderwijs (po, vo en go). Schoolkosten zijn bij scholen uitgevraagd aan de hand van de volgende indeling: leermiddelen en lesmaterialen, persoonsgebonden materialen, ICT-middelen en de vrijwillige ouderbijdrage. Bij ouders is een vergelijkbare indeling gebruikt, met als extra categorie de bijzondere kosten. In totaal hebben 9.070 ouders en 1.465 schoolleiders vragenlijsten ingevuld over schoolkosten.

1.1 Conclusies primair onderwijs

1.1.1 Hoogte van de schoolkosten

Hieronder bespreken we de totale kosten voor het schooljaar 2024/2025 en de uitkomsten per schoolkostencategorie.

Scholen • Scholen geven gemiddeld aan dat de schoolkosten die zij aan ouders doorberekenen 56,91 euro bedragen. Deze kosten bestaan grotendeels uit de vrijwillige ouderbijdrage, die gemiddeld 56,36 euro bedraagt. Zo'n negen op de tien scholen (91%) geeft aan een vrijwillige ouderbijdrage te hebben; de andere typen kosten komen bijna niet voor.

Ouders • Aan ouders is gevraagd hoeveel kosten zij in schooljaar 2024/2025 hebben gemaakt. Zij geven aan dat de totale schoolkosten gemiddeld 207 euro bedragen. Ouders met kinderen in de onderbouw geven gemiddeld lagere kosten op dan ouders met kinderen in de bovenbouw (€54,68 versus €59,13).

Scholen zonder bijdrage

Negen procent van de scholen in het primair onderwijs geeft in de enquête expliciet aan dat ze geen bijdrage aan schoolkosten of vrijwillige ouderbijdrage in rekening brengen. De meeste scholen geven aan dat zij deze keuze maken vanwege kansengelijkheid en het feit dat ze een populatie hebben die moeite heeft om een vrijwillige ouderbijdrage te betalen. Ook geeft een deel aan dat het een bestuurlijk besluit was, zonder verdere argumentatie.

Leermiddelen en persoonsgebonden middelen

Scholen • Kosten voor leermiddelen voor ouders komen vrijwel niet voor: slechts één po-school geeft aan kosten hiervoor in rekening te brengen. Wettelijk gezien kan dit ook niet. Dit geldt ook voor persoonsgebonden materialen (die op kosten mogen komen van ouders): het merendeel van de scholen brengt hier geen kosten voor in rekening. 17 scholen (2%) geven wél aan dat ze (direct) kosten in rekening brengen voor persoonsgebonden materialen. Gemiddeld bedragen die dertig euro binnen de groep scholen die de kosten in rekening brengen.

Ouders • Kosten voor leermiddelen en schoolbenodigdheden bedragen voor ouders gemiddeld 74 euro (bijvoorbeeld voor gymspullen, agenda's, etc.). In de bovenbouw zijn deze kosten wat hoger dan in de onderbouw, namelijk 84 euro ten opzichte van 60 euro.

ICT

Scholen • Drie po-scholen hebben via de enquête aangegeven kosten in rekening te brengen voor ICT.

Ouders • Ongeveer vier vijfde deel van de ouders geeft aan dat de school zelf over de ICT-middelen beschikt en hier geen bijdrage vanuit de ouders voor vraagt. Daarnaast geeft vier procent van de ouders aan dat zij zelf kosten maken voor een laptop/tablet en drie procent van de ouders geeft aan dat zij zelf kosten maken voor software/oefenprogramma's, ofwel in de vorm van een bijdrage aan de school of door het zelf aan te schaffen. Daarnaast geeft 81 procent van de ouders aan niet te weten dat het vrijwillig is om een bijdrage te leveren voor de aanschaf van laptops/tablets/andere ICT-middelen.

Vrijwillige ouderbijdrage

Scholen • De vrijwillige ouderbijdrage is aan de scholen in drie subcategorieën uitgevraagd:

1. Bijdrage aan buitenschoolse/extra activiteiten zoals excursies en schoolzwemmen
2. Bijdrage aan speciale onderwijsprogramma's of -concepten, zoals tweetalig onderwijs of vrije school-onderwijs
3. Bijdrage voor overige posten zoals vieringen, sport, drukwerk, bijlessen etc.

De gemiddelde vrijwillige ouderbijdrage die scholen vragen bedraagt 56 euro. Drie kwart van de scholen vraagt een vrijwillige ouderbijdrage voor buitenschoolse activiteiten (excursies/schoolreisjes). Daarnaast geeft ongeveer één op de vijf scholen aan een speciaal programma of concept te hebben. Veertig procent van de scholen vraagt een vrijwillige ouderbijdrage voor andere posten dan buitenschoolse activiteiten en een speciaal programma/concept. Meestal gaat dit om een bijdrage aan feesten en vieringen. Ongeveer 45 procent van de scholen geeft korting of vrijstelling voor de vrijwillige ouderbijdrage, meestal vanwege een later instroommoment of vanwege het aantal leerlingen per gezin.

Ouders • Bijna negen op de tien ouders geven aan dat de school om een vrijwillige ouderbijdrage vraagt. Deze bedraagt volgens ouders gemiddeld 66 euro. Een groot deel van de ouders betalen dit jaar de volledige vrijwillige ouderbijdrage (86%). Een klein deel van de ouders betaalt een gedeelte van de bijdrage (2%) of helemaal niet (4%). Ook betaalt een deel van de ouders meer dan de gevraagde vrijwillige ouderbijdrage.

Bijzondere kosten

Ouders • Gemiddeld geven ouders zo'n 181 euro uit aan bijzondere kosten. De grootste kostenpost die hieronder valt is aanvullend onderwijs. Ouders die opgeven kosten te maken voor aanvullend onderwijs geven hier gemiddeld 765 euro aan uit.

1.1.2 Ontwikkelingen van de schoolkosten

Scholen • Ten opzichte van de vorige editie (2022-2023) van de Schoolkostenmonitor zijn de schoolkosten licht gestegen. In 2022-2023 waren de gemiddelde kosten 54 euro¹, en de gemiddelde kosten zijn in de huidige editie 57 euro.

Ouders • Schoolkosten zijn over het algemeen licht gestegen ten opzichte van eerdere edities (sinds 2018-2019) van de Schoolkostenmonitor. De kosten voor ouders met kinderen in groep 1, 2 en 6 zijn iets gedaald ten opzichte van de vorige Schoolkostenmonitor. In 2018-2019 waren de kosten in groep 1 bijvoorbeeld gemiddeld 133 euro, in de huidige meting zijn deze 122 euro.

1.1.3 Informatie en inspraak

Scholen • De meeste scholen informeren ouders over de schoolkosten via de schoolgids (87%). Verder informeert een substantieel deel van de scholen, ouders (ook) via de nieuwsbrief, de website, het portaal en/of de ouderraad/medezeggenschapsraad. Bij de meeste scholen hebben ouders via de

¹ Bedragen uit eerdere monitoren zijn gecorrigeerd voor inflatie.

ouderraad/medezeggenschapsraad inspraak op de hoogte van de bijdrage van ouders aan de schoolkosten, de informatievoorziening en de mogelijkheden voor een financiële tegemoetkoming.

Ouders • Een grote meerderheid van de ouders geeft aan dat zij worden geïnformeerd over de hoogte en de besteding van de schoolkosten. De informatie wordt meestal verstrekt via een (nieuws)brief. Een groot deel van de ouders is ook (zeer) tevreden over hoe ze geïnformeerd worden over de schoolkosten. De medezeggenschapsraad wordt het vaakst benoemd door ouders als manier waarop zij betrokken worden bij beslissingen over de schoolkosten.

Mening over hoogte schoolkosten en invloed op schoolkeuze

Ouders • Iets minder dan de helft van de ouders vindt dat de schoolkosten van gepaste hoogte zijn. Ongeveer 12% van de ouders geeft aan de kosten (zeer) hoog te vinden. Daarnaast kijkt een klein deel van de ouders naar de kosten van de school wanneer zij hier een keuze voor maken.

Tegemoetkoming

Scholen • Iets minder dan de helft van de scholen geeft korting of vrijstelling voor de vrijwillige ouderbijdrage, meestal vanwege een later instroommoment of vanwege het aantal leerlingen per gezin. Daarnaast biedt bijna een derde van de scholen extra financiële tegemoetkoming aan ouders ter vermindering van de ouderlijke bijdragen aan schoolkosten. Dit heeft meestal de vorm van een vrijstellingsregeling (waarbij geldt dat ouders uiteraard zelf kunnen kiezen voor een 'korting' of 'vrijstellingsregeling' bij de vrijwillige ouderbijdrage).

Ouders • Het overgrote deel van de ouders geeft aan geen tegemoetkoming voor de schoolkosten te ontvangen. Eén procent van de ouders ontvangt een geldbedrag, en twee procent ontvangt spullen. Ouders die aangeven geld te ontvangen geven dit geld het vaakst uit aan gymspullen. Iets minder dan de helft van de ouders geeft aan dat zij geen informatie hebben ontvangen over financiële ondersteuning die de school kan geven bij het betalen van de schoolkosten.

1.1.4 Verschillen in kosten naar achterstandsscore

Scholen • Scholen zijn ingedeeld op basis van hun onderwijsachterstanden-score. De groep met de 20 procent laagste onderwijsachterstandsscores (laagste kwintiel achterstandsscore) heeft gemiddeld hogere schoolkosten dan scholen die zich in het hoogste kwintiel bevinden (de 20% scholen met de hoogste achterstandsscores).

1.2 Conclusies voortgezet onderwijs

1.2.1 Hoogte van de schoolkosten en ontwikkelingen

Hieronder bespreken we de totale kosten voor het schooljaar 2024/2025 en de uitkomsten per schoolkostencategorie.

Scholen • Scholen geven gemiddeld op dat de schoolkosten tussen de 125 euro (pro) en 465 euro (gymnasium) bedragen. Voor een groot deel bestaat dit uit de vrijwillige ouderbijdrage.

Ouders • Aan ouders is gevraagd om te noteren hoeveel kosten zij in schooljaar 2024/2025 hebben gemaakt. Ouders geven aan dat de schoolkosten gemiddeld 880 euro bedragen. Ouders met kinderen in het praktijkonderwijs geven gemiddeld lagere kosten op. Ouders met kinderen op het vwo geven juist gemiddeld hogere kosten op.

Scholen zonder bijdrage

Acht procent van de vo-scholen geeft in de enquête expliciet aan dat ze geen bijdrage aan schoolkosten of vrijwillige ouderbijdrage in rekening brengen. De belangrijkste reden die scholen opgeven om geen bijdrage te vragen is dat ouders het niet kunnen en/of willen betalen.

Leermiddelen en persoonsgebonden materialen

Scholen • Vijf scholen geven aan dat ze leermiddelen doorrekenen naar ouders (wat niet mag). Voor persoonsgebonden materialen geeft een kwart van de scholen aan dat ze deze kosten doorrekenen. Gemiddeld vragen scholen een bedrag van 9-14 euro op.

Ouders • Ouders geven aan dat de gemiddelde kosten voor leermiddelen en schoolbenodigdheden 188 euro bedragen.

ICT

Scholen • Gemiddeld over alle scholen berekend, bedragen de kosten voor ouders per jaar tussen de 29 en 52 euro, afhankelijk van onderwijsrichting. De bijdrage wordt het vaakst besteed aan laptops. Driekwart van de scholen die aangeven kosten in rekening te brengen of een bijdrage te vragen, geeft aan dat ze ouders vragen om zelf ICT-middelen aan te schaffen. Bijna alle scholen met kosten voor een device (laptop of tablet) hebben een (huur)koopregeling hiervoor.

Ouders • Ongeveer zeven op de tien ouders geeft aan dat de school zelf over de software of digitale oefenprogramma's beschikt en hier geen bijdrage vanuit de ouders voor vraagt. Daarentegen is dat maar 15 procent voor laptops en tablets. Daarnaast geeft zo'n zeventig procent van de ouders aan dat zij zelf kosten maken voor een laptop/tablet en negen procent van de ouders geeft aan dat zij zelf kosten maken voor software/oefenprogramma's, ofwel in de vorm van een bijdrage aan de school of door het zelf aan te schaffen. Daarnaast geeft 82 procent van de ouders aan niet te weten dat het vrijwillig is om een bijdrage te leveren voor de aanschaf van laptops/tablets/andere ICT-middelen.

Vrijwillige ouderbijdrage

Scholen • De vrijwillige ouderbijdrage is aan de scholen in drie subcategorieën uitgevraagd:

1. Bijdrage aan buitenschoolse/ extra activiteiten zoals excursies en schoolzwemmen;
2. Bijdrage aan speciale onderwijsprogramma's of -concepten, zoals tweetalig onderwijs of vrije school;
3. Bijdrage voor overige posten zoals vieringen, sport, drukwerk, bijlessen etc.

De meeste scholen vragen een vrijwillige ouderbijdrage, met uitzondering van het pro waar de vrijwillige ouderbijdrage veel minder vaak voorkomt. In het vmbo en pro is de gemiddelde vrijwillige ouderbijdrage het laagst, tussen 82-119 euro, oplopend tot 402 euro op het gymnasium. Ook wanneer alleen gekeken wordt naar excursies en reizen is te zien dat deze kosten bij het pro minder vaak voorkomen. Meer dan de helft van de scholen biedt een speciaal programma of onderwijsconcept aan. Twee derde van de scholen vraagt hiervoor geen bijdrage (omdat ze geen speciale programma's hebben of omdat ze er geen bijdrage voor vragen). Bijna twee derde van de vo-scholen vraagt een vrijwillige ouderbijdrage voor andere posten dan buitenschoolse activiteiten en een speciaal programma/concept. Ongeveer een derde van de scholen geeft korting of vrijstelling voor de vrijwillige ouderbijdrage, meestal op basis van inkomen of vanwege het aantal leerlingen per gezin.

Ouders • Ongeveer negen op de tien ouders geeft aan dat de school om een vrijwillige ouderbijdrage vraagt. Een groot deel van de ouders betaalt dit jaar de volledige vrijwillige ouderbijdrage (85%). Een klein deel van de ouders betaalt een gedeelte van de bijdrage (4%) of betaalt de bijdrage helemaal niet (8%). Een klein deel van de ouders betaalt meer dan de vrijwillige ouderbijdrage.

Bijzondere kosten

Ouders • Ouders geven aan gemiddeld 387 euro kwijt te zijn voor bijzondere kosten. Twee grote posten die hieronder vallen zijn aanvullend onderwijs en reiskosten. Ouders die aangeven voor aanvullend onderwijs te betalen zijn hier gemiddeld 1.112 euro aan kwijt. Voor reiskosten is dit gemiddeld 109 euro.

1.2.2 Ontwikkelingen in schoolkosten

Scholen • In de ontwikkeling van de schoolkosten is te zien dat er bij alle onderwijsrichtingen sprake is van een stijging tussen 2022-2023 en 2024-2025. De schoolkosten voor praktijkonderwijs zijn licht gestegen (€113 naar €125), terwijl de schoolkosten voor havo en vwo juist flink zijn gestegen (respectievelijk €308 en €328 in 2022-2023 naar €421 en €499 in 2024-2025). In het vmbo is een kleine stijging zichtbaar (van €155 in 2022-2023 naar €156 in 2024-2025). Gymnasium is in deze meting voor het eerst apart uitgevraagd.

Ouders • Voor ouders is over de tijd heen een vrij consistent beeld zichtbaar. De schoolkosten tussen 2022/2023 en 2024/2025 lijken niet meer zo hard te stijgen als tussen 2018/2019 en 2022/2023. Ouders van leerlingen in het vwo geven de hoogste kosten op (van €729 in 2018-2019, naar €1.030 in 2024-2025), en ouders met leerlingen in het vmbo geven wat lagere kosten op (van €574 in 2018-2019 naar €884 in 2024-2025). Ouders van leerlingen in het praktijkonderwijs geven de laagste kosten op (van €420 in 2022-2023 naar €528 in 2024-2025).

1.2.3 Informatie en inspraak

Scholen • De meeste scholen informeren ouders over de schoolkosten via de schoolgids (87%). Verder informeert een substantieel deel van de scholen ouders (ook) via de website, e-mail/brief en het betalingsstelsel. Bij de meeste scholen hebben ouders via de ouderraad/medezeggenschapsraad inspraak op de hoogte van de bijdrage van ouders aan de schoolkosten, de informatievoorziening en de mogelijkheden voor een financiële tegemoetkoming.

Ouders • Een grote meerderheid van de ouders geeft aan dat zij worden geïnformeerd over de hoogte en de besteding van de schoolkosten. De informatie wordt meestal verstrekt via een (nieuws)brief. Een groot deel van de ouders is ook (zeer) tevreden over hoe ze geïnformeerd worden over de schoolkosten. Iets meer dan de helft van de ouders weet niet hoe zij worden betrokken bij beslissingen over de schoolkosten. Ouders die dit wel weten, benoemen het vaakst de medezeggenschapsraad als manier waarop zij betrokken worden bij beslissingen over de schoolkosten.

Mening over hoogte schoolkosten en invloed op schoolkeuze

Ouders • Iets minder dan de helft van de ouders vindt dat de schoolkosten van gepaste hoogte zijn. Daarnaast kijkt een klein deel van de ouders naar de kosten van de school wanneer zij hier een keuze voor maken.

Tegemoetkoming

Scholen • Ongeveer een derde van de scholen geeft korting of vrijstelling voor de vrijwillige ouderbijdrage, meestal vanwege een later instroommoment of vanwege het aantal leerlingen per gezin. Daarnaast biedt bijna een derde van de scholen extra financiële tegemoetkoming aan ouders ter vermindering van de ouderlijke bijdragen aan schoolkosten. Dit heeft meestal de vorm van een vrijstellingsregeling.

Ouders • Het overgrote deel van de ouders geeft aan geen tegemoetkoming voor de schoolkosten te ontvangen. Eén procent van de ouders ontvangt een geldbedrag, en twee procent ontvangt spullen. Ouders die aangeven geld te ontvangen geven dit geld het meest uit aan gymspullen. Iets meer dan een derde van de ouders geeft aan dat zij geen informatie hebben ontvangen over financiële ondersteuning die de school kan geven bij het betalen van de schoolkosten.

1.2.4 Verschillen in schoolkosten naar achterstandsscore

Scholen • Ook in het vo zijn scholen ingedeeld op basis van hun onderwijsachterstanden-score. De groep scholen met de 20 procent laagste onderwijsachterstandenscores (laagste kwintiel achterstandsscore) heeft gemiddeld hogere schoolkosten dan scholen die zich in het hoogste kwintiel bevinden (de 20% scholen met de hoogste achterstandsscores).

1.3 Conclusies gespecialiseerd onderwijs

1.3.1 Hoogte van de schoolkosten en ontwikkelingen

Hieronder bespreken we de totale kosten voor het schooljaar 2024/2025 en de uitkomsten per schoolkostencategorie. Er is in het onderzoek naar alle drie de vormen van gespecialiseerd onderwijs (sbo, so en vso) gekeken.

Scholen • Scholen geven gemiddeld op dat de schoolkosten tussen de 24 euro (sbo en so) en 28 euro (vso) bedragen. Voor een groot deel bestaat dit uit de vrijwillige ouderbijdrage. Zo'n 71-79 procent van de scholen geeft aan een vrijwillige ouderbijdrage te hebben; de andere typen kosten worden bijna niet gevraagd.

Ouders • Aan ouders is gevraagd om te noteren hoeveel kosten zij in schooljaar 2024/2025 hebben gemaakt. Ouders geven aan dat de schoolkosten gemiddeld 225 (sbo), 226 (so) of 420 (vso) euro bedragen. Ouders met kinderen in het vso geven de gemiddeld de hoogste kosten op.

Scholen zonder bijdrage

Twintig procent van de so-scholen, 21 procent van de sbo-scholen en 43 procent van de vso-scholen geeft in de enquête expliciet aan dat ze geen bijdrage aan schoolkosten of vrijwillige ouderbijdrage in rekening brengen. De belangrijkste reden die scholen opgeven om geen bijdrage te vragen is dat ouders het niet kunnen en/of willen betalen. Veel scholen benoemen ook kansengelijkheid als reden.

Leermiddelen en persoonsgebonden materialen

Scholen • Geen van de scholen in de enquête brengt kosten in rekening voor leermiddelen. Voor persoonsgebonden materialen zijn er enkele sbo- en vso-scholen die hiervoor kosten aan ouders doorberekenen.

Ouders • Ouders geven aan dat zij gemiddeld 96-155 euro kwijt zijn aan leermiddelen.

ICT

Scholen • Slechts twee vso-scholen in de enquête brengen kosten in rekening voor ICT.

Ouders • Rond de zeventig procent van de ouders geeft aan dat de school zelf over ICT-middelen beschikt en hier geen bijdrage vanuit de ouders voor vraagt. Daarnaast geeft zo'n 8 tot 17 procent (varieert per soort gespecialiseerd onderwijs) van de ouders aan dat zij zelf kosten maken voor een laptop/tablet en vier procent van de ouders geeft aan dat zij zelf kosten maken voor software/oefenprogramma's, ofwel in de vorm van een bijdrage aan de school of door het zelf aan te schaffen. Daarnaast geeft een vijfde van de ouders aan niet te weten dat het vrijwillig is om een bijdrage te leveren voor de aanschaf van laptops/tablets/andere ICT-middelen.

Vrijwillige ouderbijdrage

Scholen • De vrijwillige ouderbijdrage is aan de scholen in drie subcategorieën uitgevraagd:

1. Bijdrage aan buitenschoolse/ extra activiteiten zoals excursies en schoolzwemmen
2. Bijdrage aan speciale onderwijsprogramma's of -concepten, zoals tweetalig onderwijs of vrije school
3. Bijdrage voor overige posten zoals vieringen, sport, drukwerk, bijlessen etc.

Ongeveer de helft van de go-scholen vraagt een vrijwillige ouderbijdrage. Dit geldt ook voor excursies en reizen. Ongeveer driekwart van de so en sbo-scholen en zo'n negentig procent van de vso-scholen bieden geen speciaal onderwijsconcept of -programma. Van de scholen die een speciaal onderwijsconcept of -programma aanbieden, geeft maar één sbo school aan hiervoor kosten in rekening te brengen bij ouders. Daarnaast vraagt minder dan de helft van de go-scholen een vrijwillige ouderbijdrage voor andere posten dan buitenschoolse activiteiten of een speciaal programma/concept. Ongeveer een derde van de scholen geeft korting of vrijstelling voor de vrijwillige ouderbijdrage, meestal op basis van inkomen of vanwege het aantal leerlingen per gezin.

Ouders • Meer dan de helft van de ouders (69% in het sbo, 54% in het so en 57% in het vso) geven aan dat de school om een vrijwillige ouderbijdrage vraagt. Een groot deel van de ouders betalen dit jaar de volledige vrijwillige ouderbijdrage (81-84%). Een klein deel van de ouders betaalt een gedeelte van de bijdrage (2-4%) of betaalt de bijdrage helemaal niet (7-10%).

1.3.2 Ontwikkelingen in schoolkosten

Voor het gespecialiseerd onderwijs kunnen geen ontwikkelingen in schoolkosten worden weergegeven, aangezien dit de eerste editie is waarin het gespecialiseerd onderwijs wordt meegenomen.

1.3.3 Informatie en inspraak

Scholen • De meeste scholen informeren ouders over de schoolkosten via de schoolgids (73-84%). Verder informeert een substantieel deel van de scholen ouders (ook) via de nieuwsbrief, via e-mail/brief, het leerlingportaal en/of de website. Bij de meeste sbo-scholen hebben ouders via de ouderraad/medezeggenschapsraad inspraak op de hoogte van de bijdrage van ouders aan de schoolkosten, de informatievoorziening en de mogelijkheden voor een financiële tegemoetkoming. Voor so- en vso-scholen is een vergelijkbaar beeld te zien als voor sbo-scholen. Ook hier zijn ouders voornamelijk via de ouderraad/medezeggenschapsraad betrokken bij de besluitvorming over de hoogte van de bijdrage aan de schoolkosten.

Ouders • Een grote meerderheid van de ouders geeft aan dat zij worden geïnformeerd over de hoogte en de besteding van de schoolkosten. De informatie wordt meestal verstrekt via een (nieuws)brief. Ouders zijn voor een groot deel ook (zeer) tevreden over hoe ze geïnformeerd worden over de schoolkosten. Iets meer dan de helft van de ouders weet niet hoe zij worden betrokken bij beslissingen over de schoolkosten. Ouders die dit wel weten, benoemen het vaakst de medezeggenschapsraad als manier waarop zij betrokken worden bij beslissingen over de schoolkosten.

Mening over hoogte schoolkosten en invloed op schoolkeuze

Ouders • Twee vijfde van de ouders vindt dat de schoolkosten van gepaste hoogte zijn. Daarnaast kijkt maar een klein deel van de ouders naar de kosten van de school bij hun keuze.

Tegemoetkoming

Scholen • Ongeveer een derde van de scholen geeft korting of vrijstelling voor de vrijwillige ouderbijdrage, meestal vanwege een later instroommoment of vanwege het aantal leerlingen per gezin. Daarnaast biedt tussen een derde en de helft van de scholen in het gespecialiseerd onderwijs extra financiële tegemoetkoming aan ouders ter vermindering van de ouderlijke bijdragen aan schoolkosten. Dit heeft meestal de vorm van een vrijstellingsregeling.

Ouders • Het overgrote deel van de ouders geeft aan geen tegemoetkoming voor de schoolkosten te ontvangen. Vier procent van de ouders ontvangt een geldbedrag, en tussen de drie en zes procent ontvangt spullen. Ouders die aangeven geld te ontvangen geven dit geld het meest uit aan reiskosten. Rond de helft van de ouders (43% in het sbo, 49% in het so en 51% in het vso) geeft aan dat zij geen informatie hebben ontvangen over financiële ondersteuning die de school kan geven bij het betalen van de schoolkosten.

1.3.4 Verschillen in schoolkosten naar achterstandsscore

Scholen in het gespecialiseerd onderwijs hebben geen achterstandsscore. Daarom kan deze uitsplitsing niet worden gemaakt.

2 Inleiding

2.1 Achtergrond en onderzoeksvragen

Sinds 2003 worden de schoolkosten elke twee jaar gemonitord. Het doel van het onderzoek is inzicht te krijgen in de hoogte en ontwikkeling van de schoolkosten waarmee (ouders/verzorgers² van) leerlingen in het primair-, voortgezet- en gespecialiseerd onderwijs (po, vo en go) te maken krijgen.³ Een belangrijk onderdeel van de schoolkosten is de vrijwillige ouderbijdrage. Over de gevolgen van de initiatiefwet vrijwillige ouderbijdrage wordt gerapporteerd in het rapport 'Wetsevaluatie Vrijwillige Ouderbijdrage'.⁴

In de Schoolkostenmonitor 2025 wordt gebruik gemaakt van de onderstaande indeling van schoolkosten, die ook door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) wordt gehanteerd. Per categorie verschilt het voor wie de kosten (bedoeld) zijn.

Leermiddelen • Leermiddelen moeten door de school worden gefinancierd. Het gaat om lesmateriaal dat een leerling in een specifiek schooljaar nodig heeft, bijvoorbeeld: leerboeken, werkboeken, leermateriaal van de school en bijbehorend digitaal lesmateriaal.

Persoonsgebonden materiaal • Het gaat hier om voorgeschreven persoonsgebonden materiaal dat langer dan een jaar mee gaat, zoals een atlas, woordenboek, agenda, rekenmachine, pennen, sportkleding en praktijkkleding. De kosten hiervan zijn voor de ouders.

ICT • Scholen kunnen ouders vragen een laptop of tablet te kopen; als ouders dat niet doen, moet de school voor een volwaardig alternatief zorgen.

Vrijwillige ouderbijdrage • Scholen kunnen ouders om een vrijwillige ouderbijdrage vragen voor extra activiteiten. Dit is geheel vrijwillig. Als ouders dit niet doen mag een school de leerling niet uitsluiten of een kosteloos alternatief worden aangeboden. Voorbeelden van extra activiteiten zijn excursies, schoolreisjes, introductiekamp, vieringen, huiswerkbegeleiding en langdurige extra-curriculaire activiteiten zoals tweetalig onderwijs.

Daarnaast worden ouders gevraagd om bijzondere kosten. Dit zijn kosten die buiten de schoolkosten vallen zoals hierboven genoemd. Deze kosten zijn niet voor de totale kosten meegenomen maar kunnen wel relevant zijn voor ouders. Het gaat bijvoorbeeld om aanvullend onderwijs (onder andere bijles, huiswerkbegeleiding en toets training), tussenschoolse opvang, zelf aangeschafte oefenprogramma's, eten en drinken verzorgd door de school, traktaties en reiskosten. De regels rondom de vrijwillige ouderbijdrage zijn ook van toepassing op deze kostengroep. Scholen behoren ook op die manier te communiceren over de kosten richting ouders.

² Omwille van de leesbaarheid spreken we in dit rapport over ouders. Hiermee bedoelen we ouders/verzorgers.

³ Over het gespecialiseerd onderwijs wordt in deze editie voor het eerst separaat gerapporteerd.

⁴ Voor meer informatie, zie ook <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-65e14da36338f9602fbb6be417da61e3b15ffaf3/pdf>

Onderzoeksvragen

In het rapport worden de onderstaande onderzoeksvragen beantwoord:

1. Wat is de huidige hoogte van de in het primair-, voortgezet- en gespecialiseerd (speciaal basisonderwijs, speciaal onderwijs & voortgezet speciaal onderwijs) onderwijs gevraagde en betaalde schoolkosten?
2. Hoe hebben de verschillende type schoolkosten zich sinds de laatste meting ontwikkeld?
3. Zijn er verschillen in de perceptie over de informatievoorziening over schoolkosten, tussen scholen en ouders?
4. Zijn er verschillen in schoolkosten tussen scholen met een lagere of hogere achterstandsscore?

2.2 Methoden

Veldwerk

Scholen • Om de onderzoeksvragen te beantwoorden zijn op twee manieren gegevens verzameld. In de periode maart – augustus 2025 zijn online vragenlijsten uitgezet onder schoolleiders. In de periode juli-augustus 2025 zijn online vragenlijsten uitgezet onder ouders. In de vragenlijsten onder ouders zijn vragen gesteld over schoolkosten, aanvullend onderwijs en specifiek de vrijwillige ouderbijdrage. De gegevens voor deze laatste twee onderwerpen zijn ook gebruikt voor het rapport 'Wetsevaluatie Vrijwillige Ouderbijdrage', en voor het onderzoek over Aanvullend Onderwijs.

Schoolleiders zijn aangeschreven via de e-mailadressen van de school (zoals beschikbaar in DUO open onderwijsdata). Er zijn drie reminders gestuurd. Voor scholen in het po en go zijn steekproeven getrokken, waarbij in het po is gestratificeerd naar regio en stedelijkheid.

Ouders • Voor de ouders van schoolgaande kinderen is een steekproef getrokken onder kinderen in de relevante schoolsoorten. Binnen het primair onderwijs is gestratificeerd naar onder- en bovenbouw.⁵ In het voortgezet onderwijs is gestratificeerd naar een combinatie van onderwijsrichting en onder-/bovenbouw: voor de onderbouw kijken we naar leerlingen met registratie 'brugjaar'; voor de bovenbouw zijn leerlingen gestratificeerd naar pro, vmbo-b, vmbo-k, vmbo-g/t, havo en vwo.⁶ Voor het gespecialiseerd onderwijs is gestratificeerd naar speciaal basisonderwijs, speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs.

Ouders hebben een brief ontvangen met daarin de uitnodiging voor de online vragenlijst. Zij hebben geen reminder ontvangen.

In onderstaande tabel is de respons weergegeven per doelgroep en onderwijstype. Te zien is dat de respons onder ouders voor po en vo tien procent is; voor gespecialiseerd onderwijs is dit lager (3%). Voor schoolleiders varieert de respons tussen 18 procent (go en vo) en 29 procent (po).

⁵ Op basis van de mediaan van de leeftijd van po-leerlingen is de groep po-leerlingen in 2-en gesplitst; dus jongere en oudere leerlingen.

⁶ Leerlingen op internationale scholen, vavo-leerlingen en leerlingen in isk zijn uitgesloten van de steekproef.

Tabel 2.1: Responsoverzicht vragenlijsten ouders en schoolleiders

Doelgroep	Onderwijstype	Populatie ⁷	Steekproef	Respons	
		N	N	n	%
Ouders	Po	1.353.489	38.500	4021	10%
	Vo	897.848	38.500	3955	10%
	Go	107.955	39.600	1094	3%
Totaal		2.359.292	116.600	9.070	8%
Schoolleiders	Po	6.138	3.631	1043	29%
	Vo	1.622	1.622	291	18%
	Go	888	735	131	18%
Totaal		8.648	5.988	1.465	24%

Representativiteit

Scholen • Voor scholen is gecontroleerd op een vergelijkbare verdeling met de landelijke populatie wat betreft stedelijkheid, schoolgrootte en achterstandsscore (deze laatste niet bij go-scholen). Er bleken geen statistisch significante afwijkingen te zijn, behalve bij de verdeling van po-scholen naar achterstandsscore. Daarom is er een weegfactor berekend, om zo te corrigeren voor de onder/oververtegenwoordiging m.b.t. achterstandsscore van scholen in onze responsgroep. De verdelingen zijn weergegeven in bijlage (tabel 5.29 voor po, tabel 5.30 vo en tabel 5.31 go).

Ouders • Voor ouders is gecontroleerd op een vergelijkbare verdeling met de landelijke populatie wat betreft leeftijd van leerlingen ten opzichte van de mediaan (po en go), onderwijsrichting (vo) en achterstandsscore (po en vo). Er bleken een aantal statistische afwijkingen te zijn. Daarom is er gewogen naar verschillende kenmerken bij de verschillende ouderpopulaties. Er is voor ouders met kinderen in het po gewogen naar achterstandsscore. Bij ouders met kinderen in het vo is gewogen naar achterstandsscore en onderwijsrichting. In het go is voor ouders met kinderen in het sbo en voor ouders met kinderen in het vso gewogen naar leeftijd van leerlingen. In de bijlage (tabel 5.32 t/m tabel 5.34) is de precieze verdeling weergegeven.

Data-bewerking en analyse

Na het verzamelen van de gegevens zijn de data opgeschoond. Voor ouders zijn er verschillende uitschieters in de genoemde bedragen. Deze uitschieters kunnen een onevenredige invloed hebben op de gemiddelden, waardoor de resultaten vertekend zouden worden. Daarom zijn deze bedragen naar beneden afgetopt: de hoogste vier procent van de ingevoerde antwoorden is naar beneden bijgesteld. De betreffende respondenten zijn dus nog wel meegenomen in de analyses, maar hun antwoorden zijn aangepast zodat uitschieters minder invloed hebben op de gemiddelden.

Voor de schoolgegevens is de achterstandsscore van de school gekoppeld. Deze achterstandsscore wordt door het CBS berekend en wordt gebruikt voor het onderwijsachterstandenbeleid. Deze scores zijn per onderwijsrichting verdeeld in kwintielgroepen; scholen in de eerste kwintielgroep hebben de twintig procent laagste achterstandsscores, en scholen in de vijfde kwintiel groep hebben juist de twintig procent hoogste achterstandsscores.

⁷ De genoemde aantallen gaan hier bij populatie en steekproef over kinderen, bij de respons over ouders. Voor scholen gaat het bij populatie en steekproef om scholen (schoolvestigingen, schooljaar 2024/25), bij de respons over schoolleiders.

In het primair onderwijs en in het voortgezet onderwijs wordt er in de schoolvragenlijst gerekend met het gemiddeld aantal onderwijsjaren in de onderwijsrichting. Binnen het vso is er geen nominale verblijfsduur zoals in het regulier onderwijs. Er is daarom gerekend met de gemiddelde verblijfsduur. Dit is volgens onderzoek 2,85 jaar.⁸

Bij het berekenen van bedragen uit voorgaande edities van de Schoolkostenmonitor is een inflatiecorrectie toegepast. Dit is in deze monitor op eenzelfde manier als in de vorige editie toegepast. Aan de hand van de Consumentenprijsindex van het CBS is de factor berekend om het verschil tussen 2023 en 2025 te berekenen.⁹ Alle genoemde geldbedragen uit eerdere Monitoren zijn hiermee gecorrigeerd voor inflatie.

2.3 Leeswijzer

In hoofdstuk drie wordt ingegaan op de schoolkosten in het primair onderwijs. Hierbij wordt eerst ingegaan op de kosten van scholen, vervolgens op de kosten van ouders. Hoofdstuk vier behandelt hetzelfde voor het voortgezet onderwijs. In hoofdstuk vijf worden tot slot de resultaten voor het gespecialiseerd onderwijs gepresenteerd.

8 Zie ook Visser, B., & Kennis, R. (2022). Onderzoek naar leerlingstromen in het vso. Nijmegen: KBA Nijmegen, of bekijk ook eens <https://www.samenwerkingsverbandenopdekaart.nl/landelijk-inzicht/voortgezet-onderwijs/leerlingen>

9 Zie ook <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/83131NED/table?dl=5E464>

3 Schoolkosten primair onderwijs

In dit hoofdstuk presenteren we de resultaten voor het primair onderwijs vanuit de scholenenquête (sectie 3.1) en vanuit de ouderenquête (sectie 3.2).

3.1 Schoolkostenbeleid van de po-scholen

We gaan eerst in op de totale kosten binnen het schooljaar 2024/2025 en de opbouw daarvan volgens schoolleiders. Vervolgens worden de resultaten voor de verschillende kostencategorieën (leermiddelen en lesmateriaal, persoonsgebonden materialen, ICT, vrijwillige ouderbijdrage, anders) uitgebreider besproken. In de laatste twee paragrafen van dit hoofdstuk gaan we in op de informatievoorziening van de scholen over schoolkosten, de inspraak van ouders in relatie tot schoolkosten en de mogelijkheden voor tegemoetkoming in de schoolkosten voor ouders.

3.1.1 Schoolkosten po: Totaal en opbouw

Aan de schoolleiders is gevraagd om de schoolkosten van huidig schooljaar (2024/2025) op te geven. Hiervoor kregen ze een lijst met vijf categorieën (zie ook tabel 3.1):

- Leermiddelen en lesmateriaal
- Persoonsgebonden materialen
- ICT
- Vrijwillige ouderbijdrage
- Anders

Drie kwart van de po-scholen vraagt een bijdrage aan ouders/brengt kosten in rekening; een kwart vraagt dus geen bijdrage (niet in tabel). De schoolkosten voor scholen in het po bestaan vrijwel geheel uit de vrijwillige ouderbijdrage (tabel 3.1). Er worden nauwelijks kosten in de andere categorieën in rekening gebracht (tabel 3.2). Wel geeft dertig procent van de scholen aan dat ze andere kosten in rekening brengen. Dit betreft vaak de vrijwillige ouderbijdrage voor schoolkamp en een aantal keren de tussenschoolse opvang/bijdrage voor het overblijven. De helft van de scholen vraagt een bijdrage tussen de 1 en 50 euro (tabel 3.2). Een klein deel (2%) vraagt een bijdrage van meer dan 250 euro. De verdeling van deze kosten is ongeveer gelijk aan elkaar in de onder- en bovenbouw. Daarnaast laat tabel 3.3 zien hoe schoolkosten op scholen met verschillende achterstandsscores verdeeld zijn. Scholen in het eerste kwintiel hebben de laagste achterstandsscore, de scholen in het vijfde kwintiel hebben de hoogste achterstandsscore. De tabel laat zien dat scholen in het eerste en vierde achterstandskwintiel gemiddeld hogere schoolkosten hebben dan het landelijke gemiddelde. Scholen in het vijfde achterstandskwintiel hebben de laagste schoolkosten. Het gemiddelde bedrag wat ouders moeten bijdragen is in het eerste achterstandskwintiel (met de laagste achterstandsscores) meer dan twee keer zo hoog als voor het vijfde kwintiel (€ 84 t.o.v. € 38).

Tabel 3.1: Categorieën waarvoor kosten in rekening worden gebracht (opgave po-scholen)

Categorie	N=953
Leermiddelen en lesmateriaal (leerboeken en digitaal lesmateriaal)	0%
Persoonsgebonden materialen die langer dan een jaar meegaan (zoals schriften, schrijfgerei en sportkleding)	4%
ICT (laptop, tablet, software, oefenprogramma's)	0%
Vrijwillige ouderbijdrage (voor excursies, vieringen, schoolzwemmen, speciale onderwijsconcepten zoals Jenaplan of vrije school, langdurige extra curriculaire programma's zoals tweetalig onderwijs of begaafdenprogramma's of bijlessen aangeboden door de school)	91%
Anders	30%

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

*Tabel 3.2: Totale gevraagde bijdrage schoolkosten – spreiding en gemiddelde (opgave po-scholen)**

	Totaal (N=1.043)	Onderbouw	Bovenbouw
€0,-	21%	21%	21%
€1 - €50	39%	43%	37%
€50 - €100	29%	25%	31%
€101 - €250	9%	8%	10%
Meer dan €250	2%	2%	2%
Gemiddeld bedrag	€ 56,91	€ 54,68	€ 59,13

* Gemiddelde van alle scholen (incl. scholen die geen bijdrage vragen)

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Tabel 3.3: Totale schoolkosten, uitgesplitst naar achterstandskwintielen – spreiding en gemiddelde (opgave po-scholen)¹⁰

	Totaal (N=1.043, 824)	Achterstands kwintiel 1 (N=208, 176)	Achterstands kwintiel 2 (N= 209, 174)	Achterstands kwintiel 3 (N=209, 169)	Achterstands kwintiel 4 (N=209, 163)	Achterstands kwintiel 5 (N= 208, 143)
€0,-	21%	16%	17%	19%	22%	32%
€1 - €50	39%	32%	45%	44%	38%	36%
€50 - €100	29%	31%	30%	32%	29%	24%
€101 - €250	9%	17%	7%	5%	10%	8%
Meer dan €250	2%	4%	1%	1%	1%	0%
Gemiddeld bedrag (alleen de scholen die kosten in rekening brengen)	€72,01	€99,68	€60,22	€61,29	€80,18	€55,60
Gemiddeld bedrag (over alle scholen)	€56,91	€84,00	€50,07	€49,69	€62,78	€38,02

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

De gemiddelde bedragen per kostencategorie en het gemiddelde van de totale kosten zijn berekend over alle scholen, inclusief de scholen die geen kosten vragen binnen deze categorie. Gemiddeld (over alle scholen) bedragen de schoolkosten bijna 57 euro (tabel 3.4).

Naast het gemiddelde dat is berekend over alle scholen (dus inclusief de scholen die voor deze categorie geen kosten in rekening brengen) is er een gemiddelde berekend voor alleen de scholen die daadwerkelijk kosten voor deze categorie in rekening brengen. Immers, maar een heel klein deel van de scholen vraagt bijdragen van ouders in de categorieën leermiddelen, persoonsgebonden materialen, ICT en speciale programma's (als onderdeel van de vrijwillige ouderbijdrage). Hiervoor is het beeld indicatief wegens de kleine aantallen scholen die een bijdrage voor deze kosten vragen. De gemiddelde vrijwillige ouderbijdrage valt met deze rekenwijze zo'n 15 euro hoger uit. Binnen de vrijwillige ouderbijdrage is het grootste deel bestemd voor excursies (afgerond zo'n 39 euro).

¹⁰ Er worden per kolom twee aantallen benoemd waarop het gemiddelde is berekend. De eerste is het aantal scholen waarop het totale gemiddelde (en de percentages) zijn berekend, het tweede aantal is het aantal scholen dat daadwerkelijk kosten in rekening brengt bij ouders.

Tabel 3.4: Gemiddelde kosten per kostencategorie over alle scholen (opgave po-scholen)

	Gemiddelde van alle scholen (incl. €0)	Gemiddelde van scholen die een bijdrage vragen (excl. €0)	N (excl. €0)
Totale kosten (excl. anders)	€ 56,91	€ 72,01	824
Leermiddelen	€ 0,04	€ 40,00	1
Persoonsgebonden materialen	€ 0,49	€ 30,41	17
ICT	€ 0,02	€ 7,17	3
Vrijwillige ouderbijdrage	€ 56,36	€ 71,57	821
Bestaande uit:			
- Excursies	€ 38,60	€ 52,24	771
- Speciale programma's	€ 10,72	€ 169,46	11
- Overige bijdragen	€ 17,48	€ 43,12	544

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

3.1.2 Schoolkosten po: Ontwikkeling

De Schoolkostenmonitor 2018/2019 was de eerste editie waarin enquêtes zijn uitgezet in het primair onderwijs. Daardoor was er geen vergelijking met voorgaande jaren mogelijk. Om dit te ondervangen is destijds een websearch gedaan waarbij schoolgidsen zijn geanalyseerd. De uitkomsten hiervan zijn vergeleken met de uitkomsten van een rapport van de Inspectie van het Onderwijs uit 2014. Vanaf 2022 is gebruik gemaakt van de uitkomsten van de scholenenquête. De schoolkosten zijn het hoogst in 2025. Echter kan er niet getoetst worden dit significant afwijkend hoger is dan eerdere jaren¹¹.

Tabel 3.5: Gemiddelde ouderbijdrage/schoolkosten po*

2000	2002	2009	2014	2017	2022	2025
€ 38	€ 30	€ 38	€ 53	€ 50	€ 54	€ 57

* Gecorrigeerd voor inflatie tussen 2022/2023 en 2024/2025. De bedragen die voor de berekening zijn gebruikt, zijn afkomstig uit de Schoolkostenmonitor 2022/2023, waarin voor de eerdere jaargangen al een eerdere inflatiecorrectie was toegepast ten opzichte van 2022/2023.

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

3.1.3 Scholen po zonder bijdrage schoolkosten

Negen procent van de po-scholen geeft zelf expliciet in de enquête aan dat ze geen bijdrage aan schoolkosten of vrijwillige ouderbijdrage in rekening brengen.

Tabel 3.6 laat zien dat dit meestal een keuze is van na 2021. De meeste scholen geven argumenten voor deze keuze die te maken hebben met kansengelijkheid en het feit dat ze een populatie van ouders hebben die moeite heeft om een vrijwillige ouderbijdrage te betalen. Ook geeft een deel aan dat het een bestuurlijk besluit was, zonder verdere argumentatie.

¹¹ Door het ontbreken van een trendbestand kunnen de verschillen uit tabel 2.5 niet statistisch getoetst worden.

Tabel 3.6: Scholen po zonder bijdrage schoolkosten (opgave po-scholen)

	n=1035
Sinds 2024/2025	1%
Sinds 2023/2024	3%
Sinds 2022/2023	1%
Sinds 2021/2022	1%
Al vóór 2021	1%
Wel kosten	92%

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

3.1.4 Schoolkosten po: Leermiddelen en lesmateriaal

Slechts één po-school vraagt een bijdrage (van 40 euro) voor leermiddelen en lesmateriaal aan de ouders.

3.1.5 Schoolkosten po: Persoonsgebonden materialen

Zeventien scholen (1,6%) geven in de enquête aan dat ze een bijdrage van ouders vragen voor zogenaamde persoonsgebonden materialen die langer dan een jaar meegaan. Het gaat vooral om gym-/sportkleding en enkele keren om zaken als een luizenzak/-cape, een koptelefoon of schoolspullen. Voor deze kosten is het bij een kwart van de scholen wel mogelijk om een alternatief in een andere prijsklasse te kiezen. Bij de scholen die aangeven dat ze geen alternatief aanbieden is dat juist omdat de ouders al zelf kunnen kiezen waar ze de spullen kopen.

De helft van de scholen geeft aan dat een kosteloos alternatief ook mogelijk is. Bij de scholen die geen kosteloos alternatief aanbieden wordt ook genoemd dat dit niet nodig is omdat ouders naar eigen inzicht/budget de materialen kunnen kopen en omdat er geen vraag naar is.

Tabel 3.7: Kosten persoonsgebonden materialen – spreiding en gemiddelde (opgave po-scholen)

€ 0	98%
€1 - €25	0%
€26 - €50	1%
€51 - €100	0%
Meer dan €100	0%
Gemiddeld bedrag (alleen de scholen die deze kosten in rekening brengen, n=17)	€ 30
Gemiddeld bedrag (over alle scholen, n=1.043)	€ 0,49

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

3.1.6 Schoolkosten po: ICT (devices en software)

Slechts drie po-scholen in de enquête brengen kosten in rekening voor ICT. Het gaat om een laptop (1x), licenties (1x) en een koptelefoon (2x). De gemiddelde bijdrage vanuit deze drie scholen is zeven euro.

3.1.7 Schoolkosten po: Vrijwillige ouderbijdrage

Vrijwillige ouderbijdrage – totaal

De vrijwillige ouderbijdrage is aan de scholen in drie subcategorieën uitgevraagd:

1. Bijdrage aan buitenschoolse/extra activiteiten zoals excursies en schoolzwemmen
2. Bijdrage aan speciale onderwijsprogramma's of -concepten, zoals tweetalig onderwijs of vrije school
3. Bijdrage voor overige posten zoals vieringen, sport, drukwerk, bijlessen etc.

Tabel 3.8 geeft het totaal van deze subcategorieën weer. Gemiddeld betalen ouders een vrijwillige ouderbijdrage van 56 euro. Het merendeel van de scholen (78%) vraagt een vrijwillige ouderbijdrage.

Tabel 3.8: Kosten vrijwillige ouderbijdrage – spreiding en gemiddelde (opgave po-scholen)

€ 0	21%
€1 - €25	12%
€26 - €50	27%
€51 - €100	29%
Meer dan €100	11%
Gemiddeld bedrag (alleen de scholen die deze kosten in rekening brengen, n=821)	€ 72
Gemiddeld bedrag (over alle scholen, n=1043)	€ 56

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Vrijwillige ouderbijdrage voor buitenschoolse/extra activiteiten

Drie kwart van de scholen vraagt een vrijwillige ouderbijdrage voor buitenschoolse activiteiten (excursies/schoolreisjes). Het gemiddelde bedrag (over alle scholen) is 39 euro (tabel 3.9).

Tabel 3.9: Kosten excursies en schoolreisjes – spreiding en gemiddelde (opgave po-scholen)

€ 0	26%
€1 - €25	15%
€26 - €50	34%
€51 - €100	21%
Meer dan €100	4%
Gemiddeld bedrag (alleen de scholen die deze kosten in rekening brengen, n=771)	€ 52
Gemiddeld bedrag (over alle scholen, n=1043)	€ 39

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Vrijwillige ouderbijdrage voor speciale onderwijsprogramma's of -concepten

Ongeveer één op de vijf scholen geeft aan een speciaal programma of concept te hebben. De scholen die de optie 'Anders' kozen geven hierin hun eigen programma of concept aan. Montessori en unit-onderwijs worden veel genoemd, en verder onder meer islamitisch onderwijs en cultuuronderwijs. Een deel (variërend per programma) vraagt hiervoor een vrijwillige ouderbijdrage. De gemiddelde vrijwillige ouderbijdrage voor een speciaal programma of concept is 169 euro (tabel 3.11). De bijdrage voor de vrije scholen (n=4) en de scholen in de categorie 'Anders' is gemiddeld het hoogst.

Tabel 3.10: Speciaal onderwijsconcept of specifieke programma's (opgave po-scholen)*

	n=836
Vrije school	0%
Daltonschool	5%
Jenaplanschool	3%
OGO (ontwikkelingsgericht onderwijs)	1%
Tweetalig onderwijs	0%
10-14 onderwijs	0%
Anders	11%
Nee, dit heeft onze school niet	79%

* Bij vrije scholen, tweetalig onderwijs en 10-14 onderwijs gaat het om getallen kleiner dan 0,5%.

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Tabel 3.11: Kosten speciale onderwijsprogramma's – spreiding en gemiddelde (opgave po-scholen)

	Vrije school	Dalton school	Jenaplan school	OGO (ontwikkelgericht onderwijs)	Tweetalig onderwijs	10-14 onderwijs	Anders
€ 0	54%	98%	69%	96%	100%	100%	92%
€1 - €25	0%	0%	31%	4%	0%	0%	0%
€26 - €50	0%	0%	0%	0%	0%	0%	4%
€51 - €100	0%	2%	0%	0%	0%	0%	2%
Meer dan €100	46%	0%	0%	0%	0%	0%	3%
Gemiddeld bedrag (alleen de scholen die deze kosten in rekening brengen, n= tussen 1 en 7)	€ 350	€ 70	€ 25	€0	€ -	€ -	€ 154
Gemiddeld bedrag (over alle scholen, n= tussen 2 en 9)	€ 160	€ 1,40	€ 1,10	€ 0	€ -	€ -	€ 13

Noot – Wanneer er geen scholen zijn die het aanbod aanbieden, en er dus geen kosten zijn, is dit aangegeven met €-.

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Vrijwillige ouderbijdrage voor overige posten

Ongeveer veertig procent van de scholen vraagt een vrijwillige ouderbijdrage voor andere posten dan buitenschoolse activiteiten en een speciaal programma/concept. Meestal gaat dit om een bijdrage aan feesten en vieringen. Bij de optie 'Anders' wordt veelal schoolkamp of schoolreis genoemd (waardoor deze kosten feitelijk onder de eerste subcategorie vallen, namelijk buitenschoolse activiteiten). De gemiddelde vrijwillige ouderbijdrage voor deze kostenposten bedraagt 17 euro.

Tabel 3.12: Vrijwillige ouderbijdrage voor overige posten (opgave po-scholen)

	n=796
Feesten en vieringen	25%
Anders	17%
Sport, ontspannen en toneel	9%
Ouderraad, medezeggenschapsraad	7%
Identiteitsgebonden activiteiten (religieuze vieringen, etc.)	4%
Mediatheek, bibliotheek	2%
Drukwerk voor leerlingen, ouders zoals de schoolkrant	1%
Kopieer- of printkosten/ Automatisering en ICT/ Taxi's of rolstoeltoegankelijke busjes voor schooluitjes/ Verzekeringen/ Bijlessen die worden aangeboden door de school/ Kluisjes	0%
Nee, we vragen geen vrijwillige ouderbijdrage voor bovengenoemde posten	59%

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Tabel 3.13: Kosten overige vrijwillige bijdragen – spreiding en gemiddelde (opgave po-scholen)

€ 0	69%
€1 - €25	10%
€26 - €50	12%
€51 - €100	8%
Meer dan €100	2%
Gemiddeld bedrag (alleen de scholen die deze kosten in rekening brengen, n=371)	€ 43
Gemiddeld bedrag (over alle scholen, n=953)	€ 17

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Vrijstelling voor de vrijwillige ouderbijdrage

Ongeveer 45 procent van de scholen geeft korting of vrijstelling voor de vrijwillige ouderbijdrage, meestal vanwege een later instroommoment of vanwege het aantal leerlingen per gezin (tabel 3.14).

Tabel 3.14: Kortingspercentages of vrijstellingen (meer antwoorden mogelijk, opgave scholen)

	n=822
Ja, op basis van het aantal leerlingen per gezin	16%
Ja, korting op basis van inkomen	4%
Ja, korting op basis van instroommoment (voor groep 1 bijvoorbeeld)	21%
Ja, korting op basis van... (anders)	2%
Ja, vrijstelling op basis van inkomen	7%
Ja, vrijstelling op basis van... (anders)	9%
Nee	55%
Weet ik niet	1%

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

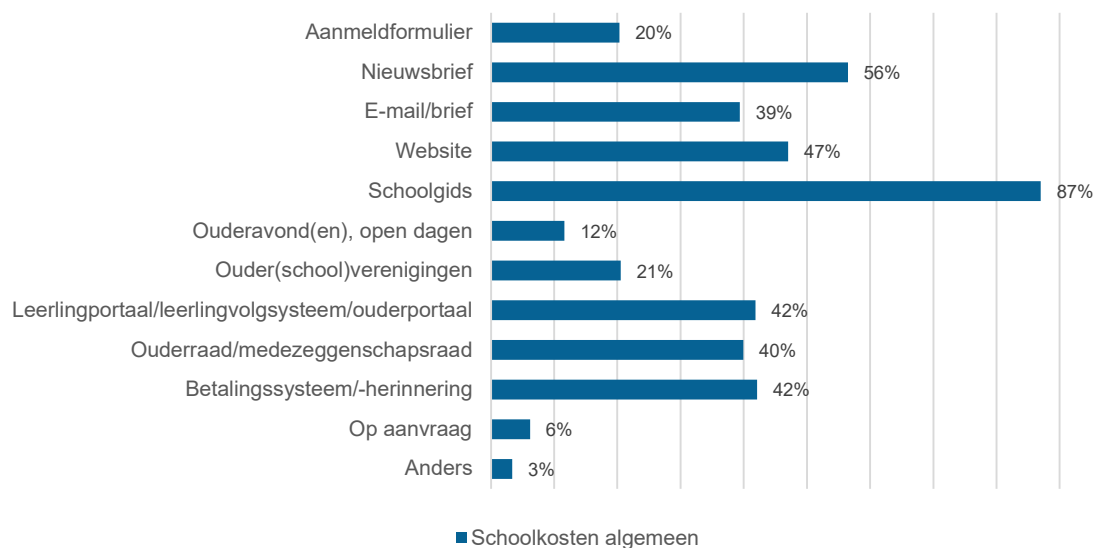
Meer resultaten over onder meer het betalingsgedrag van ouders, de gevolgen daarvan voor het aanbod van de school en de gevolgen van de wetswijziging (initiatiefwet) vrijwillige ouderbijdrage zijn opgenomen in het rapport Wetsevaluatie Vrijwillige ouderbijdrage. Dit rapport gaat ook in op de verschillen tussen scholen met uiteenlopende achterstandsscores.

3.1.8 Schoolkosten po: Informatie, inspraak en verantwoording

Informatievoorziening

De meeste scholen die schoolkosten doorberekenen informeren ouders over de schoolkosten via de schoolgids (87%). Verder informeert een substantieel deel van de scholen ouders (ook) via de nieuwsbrief, de website, het portaal en/of de ouderraad/medezeggenschapsraad.

Figuur 3.1: Informatievoorziening aan ouders over schoolkosten (meer antwoorden mogelijk, opgave scholen, n=870)

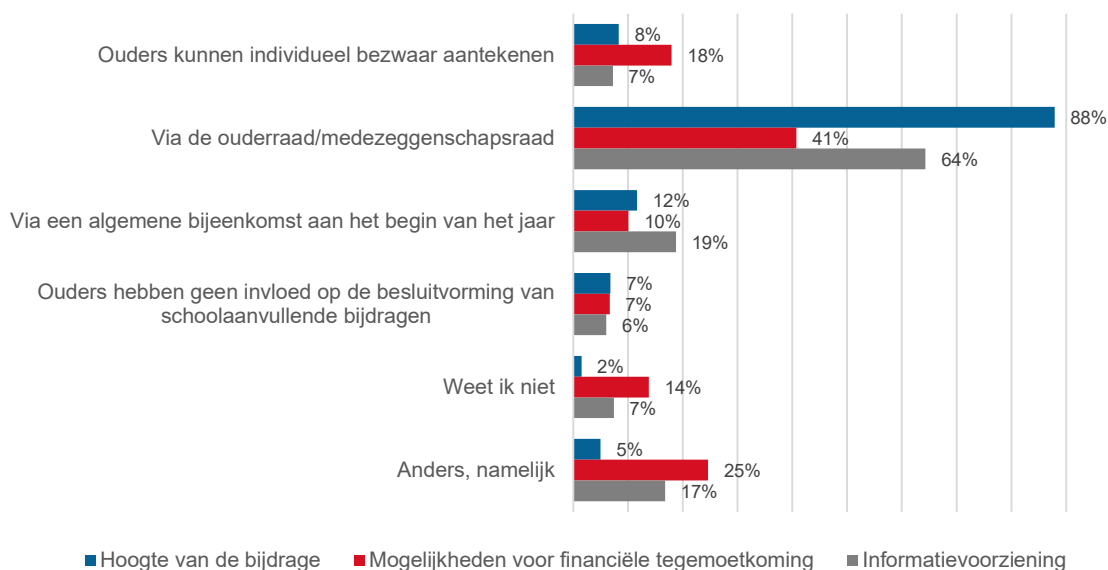
Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Inspraak

Bij de meeste scholen hebben ouders via de ouderraad/medezeggenschapsraad inspraak op de hoogte van de bijdrage van ouders aan de schoolkosten, de informatievoorziening en de mogelijkheden voor een financiële tegemoetkoming. Bij een klein deel van de scholen verloopt inspraak via een bijeenkomst aan het begin van het jaar en/of kunnen ouders individueel bezwaar aantekenen. Bij zes tot zeven procent van de scholen hebben de ouders geen inspraak op de genoemde aspecten.

Net als bij de vorige meting kunnen we uit de toelichtingen bij de antwoordcategorie 'Anders' afleiden dat veel schoolleiders bij de beantwoording van de vragen over inspraak niet zozeer dachten aan inspraak op de gevraagde aspecten maar eerder aan de informatievoorziening en financieringsmogelijkheden zelf.

Figuur 3.2: *Inspraakmogelijkheden voor ouders (meer antwoorden mogelijk, opgave scholen, n=868)*

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

3.1.9 Schoolkosten po: Tegemoetkoming

Meer dan een derde (38%) van de scholen biedt een extra financiële tegemoetkoming aan ouders ter vermindering van de ouderlijke bijdragen aan schoolkosten. Bij beantwoording van de open vraag waarom de school geen tegemoetkoming biedt wordt veelal aangegeven dat dat niet nodig is omdat het om een vrijwillige bijdrage gaat. Andere voorkomende antwoorden zijn dat de school de middelen daarvoor niet heeft en/of dat de school de ouders doorverwijst naar andere regelingen via de gemeente of stichting Leergeld.

Bij de scholen die wel een voorziening voor ouders hebben, is dat meestal een vrijstellingsregeling (56%). Andere mogelijkheden zijn een voorziening op aanvraag (26%), een solidariteitsfonds (21%) en een ad hoc verstrekking op verzoek (17%). Bij de andere voorzieningen wordt veelal verwezen naar bepaalde kortingspassen, fondsen of de gemeente.

Met een open vraag is nagevraagd aan de scholen uit welke middelen de extra financiële tegemoetkoming aan ouders wordt betaald. Deze blijkt meestal te worden bekostigd uit de eigen middelen van de school (zoals lumpsum, reguliere schoolbudget, reserves, begrotingsposten), bijdragen van andere ouders (zoals hogere vrijwillige ouderbijdragen, solidariteitsfondsen, donaties), fondsen en subsidies (zoals het Jeugdeducatiefonds, Stichting Leergeld, gemeentelijke regelingen, jeugdfondsen voor sport en cultuur) of de ouderraad of oudervereniging (uit opgebouwde reserves, spaarpotjes of acties zoals sponsorlopen).

Iets minder dan twee derde van de scholen die voorzieningen voor ouders hebben, informeert ouders actief over de voorziening(en) die de school heeft voor extra financiële tegemoetkoming; 31 procent van de scholen informeert hier niet actief over. De informatie over deze voorzieningen wordt meestal via een (nieuws)brief en de schoolgids gegeven. Bij de antwoordoptie 'Anders' wordt het vaakst aangegeven dat deze informatie in een gesprek met de ouders wordt gegeven en/of dat de brugfunctionaris hier een rol in speelt.

Tabel 3.15: Voorzieningen van de school voor extra financiële tegemoetkoming aan ouders (meer antwoorden mogelijk, opgave scholen)

	n=327
Een solidariteitsfonds waar ouders een beroep op kunnen doen	21%
Een voorziening die op aanvraag beschikbaar is	26%
Een ad hoc verstrekking op verzoek	17%
Een vrijstelling	56%
Anders	24%

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Tabel 3.16: Informatievoorziening over de voorziening(en) die de school heeft voor extra financiële tegemoetkoming (meer antwoorden mogelijk, opgave scholen)

	n=327
School informeert hier niet actief over	31%
School informeert ouders via het aanmeldformulier	5%
School informeert ouders via een (nieuws)brief	44%
School informeert ouders via de website	16%
School informeert ouders via de schoolgids	36%
School informeert ouders via ouderavond(en)	11%
School informeert ouders via ouder(school)verenigingen	9%
De ouderraad/medezeggenschapsraad informeert hierover	19%
Anders	11%

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

3.2 Schoolkosten voor ouders po

We presenteren nu de resultaten van de enquête onder ouders van leerlingen binnen het primair onderwijs. We gaan eerst in op de totale schoolkosten voor het schooljaar 2024/2025 en de ontwikkeling daarvan. Vervolgens worden de afzonderlijke kostencategorieën besproken. In de laatste twee paragrafen van dit hoofdstuk bespreken we de informatievoorziening van de scholen over schoolkosten, de inspraak van ouders in relatie tot schoolkosten en tot slot de mogelijkheden voor tegemoetkoming in de schoolkosten voor ouders.

3.2.1 Schoolkosten po: Totaal en opbouw

Aan de ouders is gevraagd om de schoolkosten van huidig schooljaar (2024/2025) op te geven. Hiervoor kregen ze een lijst met vijf categorieën:

- Leermiddelen en schoolbenodigdheden
- ICT
- Reizen, excursies en extra onderwijsaanbod
- Vrijwillige ouderbijdrage
- Bijzondere kosten

Kosten die al onder de vrijwillige ouderbijdrage vallen, hoefden ouders niet nog apart aan te geven.¹² Per categorie waren verschillende subcategorieën weergegeven, zodat ouders de kosten per specifieke kostenpost konden opgeven. Onder elke categorie hadden ouders daarnaast de mogelijkheid om andere kosten te benoemen die niet terugkwamen in de subcategorieën.¹³

We beschrijven eerst de totale kosten en vervolgens de spreiding en gemiddelde kosten per categorie. De categorie bijzondere kosten zijn kosten die ouders vrijwillig maken, zoals bijles, traktaties en kosten die niet voor elke ouder gelden (bijv. reiskosten). We rekenen deze bijzondere kosten niet mee bij de totale schoolkosten.

Totale schoolkosten

Om een beeld te krijgen van de totale kosten, zijn bijna alle genoemde kosten van de vier categorieën (leermiddelen en schoolbenodigdheden, ICT, reizen, excursies en extra onderwijsaanbod en vrijwillige ouderbijdrage) bij elkaar opgeteld. In tabel 3.17 zijn de spreiding van de kosten en de gemiddelde kosten weergegeven voor alle ouders alsook voor ouders met kinderen in de onderbouw en bovenbouw gesplitst. De gemiddelde kosten die ouders opgeven bedragen 207 euro. Dit is hoger dan in 2022-2023, toen de totale gemiddelde kosten 194 euro bedroegen (gecorrigeerd voor inflatie). Daarnaast zien we in de tabel dat ouders voor kinderen in de bovenbouw gemiddeld meer schoolkosten hebben dan voor kinderen in de onderbouw. Uit de uitsplitsingen per categorie blijkt dat de bovenbouw op vrijwel alle categorieën hogere kosten met zich meebrengt, met uitzondering van de vrijwillige ouderbijdrage.

Ongeveer 12 procent van de ouders geeft aan de kosten (zeer) hoog te vinden. Ongeveer de helft van de ouders vindt de totale schoolkosten van gepaste hoogte. Ouders met een lager inkomen (< €2000) geven vaker aan dat zij de totale schoolkosten hoog vinden.

Tabel 3.17: Totale schoolkosten – spreiding en gemiddelde (opgave ouders)

	Totaal (n= 4.021)	Onderbouw (n= 1.748)	Bovenbouw (n=2.273)
€ 0	1%	1%	1%
€1 - €50	8%	11%	6%
€51 - €100	25%	32%	20%
€101 - €250	45%	43%	46%
€250 of hoger	21%	14%	27%
Gemiddelde kosten	€207	€162	€241

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Leermiddelen en schoolbenodigdheden

Aan de ouders is gevraagd welke kosten ze hebben voor leermiddelen en schoolbenodigdheden. Hierbij konden ouders kosten invullen voor gymspullen, materialen (o.a. schriften, agenda, en teken- en knutselmaterialen), borg voor schoolboeken en andere kosten. De gemiddelde kosten over alle ouders bedragen 74 euro. Gemiddeld hebben ouders met kinderen in de bovenbouw meer kosten dan ouders met kinderen in de onderbouw. Rekening houdend met de inflatie is te zien dat de kosten voor leermiddelen sinds de vorige meting substantieel zijn gestegen, van 47 naar 74 euro. Kosten voor borg voor schoolboeken komen

12 In zekere zin zijn de categorieën communicerende vaten: wat bij de ene ouder bij vrijwillige ouderbijdrage is meegenomen kan bij de ander bij een andere categorie opgenomen zijn. Voor de totale schoolkosten maakt dit niet uit.

13 Anders dan vorige edities, is dit jaar besloten om de kosten binnen de categorie 'anders' wel op te nemen. Deze droegen niet extreem bij aan hoge bedragen, en open antwoorden lijken te passen binnen de categorie waartoe ze behoren.

erg weinig voor, gemiddeld betalen ouders twee euro aan borg (en krijgen dit in veel gevallen ook weer terug).

Ouders hadden ook de mogelijkheid om andere kostenposten te noteren. Ouders benoemen vaak de kosten voor de schooltas, benodigdheden voor de tussenschoolse opvang (zoals drinkbekers en broodtrommels), kleding/schoenen voor overdag en koptelefoons of oortjes. Ook schoolreisjes, traktaties en cadeautjes voor de juf of meester worden benoemd.

Tabel 3.18: Kosten leermiddelen en schoolbenodigdheden - spreiding en gemiddelde (opgave ouders)

	Totaal (n=3.970)	Onderbouw (n=1.722)	Bovenbouw (n=2.248)
€ 0	5%	5%	4%
€1 - €25	20%	27%	14%
€26 - € 50	29%	31%	29%
€51 - €100	28%	23%	32%
€100 of hoger	19%	15%	22%
Gemiddelde kosten	€74	€60	€84

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

ICT

Ouders konden aangeven hoeveel kosten ze hadden op het gebied van ICT, gesplitst in kosten voor een laptop/tablet, software/oefenprogramma's of andere ICT gerelateerde kosten.¹⁴ De gemiddelde kosten over alle ouders bedragen 31 euro. Ook hier zien we dat ouders met kinderen in de bovenbouw meer kosten hebben dan ouders met kinderen in de onderbouw.

Vergeleken met de resultaten van de vorige meting zijn de gemiddelde kosten voor ouders op het gebied van ICT licht gedaald, van 35 naar 31 euro. Een mogelijke verklaring hiervoor is de verandering in de bevraging van ICT kosten. Andere kostenposten die vaker zijn benoemd, zijn laptops/tablets voor thuis en accessoires voor de laptop (zoals een muis en een koptelefoon).

Tabel 3.19: Kosten ICT - spreiding en gemiddelde (opgave ouders)

	Totaal (n=3.301)	Onderbouw (n=1.443)	Bovenbouw (n=1.858)
€ 0	86%	90%	83%
€1 - €25	4%	4%	5%
€26 - € 50	2%	3%	2%
€51 - €100	1%	1%	2%
€100 of hoger	6%	3%	9%
Gemiddelde kosten	€31	€12	€46

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

¹⁴ Een verandering ten opzichte van vorig jaar is dat kosten voor printen niet expliciet worden uitgevraagd.

Reizen, excursies en extra onderwijsaanbod

De kosten rondom reizen, excursies en extra onderwijsaanbod konden ouders opgeven in de categorieën excursies/schoolkamp/schoolreizen, culturele activiteiten, speciale programma's of onderwijsconcepten en extra lessen op school buiten het reguliere programma. Zoals eerder benoemd, vallen deze kosten onder de vrijwillige ouderbijdrage. Ook was er de mogelijkheid om andere kosten in deze categorie op te geven. De gemiddelde kosten over alle ouders bedragen 51 euro. De gemiddelde kosten zijn hoger dan in de vorige meting, waar ouders gemiddeld 39 euro kwijt waren voor reizen, excursies en extra onderwijsaanbod. Net zoals bij de bovenstaande categorieën zien we dat ouders met kinderen in de bovenbouw meer kosten hebben dan ouders met kinderen in de onderbouw.

Andere kostenposten die vaker zijn benoemd, zijn typecursussen, Mad Science en buitenschoolse activiteiten zoals de avondvierdaagse.

Tabel 3.20: Kosten reizen, excursies en extra onderwijsaanbod - spreiding en gemiddelde (opgave ouders)

	Totaal (n=3.589)	Onderbouw (n=1.538)	Bovenbouw (n=2.051)
€ 0	31%	38%	26%
€1 - €25	14%	19%	10%
€26 - € 50	25%	26%	25%
€51 - €100	18%	12%	22%
€100 of hoger	13%	5%	18%
Gemiddelde kosten	€51	€31	€65

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Vrijwillige ouderbijdrage

Gemiddeld betalen ouders volgens eigen opgave 66 euro als vrijwillige ouderbijdrage aan de school. Wanneer we dit vergelijken met het bedrag dat ouders in de vorige meting hebben opgegeven, is een daling zichtbaar (opgave was toen gemiddeld €75; dit bedrag is gecorrigeerd voor inflatie). In tabel 3.21 is te zien dat de gemiddelde kosten in de onder- en bovenbouw niet ver uit elkaar liggen en deze iets lager is in de bovenbouw.

Tabel 3.21: Kosten vrijwillige ouderbijdrage - spreiding en gemiddelde (opgave ouders)

	Totaal (n=3.820)	Onderbouw (n=1.668)	Bovenbouw (n=2.152)
€ 0	10%	10%	10%
€1 - €25	17%	17%	17%
€26 - € 50	37%	38%	37%
€51 - €100	24%	24%	24%
€100 of hoger	12%	12%	12%
Gemiddelde kosten	€66	€68	€65

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Bijzondere kosten

Tot slot konden ouders hun uitgaven voor diverse bijzondere kosten noteren, in de categorieën

aanvullend onderwijs (bijles, huiswerkbegeleiding en toetstraining), tussenschoolse opvang, zelf aangeschafte oefenprogramma's, eten en drinken verzorgd door de school, traktaties en reiskosten. Anders dan bij de vorige meting, worden geen kosten voor schoolfoto's bevroegd. We beschouwen dit als optionele kosten, waarvoor een ouder zelf kiest, of die niet voor elk kind gelden. Daarom worden deze niet meegerekend in de optelling tot totale schoolkosten.

De gemiddelde kosten over alle ouders bedragen 181 euro. De kosten zijn toegenomen ten opzichte van de vorige meting. Gecorrigeerd voor inflatie waren de kosten toen 123 euro. We zien dat ouders met kinderen in de bovenbouw gemiddeld meer kosten hebben dan ouders met kinderen in de onderbouw. Er was ruimte voor ouders om andere bijzondere kostenposten te noteren. Ouders benoemen hier vaak cadeaus voor juffen en meesters. Andere vaker benoemde kosten zijn sponsorlopen en benzine.

Tabel 3.22: Bijzondere kosten - spreiding en gemiddelde (opgave ouders)

	Totaal (n=3.807)	Onderbouw (n=1.656)	Bovenbouw (n=2.151)
€ 0	9%	9%	10%
€1 - €25	28%	29%	27%
€26 - € 50	20%	21%	19%
€51 - €100	11%	11%	12%
€100 of hoger	31%	30%	32%
Gemiddelde kosten	€181	€170	€216

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

3.2.2 Schoolkosten po: Ontwikkeling

De ontwikkeling van de schoolkosten in het po zijn weergegeven door de huidige meting af te zetten tegen voorgaande metingen. Als startpunt is, net zoals in de vorige monitor, het schooljaar 2018/2019 genomen. In de vorige monitor zijn kosten van schooljaar 2018/2019 gecorrigeerd voor inflatie. Ook dit jaar is een correctie toegepast voor de afgelopen edities. Dat maakt het vergelijken van de kosten mogelijk. Tabel 3.23 en figuur 3.3 laten zien dat de schoolkosten tussen 2022/2023 en 2024/2025 in de onderbouw dalen. In de bovenbouw is een minder eenduidig beeld zichtbaar; voor groep 8 valt op dat het bedrag ten opzichte van 2018/19 aanzienlijk is toegenomen (van €205 naar €328).

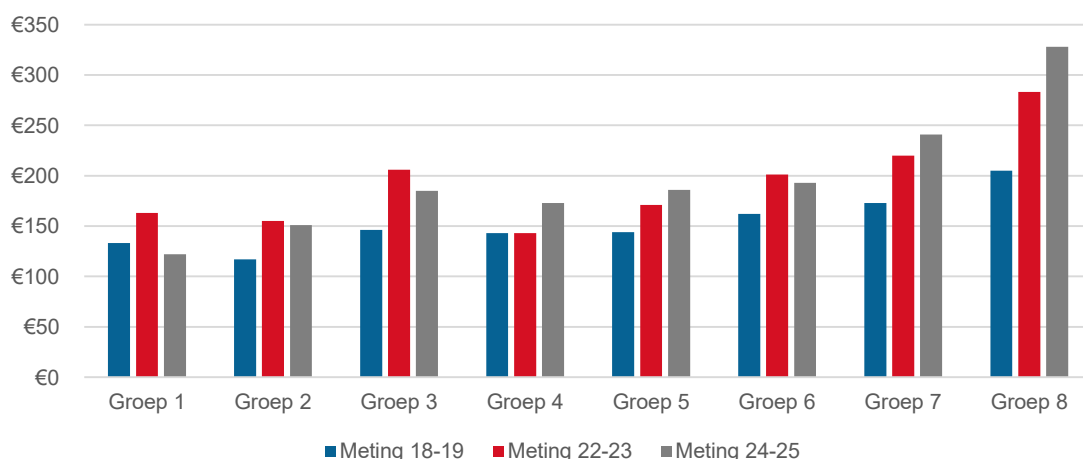
Tabel 3.23: Ontwikkeling totale schoolkosten (opgave ouders)

	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8
Meting 18-19	€133	€117	€146	€143	€144	€162	€173	€205
Meting 22-23	€163	€155	€206	€143	€171	€201	€220	€283
Meting 24-25	€122	€151	€185	€173	€186	€193	€241	€328

* Gecorrigeerd voor inflatie tussen 2022/2023 en 2024/2025. De bedragen die voor de berekening zijn gebruikt, zijn afkomstig uit de Schoolkostenmonitor 2022/2023, waarin voor de eerdere jaargangen al een eerdere inflatiecorrectie was toegepast ten opzichte van 2022/2023.

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025) en eerdere edities Schoolkostenmonitor

Figuur 3.3: Ontwikkeling totale schoolkosten (opgave ouders)

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025) en eerdere edities Schoolkostenmonitor

3.2.3 Schoolkosten po: Vrijwillige ouderbijdrage

Bijna negen op de tien ouders (86%) geven aan dat de school om een vrijwillige ouderbijdrage vraagt. Aan de ouders die hebben aangegeven dat de school om een vrijwillige ouderbijdrage vraagt is een aantal vervolgvragen gesteld. De meerderheid van de ouders vindt dat de vrijwillige ouderbijdrage ongeveer evenredig is met wat ervan wordt betaald (zie tabel 3.24). Daarnaast is te zien dat deze spreiding ongeveer gelijk blijft in de onder- en bovenbouw.

Tabel 3.24: Oordeel over hoogte vrijwillige ouderbijdrage (opgave ouders)

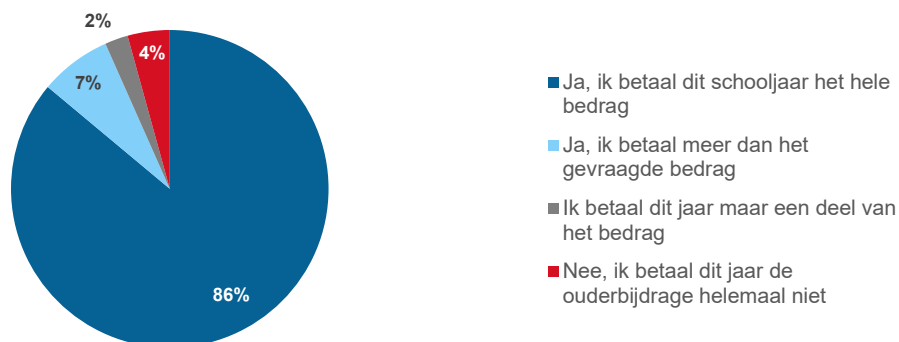
	Totaal N=3496	Onderbouw N = 1530	Bovenbouw N=1966
De ouderbijdrage is te hoog: ik zie niet goed wat ze hiervoor doen	9%	9%	10%
De ouderbijdrage is ongeveer goed	66%	64%	68%
De ouderbijdrage is te laag, want school doet hier veel mee.	18%	20%	15%
Weet niet	7%	7%	6%

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Een meerderheid van de ouders betaalt dit jaar de volledige vrijwillige ouderbijdrage (zie figuur 3.4). Een klein deel van de ouders betaalt een gedeelte van de bijdrage (2%). Deze ouders betalen in de meeste gevallen minstens de helft van de vrijwillige ouderbijdrage. Ook is er een groep ouders die de vrijwillige ouderbijdrage niet betaalt (4%). Ouders met een gezinsinkomen van lager dan 2000 euro geven vaker aan de vrijwillige ouderbijdrage niet of deels te betalen.

Er zijn verschillende redenen gegeven door ouders die de vrijwillige ouderbijdrage deels of niet betalen. Zo spelen de hoogte van het gezinsinkomen en/of het hebben van meerdere kinderen een rol. Iets meer dan een derde van de ouders die aangeeft de vrijwillige ouderbijdrage deels of niet te betalen geeft aan dat het vrijwillig is, en dat ze het daarom (deels) niet betalen. Daarnaast is een op de vijf ouders het niet eens met de zaken die bekostigd worden met de ouderbijdrage.

Figuur 3.4: Betaalde bijdrage (opgave ouders, n =3.496)

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

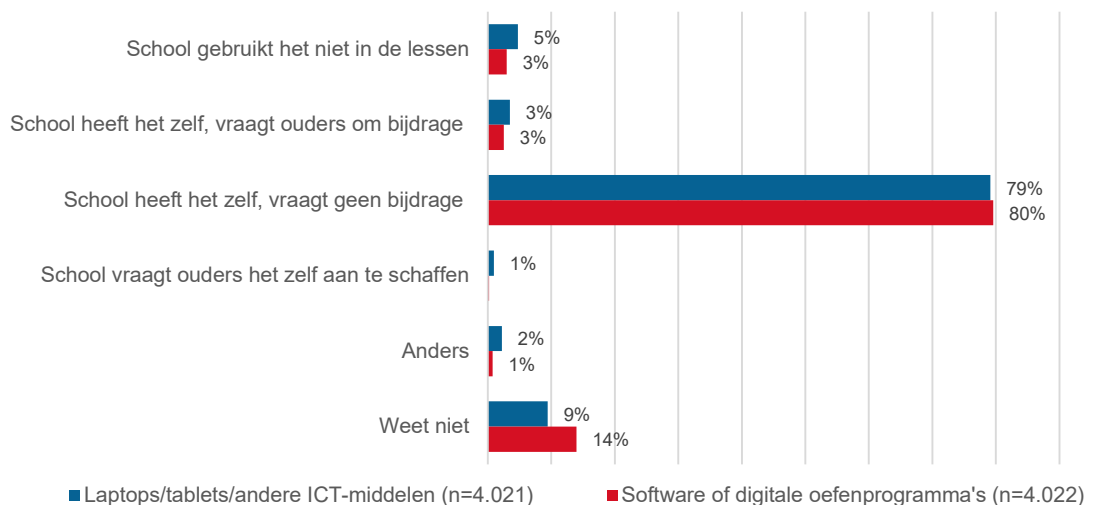
Meer resultaten over onder meer de gevolgen van het al dan niet betalen van de vrijwillige ouderbijdrage voor leerlingen, het sturen van aanmaningen voor de vrijwillige ouderbijdrage en het ervaren van de vrijwillige ouderbijdrage als vrijwillig zijn opgenomen in het rapport Wetsevaluatie Vrijwillige ouderbijdrage.

3.2.4 Schoolkosten po: ICT (devices en software)

Aan de ouders is gevraagd wie betaalt voor de laptops/tablets/andere ICT-middelen en de software/oefenprogramma's die hun kind op school gebruikt (zie tabel 3.4 en figuur 3.5). Zo'n tachtig procent van de ouders geeft aan dat de school zelf over de ICT-middelen beschikt en hier geen bijdrage vanuit de ouders voor vraagt. Ongeveer vier procent van de ouders maakt zelf kosten voor een laptop/tablet en drie procent maakt zelf kosten voor software/oefenprogramma's, ofwel in de vorm van een bijdrage aan de school of door het zelf aan te schaffen.

Ouders hadden ook de mogelijkheid om andere antwoorden te benoemen. Een deel van de ouders heeft hier gebruik van gemaakt. Een deel van de ouders geeft bij zowel laptops/tablets en andere ICT-middelen en software of digitale oefenprogramma's aan dat hun kind nog in de kleuterklas zit en dus geen gebruik maakt van een laptop of tablet. Ook geeft een deel van de ouders aan dat deze kosten onderdeel zijn van de vrijwillige ouderbijdrage. Daarnaast wordt door ouders benoemd bij de vraag naar laptops/tablets en andere ICT-middelen dat ze zelf een koptelefoon moeten aanschaffen, maar dat de laptop/Chromebook wel door school wordt verzorgd.

Figuur 3.5: Verantwoordelijkheid betaling ICT (opgave ouders)

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Aan de ouders die zelf kosten maken op het gebied van ICT is gevraagd hoeveel zij hiervoor betalen. Van de ouders die hebben aangegeven dat de school vraagt om een bijdrage weet iets minder dan de helft van de ouders wat de bijdrage dit schooljaar is (41% en 43%). De gemiddelde en mediane bijdragen hiervoor staan weergegeven in tabel 3.25. Voor de laptop/tablet geldt dat ouders gemiddeld 17 euro betalen, voor software/oefenprogramma's drie euro.

Ouders die aangaven dat de school ouders vraagt om zelf ICT aan te schaffen is gevraagd of ze dit ook hebben gedaan. 86 procent van deze groep van veertig ouders heeft een laptop/tablet aangeschaft, voor de software/oefenprogramma's is dit 24 procent van negen ouders. De gemiddelde en mediane kosten staan ook weergegeven in tabel 3.25. Deze groep ouders betaalt gemiddeld 515 euro voor een laptop/tablet, en 49 euro voor software/oefenprogramma's.

Ten slotte is aan de ouders gevraagd of zij weten dat het betalen voor laptops/tablets/andere ICT-middelen vrijwillig is. 81 procent van de 4022 ouders geeft aan dit niet te weten. Een groot deel van de ouders (66%) weet daarnaast niet welke mogelijkheden er op school zijn als ouders de laptops/tablets/andere ICT-middelen en software niet kunnen betalen.

Tabel 3.25: Gemiddelde kosten ICT (opgave ouders)

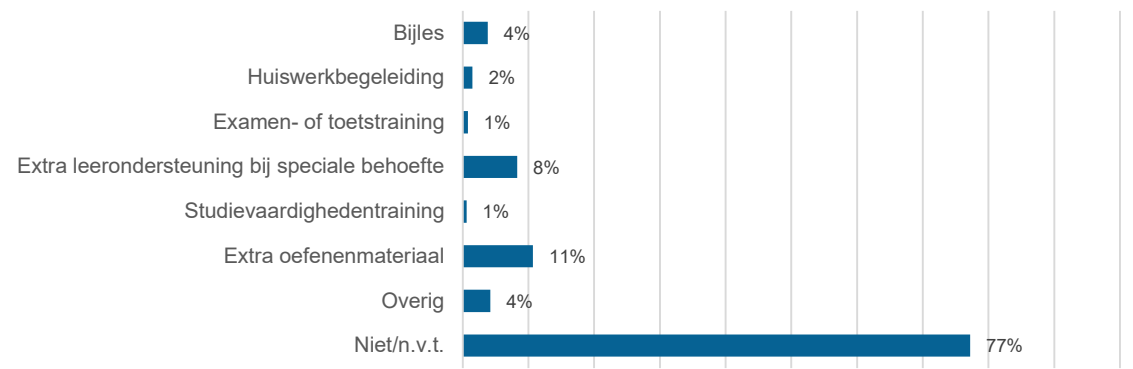
Laptops/tablets/andere ICT-middelen	Kosten bijdrage (n=58)	Kosten eigen aanschaf (n=34)
Gemiddelde kosten	€17	€515
Mediaan kosten	€0	€458
Software of digitale oefenprogramma's	Kosten bijdrage (n=43)	Kosten eigen aanschaf (n=2)
Gemiddelde kosten	€3	€49
Mediaan kosten	€0	€49

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

3.2.5 **Schoolkosten po: Aanvullend onderwijs**

In figuur 3.6 is te zien dat een groot deel van de ouders geen aanvullend onderwijs voor hun kinderen inzet in het primair onderwijs. Ouders kiezen het vaakst voor extra oefenen buiten schooltijd. Examen- of toetstraining komt het minst vaak voor. Tabel 3.26 laat daarnaast zien dat ouders die geld uitgeven aan aanvullend onderwijs, ook hoge bedragen kwijt zijn. De gemiddelde kosten zijn 765 euro.

Figuur 3.6: Deelname aan aanvullend onderwijs, meerdere antwoorden mogelijk

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Tabel 3.26: Kosten voor aanvullend onderwijs - spreiding en gemiddelde (opgave ouders)

	n=586
€ 0	1%
€1 - €25	5%
€26 - € 50	10%
€51 - €100	18%
€100 of hoger	67%
Gemiddelde kosten	€ 765

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Meer resultaten over onder meer uitsplitsingen naar typen aanvullend onderwijs, motieven voor het al dan niet deelnemen aan aanvullend onderwijs en de organisatie van aanvullend onderwijs zijn opgenomen in het rapport Aanvullend Onderwijs.

3.2.6 Schoolkeuze en schoolkosten

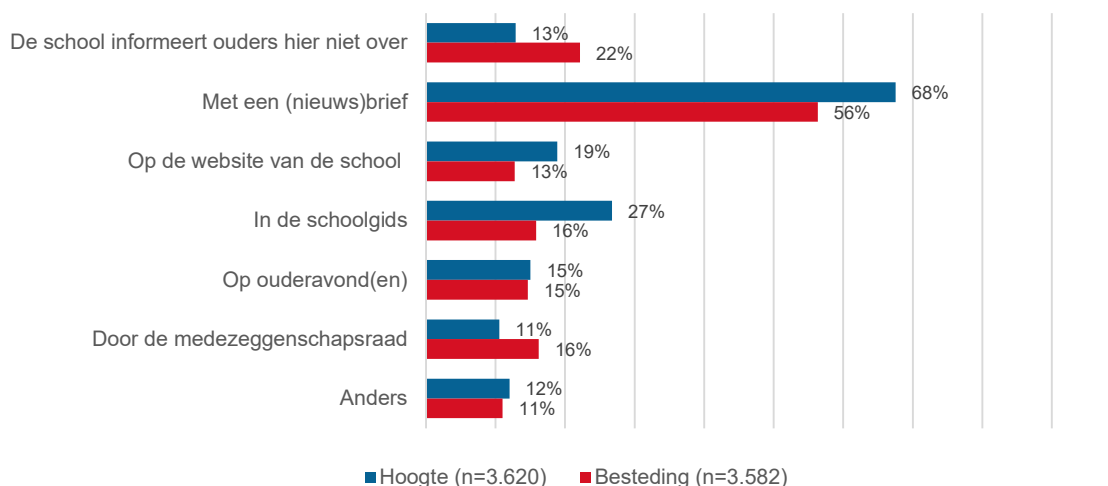
Aan ouders is gevraagd of schoolkosten een rol hebben gespeeld bij het maken van de schoolkeuze. Een klein deel van de ouders kijkt naar de kosten van de school wanneer zij hier een keuze voor maken (8%). Van deze groep ouders die ernaar hebben gekeken geeft 29 procent aan dat de hoogte van het bedrag een rol heeft gespeeld in de keuze voor de school.¹⁵

3.2.7 Schoolkosten po: Informatie, inspraak en verantwoording

Voor zowel de hoogte als de besteding van de schoolkosten geldt dat scholen dit volgens de ouders voornamelijk delen via een (nieuws)brief (figuur 3.7). Ouders worden net iets vaker geïnformeerd over de hoogte van de schoolkosten dan de besteding ervan. Naast de onderstaand genoemde manieren waarop ouders geïnformeerd worden, benoemen ze dat ze geïnformeerd worden via een app van de school, de mail en via de ouderraad.

Als het gaat om de hoogte van de schoolkosten is zestig procent van de ouders (zeer) tevreden over hoe ze geïnformeerd worden. Rondom de besteding van de schoolkosten is dit iets lager, namelijk 52 procent. Bij de open toelichting rondom de tevredenheid over de informatievoorziening laten ouders weten dat ze over het algemeen de informatie kunnen vinden, als ze het willen weten/opzoeken. Er is ook een groep ouders die ontevreden is. Zij geven vooral aan dat er te weinig communicatie is.

Figuur 3.7: Informatievoorziening rondom hoogte en besteding schoolkosten (opgave ouders)

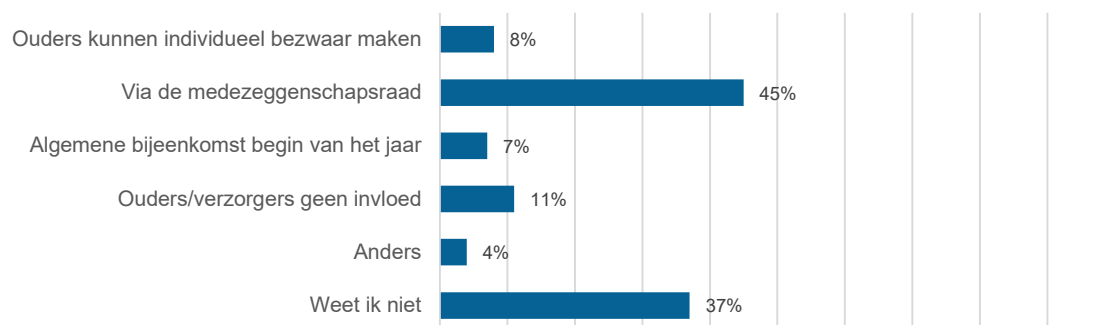

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Aan de ouders is ook gevraagd op welke wijze zij betrokken worden bij beslissingen over de schoolkosten (zie ook figuur 3.8). Zo'n 45 procent van de ouders geeft aan dat ze via de medezeggenschapsraad betrokken kunnen worden bij de beslissingen. Van de rest van de ouders geeft iets meer dan een derde aan niet te weten hoe ze betrokken worden. Ook geeft elf procent van deze groep ouders aan geen invloed te hebben rondom de beslissingen over de schoolkosten. Naast de onderstaande wijzen is ook aangegeven dat ouders via de ouderraad/ALV mee kunnen beslissen over de schoolkosten. Tot slot geeft 47 procent van de ouders aan dat ze niet op de hoogte zijn van de rol die de medezeggenschapsraad heeft als het gaat om de hoogte en de besteding van de schoolkosten.

¹⁵ Ten opzichte van alle ouders is dit 2%.

Figuur 3.8: Wijze waarop ouders betrokken worden bij beslissingen over de schoolkosten (opgave ouders; n=3.976)

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

3.2.8 Schoolkosten po: Tegemoetkoming

Het overgrote deel van de ouders geeft aan geen tegemoetkoming voor de schoolkosten te ontvangen (86%). Eén procent van de ouders ontvangt geld en twee procent van de ouders ontvangt spullen/materialen. De kleine groep ouders die geld ontvangt, krijgt een geldbedrag van gemiddeld 480 euro. Ouders geven aan dat ze voornamelijk hulp ontvangen van Stichting Leergeld (40%), maar ook van de gemeente wordt hulp ontvangen (26%).

Ouders die aangeven geld te ontvangen geven dit geld het meest uit aan gymspullen (42%). Meerdere ouders benoemen daarnaast ook dat ze het geld uitgeven aan de vrijwillige ouderbijdragen, materialen (o.a. schriften, agenda en teken- en knutselmaterialen), traktaties, eten meenemen voor vieringen en excursies, schoolkamp of schoolreizen.

Ten slotte geeft 42 procent van de ouders aan dat zij geen informatie hebben ontvangen over financiële ondersteuning die de school kan geven bij het betalen van de schoolkosten; 36 procent weet dit niet, en 22 procent van de ouders geeft aan dit wel te hebben ontvangen.

4 Schoolkosten voortgezet onderwijs

In dit hoofdstuk presenteren we de resultaten voor het voortgezet onderwijs vanuit de scholenenquête (sectie 4.1) en vanuit de ouderenquête (sectie 4.2).

4.1 Schoolkostenbeleid van de vo-scholen

We gaan eerst in op de totale kosten van het schooljaar 2024/2025 volgens schoolleiders en de opbouw daarvan. Vervolgens worden de resultaten voor de verschillende kostencategorieën uitgebreider besproken. In de laatste twee paragrafen van dit hoofdstuk gaan we in op de informatievoorziening van de scholen over schoolkosten, de inspraak van ouders in relatie tot schoolkosten en de mogelijkheden voor tegemoetkoming in de schoolkosten voor ouders.

4.1.1 Schoolkosten vo: Totaal en opbouw

Aan de schoolleiders is gevraagd om de schoolkosten van huidig schooljaar (2024/2025) op te geven. Hiervoor kregen ze een lijst met vijf categorieën:

- Leermiddelen en lesmateriaal
- Persoonsgebonden materialen
- ICT
- Vrijwillige ouderbijdrage
- Anders

De totale schoolkosten voor ouders bedragen tussen de 125 euro (pro) en 465 euro (gymnasium) in schooljaar 2024-2025, afhankelijk van onderwijsrichting (tabel 4.1). De verdeling van de kosten over verschillende kostencategorieën laat zien dat pro- en vmbo-scholen meestal schoolkosten hebben van maximaal 250 euro, terwijl bij meer dan de helft van de havo- en vwo-scholen en gymnasia de schoolkosten voor ouders meer dan 250 euro per jaar bedragen. Daarbij zijn de schoolkosten voor havo, vwo en gymnasium bij meer dan een kwart van de scholen meer dan 500 euro per jaar. Bij de pro-scholen zijn er het vaakst geen schoolkosten voor ouders.

De totale schoolkosten in het vo worden volgens opgave van de scholen grotendeels bepaald door de vrijwillige ouderbijdrage. De gemiddelde vrijwillige ouderbijdrage varieert tussen de 82 euro (pro) en 402 euro (gymnasia). De kosten voor leermiddelen variëren tussen gemiddeld één en twee euro; de kosten voor persoonsgebonden materialen tussen gemiddeld 7 en 11 euro en ICT-kosten tussen de 10 en 22 euro (bron: scholenenquête schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025))

De vrijwillige ouderbijdrage is in drie onderdelen uitgevraagd: de vrijwillige ouderbijdrage voor excursies, reizen etc., de vrijwillige ouderbijdrage voor speciale programma's zoals tweetalig onderwijs en overige pos-ten (scholenenquête schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025) tabel 4.2). Van de verschillende uitgevraagde categorieën wordt de vrijwillige ouderbijdrage het vaakst aan ouders gevraagd (95% van de scholen die een bijdrage aan ouders vragen). Daarnaast brengt ongeveer veertig procent van de scholen kosten in rekening voor persoonsgebonden materialen, ongeveer een derde voor ICT en slechts een klein aantal scholen brengt kosten voor leermiddelen in rekening bij ouders.

In tabel 4.2 worden twee verschillende gemiddelden getoond. Naast het gemiddelde dat is berekend over alle scholen (inclusief de scholen die voor deze categorie geen kosten in rekening brengen) is een tweede gemiddelde berekend voor alleen de scholen die daadwerkelijk kosten voor deze categorie in rekening. Hieruit volgt dat met name de ICT-kosten en de kosten voor speciale programma's bij scholen die deze kosten in rekening brengen bij ouders vrij hoog zijn.

Daarnaast toont tabel 4.3 het verschil in kosten tussen scholen met verschillende achterstandsscores (in kwintielen). Over alle onderwijsrichtingen heen is zichtbaar dat op scholen met een lagere achterstandsscore (in een lager kwintiel) hogere schoolkosten hebben dan scholen met een hogere achterstandsscore. Alleen in het praktijkonderwijs geldt dit niet.

Tabel 4.1: Totale schoolkosten – spreiding en gemiddelde (opgave vo-scholen)

	Gymnasium (n=96)	Vwo (n=148)	Havo (n=163)	Vmbo (n=193)	Pro (n=51)
€0,-	0%	3%	3%	6%	37%
€1 - €250	42%	40%	41%	78%	47%
€251 - €500	22%	22%	24%	10%	12%
€501 - €1000	29%	27%	25%	5%	4%
Meer dan €1000	7%	8%	7%	1%	0%
Gemiddelde*	€ 465	€ 449	€ 421	€ 156	€ 125

* Gemiddelde van alle scholen (incl. scholen die geen bijdrage vragen)

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Tabel 4.2: Opbouw schoolkosten (opgave vo-scholen)

		Gemiddelde van alle scholen	Gemiddelde van scholen die een bijdrage vragen (excl. €0)	
Totaal	Gymnasium	€ 465	€ 465	n=96
	Vwo	€ 449	€ 462	n=144
	Havo	€ 421	€ 434	n=158
	Vmbo	€ 156	€ 166	n=181
	Pro	€ 125	€ 199	n=32
Leermiddelen en lesmateriaal	Gymnasium	€ 1	€ 46	n=3
	Vwo	€ 2	€ 70	n=5
	Havo	€ 2	€ 70	n=5
	Vmbo	€ 1	€ 36	n=5
	Pro	€ 3	€ 45	n=3
Persoonsgebonden materialen	Gymnasium	€ 14	€ 40	n=33
	Vwo	€ 13	€ 42	n=43
	Havo	€ 14	€ 44	n=49
	Vmbo	€ 9	€ 27	n=65
	Pro	€ 12	€ 45	n=13
ICT	Gymnasium	€ 49	€ 177	n=26
	Vwo	€ 52	€ 212	n=35
	Havo	€ 47	€ 199	n=38
	Vmbo	€ 28	€ 127	n=42
	Pro	€ 29	€ 133	n=11
Vrijwillige ouderbijdrage	Gymnasium	€ 402	€ 411	n=94
	Vwo	€ 387	€ 404	n=141
	Havo	€ 362	€ 378	n=155
	Vmbo	€ 119	€ 132	n=172
	Pro	€ 82	€ 140	n=30
Onderverdeeld in:				
• Excursies en reizen	Gymnasium	€ 149	€ 150	n=89
	Vwo	€ 137	€ 141	n=134
	Havo	€ 140	€ 145	n=146
	Vmbo	€ 65	€ 73	n=164
	Pro	€ 50	€ 84	n=29
• Speciale programma's	Tweetalig onderwijs	€ 355	€ 425,73	n=30
	Cultuurprofielschool	€ 33	€ 131,67	n=3
	Versterkt taalaanbod	€ 173	€ 249,33	n=52
	Talent- of profielstroom	€ 73	€ 123,68	n=19
	Technasium	€ 29	€ 65,91	n=11
	Vrije school	€ 256	€ 384,38	n=8
	Anders	€ 71	€ 141,58	n=19
• Overige kosten	Totaal	€ 30	€ 54,59	n=157

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Tabel 4.3: Schoolkosten vo-scholen, naar achterstandsscore – spreiding en gemiddelde

		Q1	Q2	Q3	Q4	Q5
Gymnasium	€0,-	0%	0%	0%	0%	0%
	€1 - €250	29%	38%	30%	47%	69%
	€251 - €500	29%	15%	37%	12%	6%
	€501 - €1000	35%	38%	27%	35%	13%
	Meer dan €1000	6%	8%	7%	6%	13%
	Gemiddelde (alle scholen)	€ 497	€ 503	€ 461	€ 451	€ 448
	Gemiddelde (scholen die in rekening brengen)	€ 497	€ 503	€ 461	€ 451	€ 448
Vwo	€0,-	4%	0%	0%	6%	5%
	€1 - €250	33%	42%	37%	38%	59%
	€251 - €500	22%	15%	40%	19%	9%
	€501 - €1000	33%	38%	17%	31%	18%
	Meer dan €1000	7%	4%	6%	6%	9%
	Gemiddelde (alle scholen)	€ 483	€ 434	€ 419	€ 427	€ 407
	Gemiddelde (scholen die in rekening brengen)	€ 501	€ 434	€ 419	€ 455	€ 427
Havo	€0,-	3%	0%	0%	6%	7%
	€1 - €250	34%	47%	33%	44%	52%
	€251 - €500	24%	13%	47%	14%	19%
	€501 - €1000	31%	37%	17%	31%	11%
	Meer dan €1000	7%	3%	3%	6%	11%
	Gemiddelde (alle scholen)	€ 465	€ 405	€ 397	€ 413	€ 372
	Gemiddelde (scholen die in rekening brengen)	€ 482	€ 405	€ 397	€ 437	€ 402
Vmbo	€0,-	4%	7%	0%	4%	15%
	€1 - €250	85%	82%	82%	80%	67%
	€251 - €500	8%	7%	15%	6%	15%
	€501 - €1000	4%	4%	3%	8%	2%
	Meer dan €1000	0%	0%	0%	2%	0%
	Gemiddelde (alle scholen)	€ 146	€ 131	€ 159	€ 190	€ 126
	Gemiddelde (scholen die in rekening brengen)	€ 152	€ 141	€ 159	€ 198	€ 149
Pro	€0,-	31%	75%	0%	25%	20%
	€1 - €250	62%	25%	67%	25%	20%
	€251 - €500	8%	0%	33%	25%	40%
	€501 - €1000	0%	0%	0%	25%	20%
	Meer dan €1000	0%	0%	0%	0%	0%
	Gemiddelde (alle scholen)	€ 97	€ 41	€ 164	€ 357	€ 266
	Gemiddelde (scholen die in rekening brengen)	€140	€163	€164	€475	€332

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

4.1.2 Schoolkosten vo: Ontwikkeling

Om de ontwikkeling van de schoolkosten in het voortgezet onderwijs inzichtelijk te maken is gebruik gemaakt van de resultaten van de vorige metingen, zoals gerapporteerd in de Schoolkostenmonitor 2022/2023. We

moeten voorzichtig zijn met een vergelijking met de metingen voor 2022/2023 omdat vanaf die meting wijzigingen in de bevraagde kostencategorieën zijn doorgevoerd. Ook in de meting 2024/2025 is de vraagstelling enigszins aangepast.¹⁶ Het beeld dat ontstaat uit tabel 4.4 en figuur 4.1 is dat over alle onderwijsrichtingen heen de kosten zijn toegenomen. De schoolkosten voor praktijkonderwijs zijn licht gestegen, voor vmbo blijft het gelijk, terwijl de schoolkosten voor havo en vwo juist flink zijn gestegen. Gymnasium is in deze meting voor het eerst apart uitgevraagd.

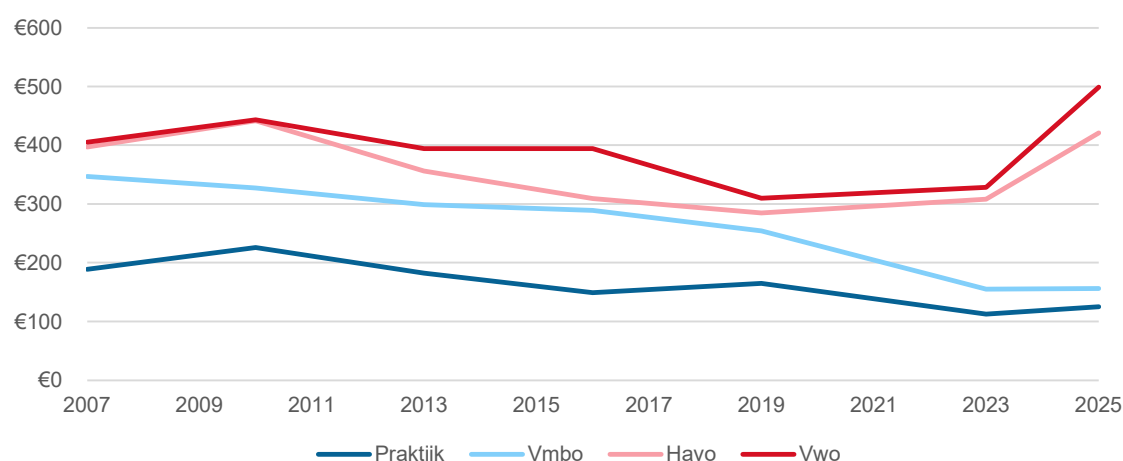
Tabel 4.4: Ontwikkeling totale schoolkosten*

	2006/2007	2009/2010	2012/2013	2015/2016	2018/2019	2022/2023	2024/2025
Praktijk	€ 189	€ 226	€ 182	€ 149	€ 165	€ 113	€ 125
Vmbo	€ 347	€ 327	€ 299	€ 289	€ 254	€ 155	€ 156
Havo	€ 397	€ 442	€ 356	€ 309	€ 285	€ 308	€ 421
Vwo	€ 405	€ 443	€ 394	€ 394	€ 310	€ 328	€ 499
Gymnasium							€ 465

* Gecorrigeerd voor inflatie tussen 2022/2023 en 2024/2025. De bedragen die voor de berekening zijn gebruikt, zijn afkomstig uit de Schoolkostenmonitor 2022/2023, waarin voor de eerdere jaargangen al een eerdere inflatiecorrectie was toegepast ten opzichte van 2022/2023.

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Figuur 4.1: Ontwikkeling totale schoolkosten vo (opgave scholen)

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

4.1.3 Scholen vo zonder bijdrage schoolkosten

Acht procent van de scholen in het voortgezet onderwijs geeft aan geen bijdrage aan schoolkosten of vrijwillige ouderbijdrage te vragen. Tabel 4.5 laat zien sinds wanneer de school geen bijdrage aan de schoolkosten meer vraagt aan ouders. De belangrijkste reden die scholen opgeven om geen bijdrage te vragen is dat ouders het niet kunnen en/of willen betalen.

¹⁶ Voornaamste verschil als het gaat om de uitvraag van schoolkosten is dat de vrijwillige ouderbijdrage in de meting 2024/2025 in drie subcategorieën is uitgevraagd. In 2022/2023 werden al de kosten voor excursies en special programma's apart uitgevraagd. In de meting 2024/2025 is de subcategorie 'overige kosten' toegevoegd.

Tabel 4.5: Scholen vo zonder bijdrage schoolkosten (opgave vo-scholen)

	n=291
Sinds 2024/2025	1%
Sinds 2023/2024	2%
Sinds 2022/2023	2%
Sinds 2021/2022	1%
Al vóór 2021	1%
Wel kosten	92%

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

4.1.4 Schoolkosten vo: Leermiddelen en lesmateriaal

Slechts een klein deel van de scholen brengt bij de ouders kosten in rekening voor leermiddelen en lesmateriaal. De gemiddelde bijdrage berekend over alle scholen varieert van één tot vier euro (tabel 4.6). Bij de categorie leermiddelen worden overigens regelmatig zaken genoemd die eigenlijk behoren tot de categorie persoonsgebonden materialen zoals een rekenmachine, schoolspullen en werkkleding.

Minder dan de helft van de scholen die kosten in rekening brengen voor leermiddelen en lesmateriaal biedt mogelijkheden voor ouders in verschillende prijsklassen en/of de mogelijkheid voor ouders om de spullen zelf aan te schaffen. Ook biedt minder dan de helft van de scholen de mogelijkheid voor een kosteloos alternatief.

Tabel 4.6: Kosten leermiddelen en lesmaterialen – spreiding en gemiddelde (opgave vo-scholen)

	Gymnasium	Vwo	Havo	Vmbo	Pro
€0,-	97%	97%	97%	97%	94%
€1 - €25	1%	1%	1%	1%	4%
€26 - €50	1%	0%	0%	2%	0%
€51 - €100	1%	2%	2%	1%	2%
Meer dan €100	0%	1%	1%	0%	0%
Gemiddeld bedrag (alleen de scholen die deze kosten in rekening brengen)	€ 46	€ 70	€ 70	€ 36	€ 45
	n=3	n=5	n=5	n=5	n=3
Gemiddeld bedrag (over alle scholen)	€ 1	€ 2	€ 2	€ 1	€ 3
	n=96	n=148	n=163	n=193	n=51

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

4.1.5 Schoolkosten vo: Persoonsgebonden materialen

Een kwart van de scholen vraagt een bijdrage van ouders voor persoonsgebonden materialen die langer dan een jaar meegaan (tabel 4.7). Gemiddeld over alle scholen berekend bedragen deze kosten voor ouders 9-14 euro, verschillend naar de onderwijsrichtingen. Materialen die het meest worden genoemd zijn gym-/sport-/werkkleding, rekenmachine, laptop, atlas, woordenboeken en schoolspullen zoals pennen, passer en schriften.

Zo'n 85 procent van de scholen die aan ouders een bijdrage in deze kosten vragen, biedt de mogelijkheid voor ouders om deze zelf aan te schaffen; veertig procent geeft aan dat ouders een keuze hebben uit alternatieven uit verschillende prijsklassen. Op de open vraag naar de reden waarom de school geen alternatieven van verschillende prijsklassen biedt wordt vooral geantwoord dat de ouders al zelf mogen kiezen, dat al

de goedkoopste opties worden aangeboden of dat de school een bepaalde standaard wil voor de betreffende materialen.

Zo'n 65 procent van de scholen die aan ouders een bijdrage in deze kosten vragen biedt een kosteloos alternatief als ouders persoonsgebonden materialen niet kunnen/willen aanschaffen. De school voorziet dan in de materialen, er zijn mogelijkheden voor bruikleen of Stichting Leergeld of de gemeente wordt aangesproken.

Tabel 4.7: Kosten persoonsgebonden materialen – spreiding en gemiddelde (opgave vo-scholen)

	Gymnasium	Vwo	Havo	Vmbo	Pro
€0,-	71%	73%	71%	68%	73%
€1 - €25	11%	12%	14%	21%	8%
€26 - €50	12%	8%	8%	5%	8%
€51 - €100	4%	4%	5%	4%	8%
Meer dan €100	4%	3%	3%	2%	2%
Gemiddeld bedrag (alleen de scholen die deze kosten in rekening brengen)	€ 40	€ 42	€ 44	€ 27	€ 45
	n=33	n=43	n=49	n=65	n=13
Gemiddeld bedrag (over alle scholen)	€ 14	€ 13	€ 14	€ 9	€ 12
	n=93	n=142	n=157	n=186	n=48

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

4.1.6 Schoolkosten vo: ICT (devices en software)

Bij 28 procent van de vo-scholen wordt een bijdrage aan ouders ICT-kosten voor een device (laptop of tablet) of software gevraagd. Gemiddeld over alle scholen berekend, bedragen de kosten voor ouders per jaar 29-52 euro. Bij de vorige meting was de gemiddelde bijdrage in de ICT-kosten nog tussen 10-21 euro. De bijdrage wordt het vaakst besteed aan laptops (70%), tablets (19%) of software/apps/ELO (14%). In de vraagstelling aan de scholen waarop het gemiddelde is berekend gaat het alleen om kosten die via de school lopen. De school kan echter ook aan ouders vragen om zelf ICT-middelen aan te schaffen. Drie kwart van de scholen (74%) die aangaven kosten in rekening te brengen of een bijdrage te vragen, geeft aan dat ze ouders vragen om zelf ICT-middelen aan te schaffen. Ook hierbij gaat het veruit het vaakst om een laptop (87%) of anders een tablet (13%).

Bijna alle scholen met kosten voor een device (laptop of tablet) hebben een (huur)koopregeling hiervoor (tabel 4.9). Ook bieden de meeste scholen (89%) oplossingen voor ouders die het niet kunnen of willen betalen in de vorm van bruikleen (op locatie) of een ander passend alternatief. Ouders die het niet kunnen betalen worden door de meeste scholen (ook) gewezen op financieringsmogelijkheden. Verder biedt 59 procent van de scholen alternatieven van verschillende prijsklassen aan ouders (niet in tabel).

Tabel 4.8: Kosten ICT– spreiding en gemiddelde (opgave vo-scholen)

	Gymnasium	Vwo	Havo	Vmbo	Pro
€0,-	72%	76%	76%	78%	78%
€1 - €25	1%	1%	1%	3%	4%
€26 - €50	1%	1%	1%	3%	4%
€51 - €100	11%	7%	8%	5%	2%
Meer dan €100	15%	15%	15%	11%	12%
Gemiddeld bedrag (alleen de scholen die deze kosten in rekening brengen)	€ 177	€ 212	€ 199	€ 127	€ 133
	n=26	n=35	n=38	n=42	n=11
Gemiddeld bedrag (over alle scholen)	€ 49	€ 52	€ 47	€ 28	€ 29
	n=93	n=144	n=159	n=188	n=51

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Tabel 4.9: Hoe gaan scholen (die een bijdrage vragen) om met de kosten voor een device? (meer antwoorden mogelijk)

	n=54
Eigen aanschaf: de leerling (c.q. ouders/verzorgers) schaft het device aan.	65%
Aanschaf via een regeling: de leerling schaft het device zelf aan, kan (of moet) daarvoor gebruikmaken van een voordelige (huur)koopregeling van school of van een externe partij waar de school afspraken mee heeft gemaakt.	94%
Voor leerlingen die het device niet kunnen of willen aanschaffen school stelt het device beschikbaar in bruikleen (op locatie) of vindt een andere passende oplossing of alternatief.	89%
De school wijst ouders/verzorgers die vanwege een laag inkomen het device niet kunnen aanschaffen op specifieke financieringsmogelijkheden (bijvoorbeeld Stichting Leergeld, scholierenregeling van de gemeente, bijzondere bijstand gemeente)	85%
Anders	6%

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

4.1.7 Schoolkosten vo: Vrijwillige ouderbijdrage

De vrijwillige ouderbijdrage is aan de scholen in drie subcategorieën uitgevraagd:

1. Bijdrage aan buitenschoolse/ extra activiteiten zoals excursies en schoolzwemmen
2. Bijdrage aan speciale onderwijsprogramma's of -concepten, zoals tweetalig onderwijs of vrije school
3. Bijdrage voor overige posten zoals vieringen, sport, drukwerk, bijlessen etc.

De meeste scholen vragen een vrijwillige ouderbijdrage, met uitzondering van het pro waar de vrijwillige ouderbijdrage veel minder vaak voorkomt (tabel 4.10). De totale gemiddelde vrijwillige ouderbijdrage varieert sterk tussen de schoolsoorten. In het vmbo en pro is de gemiddelde vrijwillige ouderbijdrage het laagst, tussen 82-119 euro, oplopend tot 402 euro op het gymnasium.

Tabel 4.10: Kosten vrijwillige ouderbijdrage – spreiding en gemiddelde (opgave vo-scholen)

	Gymnasium	Vwo	Havo	Vmbo	Pro
€0,-	2%	4%	4%	10%	41%
€1 - €25	1%	1%	1%	4%	4%
€26 - €50	4%	3%	5%	17%	14%
€51 - €100	14%	13%	10%	26%	20%
Meer dan €100	79%	78%	80%	43%	22%
Gemiddeld bedrag (alleen de scholen die deze kosten in rekening brengen)	€ 411	€ 404	€ 378	€ 132	€ 140
	n=94	n=141	n=155	n=172	n=30
Gemiddeld bedrag (over alle scholen)	€ 402	€ 387	€ 362	€ 119	€ 82
	n=96	n=147	n=162	n=192	n=51

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Vrijwillige ouderbijdrage voor buitenschoolse/extra activiteiten

De gemiddelde vrijwillige ouderbijdrage aan excursies berekend over alle scholen varieert tussen vijftig euro (pro) en 149 euro (gymnasium) (tabel 4.11). De meeste scholen vragen hiervoor een vrijwillige ouderbijdrage van ouders, met uitzondering van het pro waar 41 procent van de scholen geen bijdrage vraagt voor excursies.

Tabel 4.11: Kosten excursies en reizen – spreiding en gemiddelde (opgave vo-scholen)

	Gymnasium	Vwo	Havo	Vmbo	Pro
€0,-	1%	2%	3%	10%	41%
€1 - €25	4%	1%	2%	14%	8%
€26 - €50	10%	14%	13%	28%	12%
€51 - €100	26%	28%	26%	29%	22%
Meer dan €100	59%	55%	56%	19%	16%
Gemiddeld bedrag (alleen de scholen die deze kosten in rekening brengen)	€ 150	€ 141	€ 145	€ 73	€ 84
	n=89	n=134	n=146	n=164	n=29
Gemiddeld bedrag (over alle scholen)	€ 149	€ 137	€ 140	€ 65	€ 50
	n=90	n=137	n=151	n=182	n=49

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Vrijwillige ouderbijdrage voor speciale onderwijsprogramma's of -concepten

Meer dan de helft van de scholen biedt een speciaal programma of onderwijsconcept aan (tabel 4.12). De gemiddelde vrijwillige bijdrage van ouders aan speciale programma's berekend over alle scholen bedraagt 117 euro (tabel 4.13). Echter twee derde van de scholen vraagt hiervoor geen bijdrage (omdat ze geen speciale programma's hebben of omdat ze er geen bijdrage voor vragen). Wanneer we alleen kijken naar de scholen die daadwerkelijk een vrijwillige ouderbijdrage vragen voor een speciaal programma, dan is het gemiddelde bedrag 366 euro. De werkelijk gevraagde bijdrage is voor het vvto/tto en de vrije school het hoogst (tabel 4.14). Voor de andere programma's is de bijdrage lager.

Tabel 4.12: In hoeverre bieden scholen specifieke programma's voor leerlingen aan?

	n=255
Vroeg vreemdetalenonderwijs (VVTO)/Tweetalig onderwijs	15%
Cultuurprofielschool	5%
Versterkt taalaanbod (Goethe, Cambridge)	31%
Talent- of profielstroom	13%
Technasium	10%
Vrije school	5%
Anders (open vraag)	15%
Nee, dit biedt onze school niet aan	43%

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Tabel 4.13: Kosten speciale programma's - spreiding en gemiddelde (opgave vo-scholen)

	Alle schooltypen
€0,-	68%
€26 - €50	2%
€51 - €100	4%
Meer dan €100	25%
Gemiddeld bedrag (alleen de scholen die deze kosten in rekening brengen, n=93)	€ 366
Gemiddeld bedrag (alle scholen, n=291)	€ 117

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Tabel 4.14: Opbouw kosten speciale programma's (opgave vo-scholen)

	Gemiddelde van alle scholen(n=286-290)	Gemiddelde van scholen die een bijdrage vragen (excl. €0)	
Speciale programma's			
- Vroeg vreemdetalenonderwijs (VVTO)/Tweetalig onderwijs	€ 44	€ 426	n=30
- Cultuurprofielschool	€ 1	€ 130	n=2
- Versterkt taalaanbod (Goethe, Cambridge)	€ 45	€ 250	n=51
- Talent- of profielstroom	€ 7	€ 117	n=18
- Technasium	€ 2	€ 59	n=10
- Vrije school	€ 11	€ 384	n=8
- Anders	€ 9	€ 140	n=18

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Vrijwillige ouderbijdrage voor overige posten

Bijna twee derde van de vo-scholen vraagt een vrijwillige ouderbijdrage voor andere posten dan buitenschoolse activiteiten en een speciaal programma/concept (tabel 4.15). Uit de Wet Vrijwillige ouderbijdrage wordt duidelijk dat deze ouderbijdrage niet bedoeld zijn voor alle hieronder genoemde posten; kostenposten of activiteiten die standaard nodig zijn om naar school te kunnen gaan worden het liefst uit de lumpsum-financiering betaald en niet met de vrijwillige ouderbijdrage (bijvoorbeeld kluisjes en drukmateriaal). De meest genoemde kostenpost zijn bijdrage aan feesten en vieringen. Bij de optie 'Anders' worden veelal kosten genoemd die ook onder de categorie excursies zouden kunnen vallen, maar ook andere zaken als een activiteitenweek op school, de leerlingenraad, kunstlessen en schoolfoto's. De gemiddelde vrijwillige ouderbijdrage voor deze kostenposten bedraagt 30 euro. Als we alleen kijken naar de scholen die daadwerkelijk een bijdrage vragen in deze categorie bedraagt het gemiddelde 55 euro (tabel 4.16).

Tabel 4.15: Andere posten waarvoor scholen een vrijwillige ouderbijdrage vragen (opgave scholen)

	n=255
Feesten en vieringen	44%
Sport, ontspannen en toneel	29%
Ouderraad, medezeggenschapsraad	15%
Kopieer- of printkosten	14%
Kluisjes	13%
Anders	13%
Identiteitsgebonden activiteiten (religieuze vieringen, etc.)	11%
Verzekeringen	10%
Drukwerk voor leerlingen, ouders zoals de schoolkrant	9%
Mediatheek, bibliotheek	8%
Automatisering en ICT	3%
Bijlessen die worden aangeboden door de school	2%
Taxi's of rolstoeltoegankelijke busjes voor schooluitjes	1%
Nee, we vragen geen vrijwillige ouderbijdrage voor bovengenoemde posten	37%

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Tabel 4.16: Opbouw kosten overige posten voor vrijwillige ouderbijdrage (opgave vo-scholen)

	Gemiddelde van alle scholen (n=288)	Gemiddelde van scholen die een bijdrage vragen (excl. €0)	
Overige kosten	€ 30	€ 55	n=157

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Vrijstelling voor de vrijwillige ouderbijdrage

Ongeveer een derde van de scholen geeft korting of een vrijstelling voor de vrijwillige ouderbijdrage, meestal op basis van inkomen of vanwege het aantal leerlingen per gezin (tabel 4.17).

Tabel 4.17: Korting of vrijstellingen bij vrijwillige ouderbijdrage (meer antwoorden mogelijk, opgave scholen)

	n=255
Ja, op basis van het aantal leerlingen per gezin	9%
Ja, korting op basis van inkomen	2%
Ja, korting op basis van instroommoment	2%
Ja, korting op basis van ... (anders)	2%
Ja, vrijstelling op basis van inkomen	11%
Ja, vrijstelling op basis van ... (anders)	9%
Nee	65%
Weet ik niet	5%

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

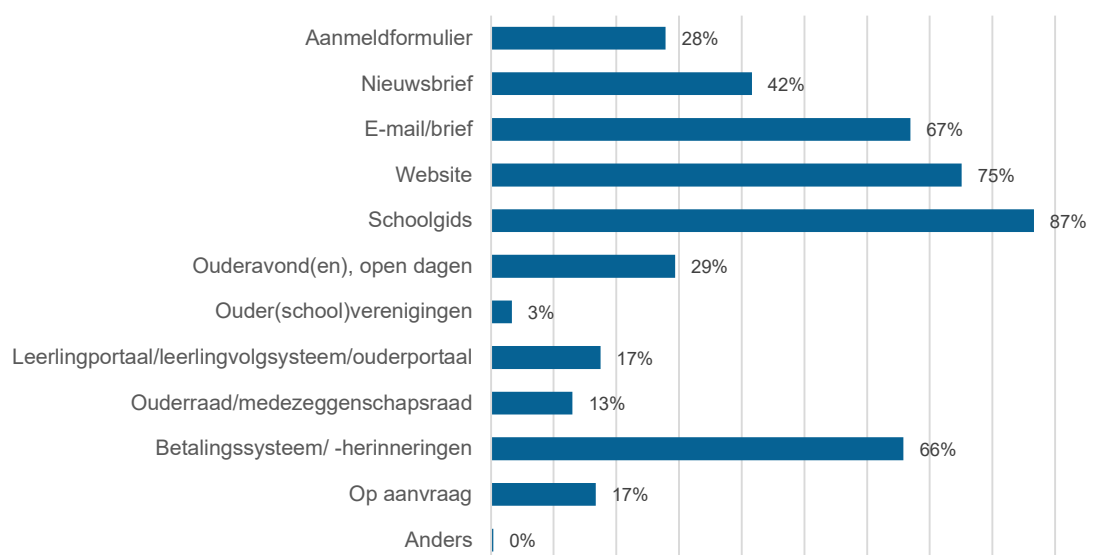
Meer resultaten over onder meer het betalingsgedrag van ouders, de gevolgen daarvan voor het aanbod van de school en de gevolgen van de wetswijziging (initiatiefwet) vrijwillige ouderbijdrage zijn opgenomen in het rapport Wetsevaluatie Vrijwillige ouderbijdrage. Dit rapport gaat ook in op de verschillen tussen scholen met uiteenlopende achterstandsscores.

4.1.8 Schoolkosten vo: Informatie, inspraak en verantwoording

Informatievoorziening

Alle scholen die schoolkosten doorberekenen aan ouders informeren ouders over de schoolkosten, het vaakst via de schoolgids, website, e-mail/brief en het betalingssysteem (figuur 4.2). Iets minder dan een derde (29%) informeert ouders ook bij ouderavonden en/of open dagen.

Figuur 4.2: Informatievoorziening aan ouders over schoolkosten (meer antwoorden mogelijk, opgave scholen, n=269)

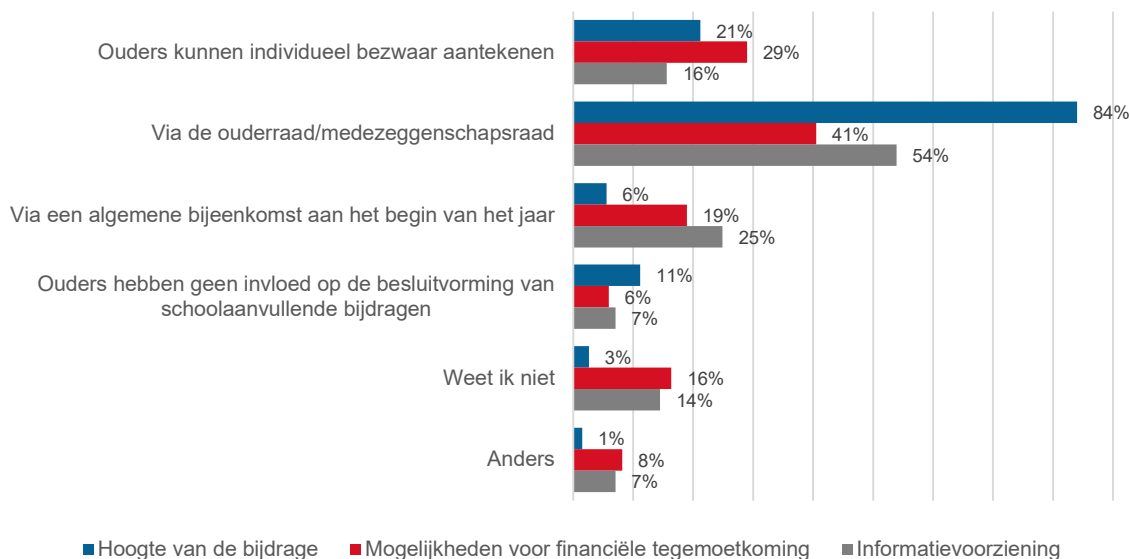

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Inspiraak

Op de meeste scholen worden ouders via de ouderraad/medezeggenschapsraad betrokken bij de besluitvorming over de hoogte van de bijdrage aan de schoolkosten en – zij het op minder scholen – hebben ouders via deze weg ook inspraak op de informatievoorziening en de mogelijkheden voor financiële tegemoetkoming. Bij ongeveer een vijfde van de scholen (16-29%) kunnen ouders individueel bezwaar aantekenen en bij een vergelijkbaar deel worden ouders bij een bijeenkomst aan het begin van het jaar betrokken bij besluitvorming over de informatievoorziening en de mogelijkheden voor tegemoetkoming. Bij 6-11 procent van de scholen hebben ouders geen inspraak op de drie bevroagde aspecten van de schoolkosten.

Figuur 4.3: Inspiraakmogelijkheden voor ouders (meer antwoorden mogelijk, opgave scholen, n=269)

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

4.1.9 Schoolkosten vo: Tegemoetkoming

Volgens 58 procent van de scholen bieden zij extra financiële tegemoetkoming aan ouders om de bijdrage aan schoolkosten te verminderen (voor kosten voor persoonsgebonden materialen, ICT-kosten en de vrijwillige ouderbijdrage). De scholen die aangeven niet zo'n tegemoetkoming te hebben, geven hier uiteenlopende argumenten voor. Deels geven ze aan dat het niet nodig is, omdat het om een vrijwillige bijdrage gaat en ouders deze dus niet (volledig) hoeven te betalen. Deels geven scholen aan dat ze zelf de middelen niet hebben om dit op te vangen, of dat ze ouders doorverwijzen naar Stichting Leergeld of een andere voorziening.

Gevraagd naar het soort voorziening dat ze hebben, zegt meer dan de helft van de scholen dat het gaat om een vrijstelling, een derde geeft aan dat er een ad hoc verstrekking en/of een solidariteitsfonds en/of een voorziening die op aanvraag beschikbaar is.

De meeste scholen informeren ouders over de voorzieningen voor een financiële tegemoetkoming via de website, schoolgids, (nieuws)brief en/of ouderavonden. Bij de antwoordoptie 'Anders' wordt vaak aangegeven dat ouders via individueel contact worden geïnformeerd of dat de mentor deze informatie geeft aan ouders.

Tabel 4.18: Voorzieningen van de school voor extra financiële tegemoetkoming aan ouders (meer antwoorden mogelijk, opgave scholen)

	n=157
Een solidariteitsfonds waar ouders een beroep op kunnen doen	34%
Een voorziening die op aanvraag beschikbaar is	28%
Een ad hoc verstrekking op verzoek	39%
Een vrijstelling	55%
Anders	15%

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Tabel 4.19: Informatievoorziening over de voorziening(en) die de school heeft voor extra financiële tegemoetkoming (meer antwoorden mogelijk, opgave scholen)

	n=157
School informeert hier niet over	18%
School informeert ouders via het aanmeldformulier	10%
School informeert ouders via een (nieuws)brief	33%
School informeert (nieuwe) ouders via de website	38%
School informeert ouders via de schoolgids	45%
School informeert ouders via ouderavond(en)	29%
School informeert ouders via ouder(school)verenigingen	3%
De ouderraad/medezeggenschapsraad informeert hierover	9%
Anders	17%

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

4.2 Schoolkosten voor ouders vo

In deze paragraaf presenteren we de resultaten van de enquête onder ouders van leerlingen in het voortgezet onderwijs. We gaan eerst in op de totale schoolkosten voor het jaar 2024/2025 en de ontwikkeling daarvan. Vervolgens worden de afzonderlijke kostencategorieën besproken. In het voortgezet onderwijs staan we daarnaast ook stil bij de reiskosten die worden uitgegeven door ouders. In de laatste drie paragrafen van dit hoofdstuk bespreken we de invloed van de schoolkosten op de schoolkeuze, de informatievoorziening van de scholen over schoolkosten, de inspraak van ouders in relatie tot schoolkosten en tot slot de mogelijkheden voor tegemoetkoming in de schoolkosten voor ouders.

4.2.1 Schoolkosten vo: Totaal en opbouw

Aan de ouders is gevraagd om de schoolkosten van het huidig schooljaar (2024/2025) op te geven. Hiervoor kregen ze een lijst met vijf categorieën:

- Leermiddelen en schoolbenodigdheden
- ICT
- Reizen, excursies en extra onderwijsaanbod
- Vrijwillige ouderbijdrage
- Bijzondere kosten

Kosten die al onder de vrijwillige ouderbijdrage vallen, hoefden ouders niet nog apart aan te geven.¹⁷ Per categorie waren verschillende subcategorieën weergegeven, zodat ouders de kosten per specifieke kostenpost konden opgeven. Onder elke categorie hadden ouders daarnaast de mogelijkheid om andere kosten te benoemen die niet terugkwamen in de subcategorieën.¹⁸

We beschrijven eerst de totale kosten en vervolgens de spreiding en gemiddelde kosten per categorie. De categorie bijzondere kosten zijn kosten die ouders vrijwillig maken, zoals bijles, traktaties en die niet voor elke ouder gelden, zoals reiskosten. We rekenen deze niet mee bij de totale schoolkosten. De reiskosten worden voor ouders in het vo apart besproken.

Totale schoolkosten

Om een beeld te krijgen van de totale kosten, zijn bijna alle genoemde kosten van de vier categorieën (met uitzondering van bijzondere kosten) bij elkaar opgeteld. In tabel 4.20 zijn de spreiding van de kosten en de gemiddelde kosten weergegeven voor zowel alle ouders, als voor ouders gesplitst naar onderwijsrichting van hun kind. De gemiddelde kosten die ouders opgeven bedraagt 880 euro. Dit is lager dan in 2022-2023, toen de totale gemiddelde kosten 904 euro bedroegen (gecorrigeerd voor inflatie). Daarnaast zien we in de tabel dat ouders met kinderen op het vwo gemiddeld de hoogste kosten hebben. Leerlingen in het praktijkonderwijs hebben gemiddeld de laagste schoolkosten. Uit de uitsplitsingen per categorie blijken ouders met kinderen op het vwo gemiddeld de hoogste kosten te dragen voor de vrijwillige ouderbijdrage en reizen, excursies en speciale onderwijsprogramma's, maar ouders met leerlingen in het praktijkonderwijs dragen de hoogste kosten voor leermiddelen en bijzondere kosten.

Ongeveer 23 procent van de ouders geeft aan de kosten (zeer) hoog te vinden. Ook vindt iets meer dan de helft van de ouders de totale schoolkosten van gepaste hoogte. Ouders met een lager inkomen (< €2000) geven vaker aan dat zij de totale schoolkosten hoog vinden.

Tabel 4.20: Totale schoolkosten - spreiding en gemiddelde (opgave ouders)

	Totaal (n=3.955)	Brugjaar (n=2.057)	Praktijkonderwijs (n=103)	Vmbo (n=790)	Havo (n=487)	Vwo (n=518)
€ 0	0%	0%	1%	0%	1%	0%
€1 - €50	1%	1%	9%	1%	0%	0%
€51 - €100	2%	1%	13%	2%	1%	2%
€101 - €250	9%	8%	31%	11%	7%	7%
€250 of hoger	88%	90%	46%	85%	90%	90%
Gemiddelde kosten	€ 880	€ 840	€ 528	€ 884	€ 955	€ 1.030

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Leermiddelen en schoolbenodigdheden

Aan de ouders is gevraagd welke kosten ze hebben voor leermiddelen en schoolbenodigdheden. Hierbij konden ouders kosten invullen voor gymspullen, materialen (o.a. schriften, agenda, en teken- en knutselmaterialen), borg voor schoolboeken en andere kosten. De gemiddelde kosten over alle ouders bedragen 188 euro. Gemiddeld hebben ouders met kinderen in het praktijkonderwijs of het vmbo de hoogste kosten voor leermiddelen. Ouders met kinderen in het vwo hebben gemiddeld de laagste kosten voor leermiddelen. Rekening houdend met de inflatie is te zien dat de kosten voor leermiddelen sinds de vorige meting zijn gestegen, van 143 naar 188 euro.

17 In zekere zin zijn de categorieën communicerende vaten: wat bij de ene ouder bij vrijwillige ouderbijdrage is meegenomen kan bij de ander bij een andere categorie opgenomen zijn. Voor de totale schoolkosten maakt dit niet uit.

18 Anders dan vorige edities, is dit jaar besloten om de kosten binnen de categorie 'anders' wel op te nemen. Deze droegen niet extreem bij aan hoge bedragen, en open antwoorden lijken te passen binnen de categorie waartoe ze behoren.

De kosten die ouders maken op het gebied van de borg voor schoolboeken zijn tijdelijke kosten: aan het einde van het schooljaar krijgen de meeste ouders dit bedrag terug. Deze kosten zijn wel meegenomen in de berekening van de leermiddelen en schoolbenodigdheden, maar kunnen niet gezien worden als echte kosten. Gemiddeld betalen ouders 15 euro aan borg voor schoolboeken.

Ouders hadden ook de mogelijkheid om andere kostenposten te noteren. Ouders benoemen vaak de kosten voor de schooltas, inhoud van een etui (pennen, passer, etc.), een (grafisch) rekenmachine en een (elektrische) fiets. Ook woordenboeken, examenbundels en de huur van een kluisje worden vaker benoemd.

Tabel 4.21: Kosten leermiddelen en schoolbenodigdheden - spreiding en gemiddelde (opgave ouders)

	Totaal (n=3.925)	Brugjaar (n=2.047)	Praktijkonderwijs (n=99)	Vmbo (n=783)	Havo (n=485)	Vwo (n=511)
€ 0	1%	1%	2%	1%	2%	2%
€1 - €25	5%	3%	7%	6%	7%	7%
€26 - € 50	9%	7%	17%	10%	9%	11%
€51 - €100	24%	26%	31%	22%	22%	25%
€100 of hoger	61%	64%	44%	62%	60%	56%
Gemiddelde kosten	€188	€ 188	€ 217	€ 206	€ 178	€ 167

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

ICT

Ouders konden aangeven hoeveel kosten ze hadden op het gebied van ICT, gesplitst in kosten voor een laptop/tablet, software/oefenprogramma's of andere ICT gerelateerde kosten. Een verandering ten opzichte van vorig jaar is dat kosten voor printen niet expliciet worden uitgevraagd. De gemiddelde kosten over alle ouders bedragen 350 euro. Ook hier zien we dat ouders met kinderen in het brugjaar de hoogste ICT-kosten hebben (logischerwijs vanwege aan te schaffen apparaten).

Vergeleken met de resultaten van de vorige meting zijn de gemiddelde kosten voor ouders op het gebied van ICT gestegen, van 334 naar 350 euro. Andere kostenposten die vaker zijn benoemd, zijn accessoires voor de laptop (zoals een muis en een koptelefoon), abonnementen of reparatiekosten en monitoren.

Tabel 4.22: Kosten ICT - spreiding en gemiddelde (opgave ouders)

	Totaal (n=3.616)	Brugjaar (n=1.257)	Praktijkonderwijs (n=84)	Vmbo (n=714)	Havo (n=443)	Vwo (n=468)
€ 0	27%	25%	48%	25%	28%	32%
€1 - €25	1%	2%	3%	1%	1%	1%
€26 - € 50	2%	2%	3%	2%	2%	3%
€51 - €100	6%	5%	0%	4%	9%	7%
€100 of hoger	64%	66%	47%	68%	61%	56%
Gemiddelde kosten	€350	€ 364	€ 243	€ 361	€ 331	€ 312

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Reizen, excursies en extra onderwijsaanbod

De kosten rondom reizen, excursies en extra onderwijsaanbod konden ouders opgeven in de categorieën excursies/schoolkamp/schoolreizen, culturele activiteiten, speciale programma's of onderwijsconcepten en extra lessen op school buiten het reguliere programma. Ook was er de mogelijkheid om andere kosten in deze categorie op te geven. De gemiddelde kosten over alle ouders bedragen 285 euro. De gemiddelde kosten zijn hoger dan in de vorige meting, waar gemiddelde ouders 241 euro kwijt waren voor reizen, excursies en extra onderwijsaanbod. We zien daarnaast in tabel 4.23 dat ouders met kinderen op de havo en het vwo gemiddeld meer kosten kwijt zijn dan ouders met kinderen op het praktijkonderwijs en het vmbo.

Andere kostenposten die vaker zijn benoemd, zijn Cambridge Engels of andere taalcursussen, sportdagen en een ski-reis.

Tabel 4.23: Kosten reizen, excursies en extra onderwijsaanbod - spreiding en gemiddelde (opgave ouders)

	Totaal (n=3.675)	Brugjaar (n=1.906)	Praktijkonderwijs (n=90)	Vmbo (n=730)	Havo (n=459)	Vwo (n=489)
€ 0	12%	13%	32%	10%	9%	10%
€1 - €25	3%	4%	4%	2%	1%	1%
€26 - € 50	8%	10%	15%	8%	5%	3%
€51 - €100	13%	16%	23%	11%	8%	7%
€100 of hoger	64%	57%	26%	69%	76%	79%
Gemiddelde kosten	€285	€ 225	€ 99	€ 286	€ 380	€ 464

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Vrijwillige ouderbijdrage

Gemiddeld betalen ouders volgens eigen opgave 118 euro vrijwillige ouderbijdrage aan de school. Wanneer we dit vergelijken met het bedrag dat ouders in de vorige meting hebben opgegeven, is een daling zichtbaar (opgave was toen gemiddeld 143 euro, gecorrigeerd voor inflatie). In tabel 4.24 is te zien dat de gemiddelde kosten voor leerlingen in het praktijkonderwijs een stuk lager zijn dan voor ouders met kinderen in andere onderwijsrichtingen.

Tabel 4.24: Kosten vrijwillige ouderbijdrage - spreiding en gemiddelde (opgave ouders)

	Totaal (n=3.626)	Brugjaar (n=1.889)	Praktijkonderwijs (n=86)	Vmbo (n=697)	Havo (n=462)	Vwo (n=491)
€ 0	12%	11%	42%	16%	9%	9%
€1 - €25	5%	6%	9%	5%	5%	5%
€26 - € 50	19%	20%	20%	21%	18%	13%
€51 - €100	27%	27%	23%	26%	31%	25%
€100 of hoger	37%	37%	6%	33%	36%	48%
Gemiddelde kosten	€118	€ 117	€ 39	€ 102	€ 126	€ 153

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Bijzondere kosten

Tot slot konden ouders hun uitgaven voor diverse bijzondere kosten noteren, in de categorieën aanvullend onderwijs (bijles, huiswerkbegeleiding en toetstraining), tussenschoolse opvang, zelf aangeschafte oefenprogramma's, eten en drinken verzorgd door de school, traktaties en reiskosten. Anders dan bij de vorige meting, worden geen kosten voor schoolfoto's bevraagd. We beschouwen dit als optionele kosten, waarvoor een ouder zelf kiest, of die niet voor elk kind gelden. Daarom worden deze niet meegerekend in de optelling tot totale schoolkosten.

De gemiddelde kosten over alle ouders bedragen 387 euro. De kosten zijn flink toegenomen ten opzichte van de vorige meting. Gecorrigeerd voor inflatie waren de kosten toen 265 euro.

We zien dat ouders met kinderen in het praktijkonderwijs gemiddeld de hoogste kosten hebben voor bijzondere kosten. Er was ruimte voor ouders om andere bijzondere kostenposten te noteren. Ouders benoemen hier, net zoals bij andere categorieën, vaak een elektrische fiets. Ook schoolfoto's en schoolfeesten worden vaak benoemd.

Tabel 4.25: Bijzondere kosten - spreiding en gemiddelde (opgave ouders)

	Totaal (n=3.141)	Brugjaar (n=1.906)	Praktijkonderwijs (n=90)	Vmbo (n=730)	Havo (n=459)	Vwo (n=489)
€ 0	37%	37%	33%	41%	31%	37%
€1 - €25	13%	16%	13%	9%	7%	10%
€26 - € 50	7%	6%	3%	8%	7%	6%
€51 - €100	7%	7%	14%	9%	8%	5%
€100 of hoger	36%	33%	37%	32%	47%	42%
Gemiddelde kosten	€387	€ 343	€ 553	€ 391	€ 514	€ 394

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

4.2.2 Schoolkosten vo: Ontwikkeling

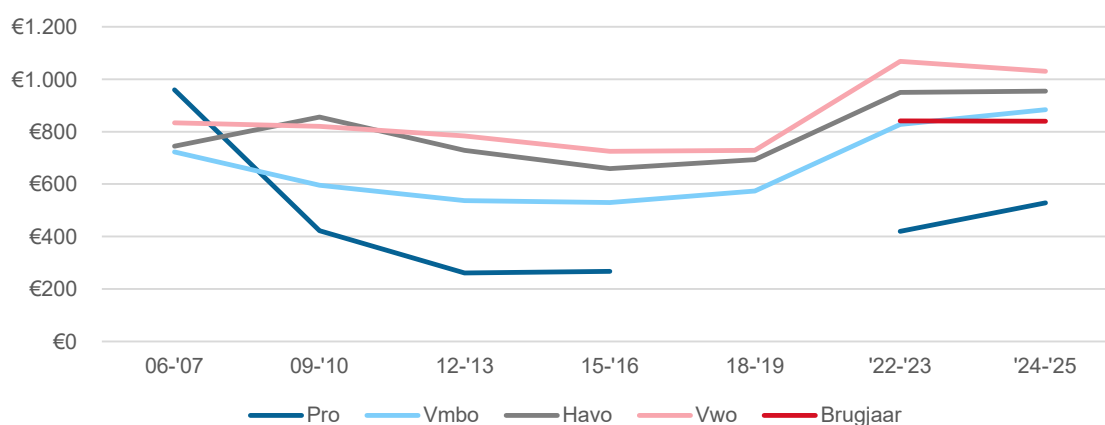
De ontwikkeling van de schoolkosten in het vo zijn weergegeven door de huidige meting af te zetten tegen voorgaande metingen. Als startpunt is, net zoals in de vorige monitor, het schooljaar 2006/2007 genomen. In de vorige monitor zijn alle bedragen gecorrigeerd voor inflatie. Ook dit jaar is deze correctie toegepast. Dat maakt het vergelijken van de kosten mogelijk. Tabel 4.26 en figuur 4.4 laten zien dat de schoolkosten tussen 2022/2023 en 2024/2025 niet meer zo hard lijken te stijgen als tussen 2018/2019 en 2022/2023. Daarnaast blijkt dat ouders van leerlingen in het vwo de hoogste kosten opgeven, en ouders met leerlingen in het vmbo wat lager. Ouders van leerlingen in het praktijkonderwijs geven de laagste kosten op.

Tabel 4.26: Ontwikkeling totale schoolkosten vo (opgave ouders)

	Praktijk	Vmbo	Havo	Vwo	Brugjaar
Meting 06-07	€960	€723	€744	€834	
Meting 09-10	€422	€596	€856	€820	
Meting 12-13	€262	€537	€729	€784	
Meting 15-16	€267	€530	€660	€725	
Meting 18-19		€574	€693	€729	
Meting 22-23	€420	€828	€950	€1.069	€842
Meting 24-25	€528	€884	€955	€1.030	€840

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025) en eerdere edities Schoolkostenmonitor

Figuur 4.4: Ontwikkeling totale schoolkosten vo (opgave ouders)

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025) en eerdere edities Schoolkostenmonitor

4.2.3 Schoolkosten vo: Vrijwillige ouderbijdrage

Een kleine negen op de tien ouders (85%) geven aan dat de school om een vrijwillige ouderbijdrage vraagt. Aan de ouders die hebben aangegeven dat de school om een vrijwillige ouderbijdrage vraagt is een aantal vervolgvragen gesteld. De meerderheid van de ouders vindt dat de vrijwillige ouderbijdrage ongeveer evenredig is met wat ervan wordt betaald (zie tabel 4.27). Daarnaast is te zien dat deze spreiding ongeveer gelijk blijft tussen de verschillende onderwijsrichtingen, maar dat het praktijkonderwijs wat afwijkt. Daar zijn er wat meer ouders die geantwoord hebben het niet te weten vergeleken met de andere onderwijsrichtingen.

Tabel 4.27: Oordeel hoogte vrijwillige ouderbijdrage (opgave ouders)

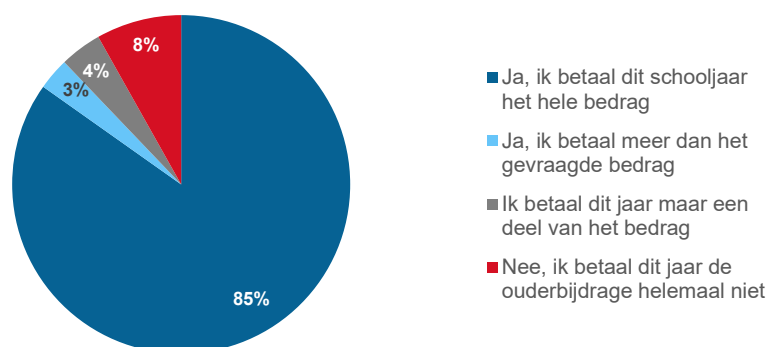
	Totaal (n=3.382)	Brugjaar (n=1.770)	Pro (n=48)	Vmbo (n=641)	Havo (n=442)	Vwo (n=480)
De ouderbijdrage is te hoog: ik zie niet goed wat ze hiermee doen	17%	15%	9%	24%	23%	14%
De ouderbijdrage is ongeveer goed	66%	68%	51%	60%	64%	69%
De ouderbijdrage is te laag, want school doet hier veel mee	5%	6%	14%	4%	2%	7%
Weet niet	11%	11%	26%	12%	11%	10%

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Een groot deel van de ouders betaalt dit jaar de volledige vrijwillige ouderbijdrage (zie figuur 4.5). Een klein deel van de ouders betaalt een gedeelte van de bijdrage (4%). Deze ouders betalen in de meeste gevallen minstens de helft van de vrijwillige ouderbijdrage. Ook is er een kleine groep ouders die de vrijwillige ouderbijdrage niet betaalt (8%). Ouders met een gezinsinkomen van lager dan 2000 euro geven vaker aan de vrijwillige ouderbijdrage niet of deels te betalen.

Er zijn verschillende redenen gegeven door ouders die de vrijwillige ouderbijdrage deels of niet betalen. Zo geeft van de ouders die niet de gehele vrijwillige ouderbijdrage bijdragen, iets meer dan twee vijfde van de ouders aan dat het vrijwillig is, en dat ze het daarom (deels) niet betalen. Ook spelen de hoogte van het gezinsinkomen en/of het hebben van meerdere kinderen een rol. Daarnaast zijn iets meer dan een op de vijf de ouders het niet eens met de zaken die bekostigd worden met de ouderbijdrage.

Figuur 4.5: Betaalde bijdrage (opgave ouders, n = 3381)

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Meer resultaten over onder meer de gevolgen van het al dan niet betalen van de vrijwillige ouderbijdrage voor leerlingen, het sturen van aanmaningen voor de vrijwillige ouderbijdrage en het ervaren van de vrijwillige ouderbijdrage als vrijwillig zijn opgenomen in het rapport Wetsevaluatie Vrijwillige ouderbijdrage.

4.2.4 Schoolkosten vo: ICT (devices en software)

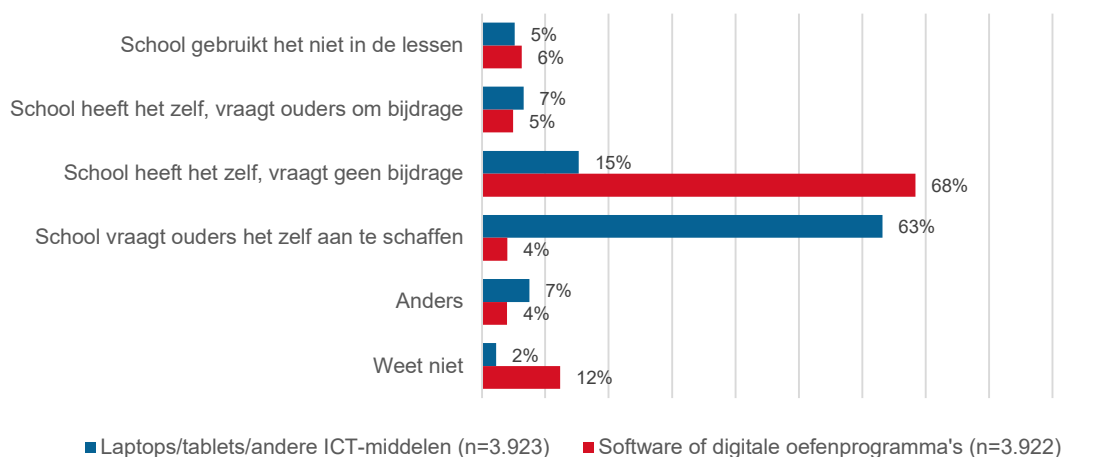
Aan de ouders is gevraagd wie betaalt voor de laptops/tablets/andere ICT-middelen en de software/oefenprogramma's die hun kind op school gebruikt (zie figuur 4.6). Een kleine zeventig procent van de ouders geeft aan dat de school zelf over de software of digitale oefenprogramma's beschikt en hier geen bijdrage vanuit de ouders voor vraagt. Daarentegen is dat maar vijftien procent voor laptops en tablets. Ongeveer zeventig procent van de ouders maakt zelf kosten voor een laptop/tablet en negen procent maakt zelf kosten

voor software/oefenprogramma's, ofwel in de vorm van een bijdrage aan de school of door het zelf aan te schaffen.

Ouders hadden ook de mogelijkheid om andere antwoorden te benoemen. Waar het gaat over de laptops/tablets geeft een deel van de ouders aan dat de mogelijkheid wordt geboden om een laptop/tablet van school te kopen of te huren. Daarnaast geven ouders aan dat zij naast de laptop die door school wordt aangeboden, voor thuis ook een laptop (voor eigen gebruik) hebben aangeschaft. Daarnaast vraagt een aantal scholen borg voor de laptop die het kind vanuit school krijgt.

Bij de software/oefenprogramma's geeft een deel van de ouders aan dat zij de gebruikte methoden van school soms zelf aanvullen met andere oefenprogramma's. Ook geeft een deel van de ouders aan dat de school vergoeding vraagt voor een deel van de software, zoals een Officepakket. Ten slotte benoemt een aantal ouders dat de software, onderdeel is van het schoolboekenpakket (aangezien er licenties vastzitten aan bepaalde methoden).

Figuur 4.6: Verantwoordelijkheid betaling ICT (opgave ouders)

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Aan de ouders die zelf kosten maken op het gebied van ICT is gevraagd hoeveel zij hiervoor betalen. Van de ouders die hebben aangegeven dat de school vraagt om een bijdrage weet iets minder dan de helft van de ouders wat de bijdrage dit schooljaar is (42% en 73%). De gemiddelde en mediane bijdragen hiervoor staan weergegeven in tabel 4.28. Voor de laptop/tablet geldt dat ouders gemiddeld 176 euro betalen, voor software/oefenprogramma's 24 euro.

Ouders die aangaven dat de school ouders vraagt om zelf ICT aan te schaffen is gevraagd of ze dit ook hebben gedaan. 97 procent van deze groep ouders heeft een laptop/tablet aangeschaft, voor de software/oefenprogramma's is dit 61 procent van de ouders. De gemiddelde en mediane kosten staan ook weergegeven in tabel 4.28. Deze groep ouders betaalt gemiddeld 628 euro voor een laptop/tablet, en 157 euro voor software/oefenprogramma's. Ouders die aangeven zelf een laptop/tablet te hebben aangeschaft is ook gevraagd of de school vroeg om een bepaald type of merk. De helft van de ouders geeft aan dat de school daar inderdaad om vroeg, maar dat ze ook een eigen keuze mochten maken. Een kwart van de ouders geeft aan dat de school ze hier vrij in liet, en een vijfde van de ouders geeft aan verplicht te zijn aan een bepaald type/merk.

Ten slotte is aan de ouders gevraagd of zij weten dat het betalen voor laptops/tablets/andere ICT-middelen vrijwillig is. 82 procent van de 3.922 ouders geeft aan dit niet te weten. Een groot deel van de ouders (56%)

weet daarnaast niet welke mogelijkheden er op school zijn als ouders de laptops/tablets/andere ICT-middelen en software niet kunnen betalen.

Tabel 4.28: Gemiddelde kosten ICT (opgave ouders)

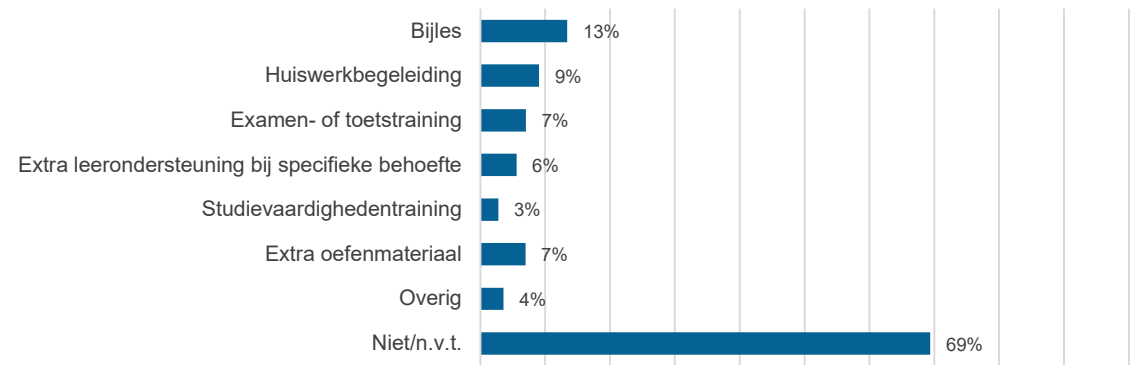
	Kosten bijdrage (n=146)	Kosten eigen aanschaf (n=2.395)
Gemiddelde kosten laptop/tablets/andere ICT-middelen	€176	€628
Mediaan kosten laptop/tablets/andere ICT-middelen	€100	€600
	Kosten bijdrage (n=52)	Kosten eigen aanschaf (n=97)
Gemiddelde kosten software of digitale oefenprogramma's	€24	€157
Mediaan kosten software of digitale oefenprogramma's	€0	€100

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

4.2.5 **Schoolkosten vo: Aanvullend onderwijs**

In figuur 4.7 is te zien dat een groot deel van de ouders geen aanvullend onderwijs voor hun kinderen inzet in het voortgezet onderwijs. Ouders kiezen het vaakst voor bijles. Studietoetsvaardigheidstraining komt het minst vaak voor. Tabel 4.29 laat daarnaast zien dat ouders die geld uitgeven aan aanvullend onderwijs, ook relatief hoge bedragen kwijt zijn. De gemiddelde kosten zijn 1112 euro.

Figuur 4.7: Deelname aan aanvullend onderwijs, meerdere antwoorden mogelijk

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Tabel 4.29: Kosten voor aanvullend onderwijs - spreiding en gemiddelde (opgave ouders)

	n= 751
€ 0	0%
€1 - €25	3%
€26 - € 50	4%
€51 - €100	11%
€100 of hoger	82%
Gemiddelde kosten	€ 1.112

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Meer resultaten over onder meer uitsplitsingen naar typen aanvullend onderwijs, motieven voor het al dan niet deelnemen aan aanvullend onderwijs en de organisatie van aanvullend onderwijs zijn opgenomen in het rapport Aanvullend Onderwijs.

4.2.6 Schoolkosten vo: Reiskosten

Binnen de categorie Bijzondere kosten konden ouders opgeven welk bedrag ze in schooljaar 2024/2025 kwijt zijn aan reiskosten. Gemiddeld gaat het hier om 109 euro. Dit is wel scheef verdeeld; de meeste ouders geven hier niets aan uit, de mediaan bedraagt dan ook nul euro.

4.2.7 Schoolkosten vo: Schoolkeuze en schoolkosten

Er is bij de ouders nagegaan of de hoogte van de schoolkosten een rol heeft gespeeld bij de keuze voor een school in het voortgezet onderwijs. Bij het kiezen voor een vo-school, wordt er door de meeste ouders niet naar de kosten de school gekeken; tien procent van de ouders geeft aan dit wel te doen. Van de ouders die naar de schoolkosten kijken, geeft 21 procent van hen aan dat de hoogte van de kosten een rol heeft gespeeld in de keuze voor de school¹⁹.

4.2.8 Schoolkosten vo: Informatie, inspraak en verantwoording

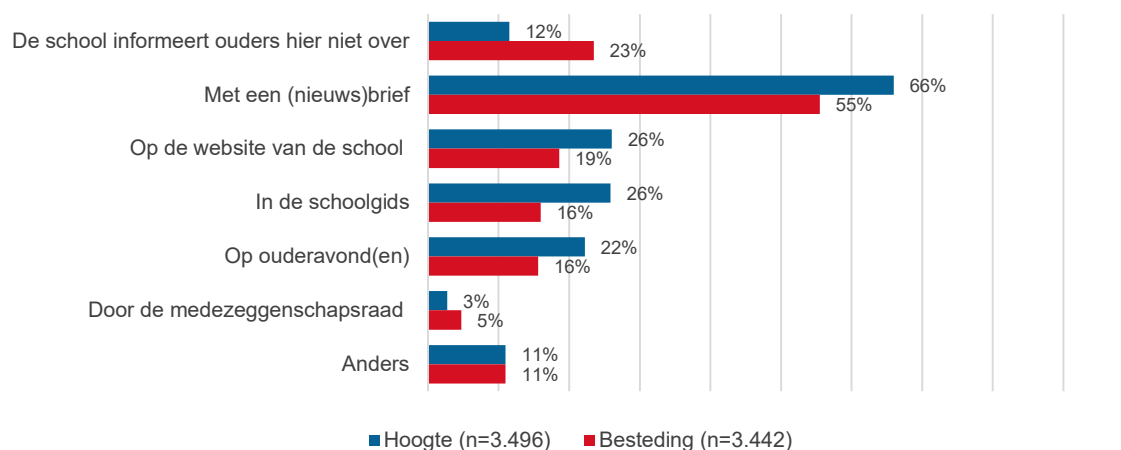
Voor zowel de hoogte als de besteding van de schoolkosten geldt dat scholen dit volgens de ouders voor- namelijk delen via een (nieuws)brief (figuur 4.8). Ouders worden net iets vaker geïnformeerd over de hoogte van de schoolkosten dan de besteding ervan. Naast de onderstaand genoemde manieren waarop ouders geïnformeerd worden, benoemen ze dat ze geïnformeerd worden via de mail of brief, een factuur en via de (communicatie-)applicatie van de school.

Over het algemeen zijn de ouders tevreden over de informatie die ze ontvangen. Als het gaat om de hoogte van de schoolkosten is vijftig procent van de ouders (zeer) tevreden over hoe ze geïnformeerd worden. Rondom de besteding van de schoolkosten is dit iets lager, namelijk 41 procent.

Een groot deel van de ouders geeft bij een open toelichting op hun tevredenheid met de informatievoorziening rondom schoolkosten aan dat zij goed geïnformeerd worden door school. Ze worden geïnformeerd op een manier die ze fijn vinden, of ouders geven aan dat de schoolkosten heel laag zijn en ze daarom niet zo geïnteresseerd zijn. Er is ook een groep ouders die ontevreden is. Zij geven vooral aan dat er te weinig communicatie is.

¹⁹ Ten opzichte van alle ouders is dit 2%.

Figuur 4.8: Informatievoorziening rondom hoogte en besteding van schoolkosten (opgave ouders)

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Aan de ouders is ook gevraagd op welke wijze zij betrokken worden bij beslissingen over de schoolkosten. Het merendeel van de ouders geeft aan dat zij dit niet weten (52%, zie figuur 4.9); 29 procent van de ouders geeft aan dat ze via de medezeggenschapsraad betrokken kunnen worden bij de beslissingen. Ook geeft 13 procent van deze groep ouders aan geen invloed te hebben rondom de beslissingen over de schoolkosten. Naast de onderstaande wijzen is ook aangegeven dat ouders via de ouderraad of via e-mail mee kunnen beslissen over de schoolkosten. Tot slot geeft 57 procent van de ouders aan dat ze niet van op de hoogte te zijn van de rol die de medezeggenschapsraad heeft als het gaat om de hoogte en de besteding van de schoolkosten.

Figuur 4.9: Wijze waarop ouders betrokken worden bij de beslissingen over de schoolkosten (opgave ouders, n=3.879)

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

4.2.9 Schoolkosten vo: Tegemoetkoming

Het overgrote deel van de ouders geeft aan geen tegemoetkoming voor de schoolkosten te ontvangen (82%). Eén procent van de ouders ontvangt geld en twee procent ontvangt spullen/materialen. De kleine groep ouders die geld ontvangt, krijgt een geldbedrag van gemiddeld 290 euro. Ouders geven aan dat ze voornamelijk hulp ontvangen van Stichting Leergeld (37%), maar ook van de school (25%) en van de gemeente wordt vaker hulp ontvangen (20%).

Ouders die aangeven geld te ontvangen geven dit geldt het meest uit aan gymspullen (39%). Meerdere ouders benoemen daarnaast ook dat ze het geld uitgeven aan materialen (o.a. schriften, agenda en teken- en knutselmaterialen), excursies, schoolkamp of schoolreizen, een laptop, tablet of ander ICT-apparaat dat op school nodig is, of de vrijwillige ouderbijdrage.

Ten slotte geeft 33 procent van de ouders aan dat zij geen informatie hebben ontvangen over financiële ondersteuning die de school kan geven bij het betalen van de schoolkosten. 42 procent weet dit niet, en 24 procent van de ouders geeft aan dit wel te hebben ontvangen.

5 Schoolkosten gespecialiseerd onderwijs

In dit hoofdstuk presenteren we de resultaten voor het gespecialiseerd onderwijs (go). Hierbinnen worden resultaten uitgesplitst naar speciaal basisonderwijs (sbo), speciaal onderwijs (so) en voortgezet speciaal onderwijs (vso). Binnen de Schoolkostenmonitors wordt voor het eerst over het gespecialiseerd onderwijs gerapporteerd.

5.1 Schoolkostenbeleid van de gespecialiseerd onderwijs scholen

We gaan eerst in op de totale kosten en de opbouw daarvan. Vervolgens worden de resultaten voor de verschillende kostencategorieën uitgebreider besproken. In de laatste twee paragrafen van dit hoofdstuk gaan we in op de informatievoorziening van de scholen over schoolkosten, de inspraak van ouders in relatie tot schoolkosten en de mogelijkheden voor tegemoetkoming in de schoolkosten voor ouders.

5.1.1 Schoolkosten go: Totaal en opbouw

Aan de schoolleiders is gevraagd om de schoolkosten van huidig schooljaar (2024/2025) op te geven. Hier-voor kregen ze een lijst met vijf categorieën:

- Leermiddelen en lesmateriaal
- Persoonsgebonden materialen
- ICT
- Vrijwillige ouderbijdrage
- Anders

Ongeveer de helft van de go-scholen vraagt geen bijdrage van ouders aan de schoolkosten, de andere helft wel. Gemiddeld bedragen de schoolkosten voor ouders op sbo-scholen 25 euro, voor het so 24 euro en voor het vso tussen 28 en 54 euro, afhankelijk van het uitstroomprofiel.

De schoolkosten in het go bestaan (vrijwel) volledig uit de vrijwillige ouderbijdrage.

De vrijwillige ouderbijdrage is in drie onderdelen uitgevraagd: de vrijwillige ouderbijdrage voor excursies, etc., de vrijwillige ouderbijdrage voor speciale programma's zoals versterkt taalaanbod en overige posten. In tabel 5.4 en tabel 5.5 worden twee verschillende gemiddelden getoond. Naast het gemiddelde dat is berekend over alle scholen (inclusief de scholen die voor deze categorie geen kosten in rekening brengen) is een tweede gemiddelde berekend voor alleen de scholen die daadwerkelijk kosten voor deze categorie in rekening brengen. Immers, in andere categorieën dan de vrijwillige ouderbijdrage vragen lang niet alle scholen een bijdrage waardoor de gemiddelde bedragen berekend over alle scholen lager uitvallen. De gemiddelden van daadwerkelijk gevraagde bijdragen laten zien dat met de name de persoonsgebonden materialen (sbo en vso) en ICT-kosten (vso) bij scholen die deze daadwerkelijk in rekening brengen vrij hoog zijn.

Tabel 5.1: Categorieën waarvoor kosten in rekening worden gebracht, GO (opgave go-scholen)

Categorie	SBO (n=60)	SO (n=41)	VSO (n=73)
1: Leermiddelen en lesmateriaal (leerboeken en digitaal lesmateriaal)	0%	0%	0%
2: Persoonsgebonden materialen die langer dan een jaar meegaan (zoals schriften, schrijfgerei en sportkleding)	3%	2%	18%
3: ICT (laptop, tablet, software, oefenprogramma's)	0%	0%	5%
4: Vrijwillige ouderbijdrage (voor excursies, vieringen, schoolzwemmen, speciale onderwijsconcepten zoals Jenaplan of vrije school, langdurige extra curriculaire programma's zoals tweetalig onderwijs of begaafdenprogramma's of bijlessen aangeboden door de school)	77%	71%	78%
Anders	43%	37%	26%

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Tabel 5.2: Totale schoolkosten, SBO/SO – spreiding en gemiddelde (opgave go-scholen)

	SBO			SO		
	Totaal (n=76)	Onderbouw	Bovenbouw	Totaal (n=53)	Onderbouw	Bovenbouw
€0,-	46%	46%	46%	47%	47%	47%
€1 - €50	38%	40%	36%	38%	40%	36%
€50 - €100	15%	13%	16%	13%	11%	11%
€101 - €250	1%	1%	3%	2%	2%	6%
€Meer dan €250	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Gemiddeld bedrag*	€ 25	€ 23	€ 26	€ 24	€ 23	€ 25

* Gemiddelde van alle scholen (incl. scholen die geen bijdrage vragen)

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Tabel 5.3: Totale schoolkosten, VSO (opgave go-scholen)

	VSO			
	Totaal (n=126)	Vervolgonderwijs (n=82)	Arbeid (n=90)	Dagbesteding (n=84)
€0,-	54%	50%	54%	57%
€1 - €250	46%	48%	43%	43%
€251 - €500	0%	2%	2%	0%
€501 - €1000	0%	0%	0%	0%
Meer dan €1000	0%	0%	0%	0%
Gemiddeld bedrag*	€28	€54	€39	€31

* Gemiddelde van alle scholen (incl. scholen die geen bijdrage vragen)

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Tabel 5.4: Gemiddelde kosten per kostencategorie over alle scholen, GO (opgave scholen)

	SBO (n=76)			SO (n=53)			VSO (n=126)		
	Gemiddelde van ...								
	... alle scholen (incl. €0)	... scholen die een bijdrage vragen (excl. €0)		... alle scholen (incl. €0)	... scholen die een bijdrage vragen (excl. €0)		... alle scholen (incl. €0)	... scholen die een bijdrage vragen (excl. €0)	
Totale kosten (excl. anders)	€ 25	€ 46	n=41	€ 24	€ 45	n=28	€ 28	€ 60	n=58
Leermiddelen	€ -	€ -		€ -	€ -		€ -	€ -	
Persoonsgebonden materialen	€ 0,3	€ 25	n=1	€ -	€ -		€ 2	€ 32	n=9
ICT	€ -	€ -		€ -	€ -		€ 1	€ 68	n=2
Vrijwillige ouderbijdrage	€ 24	€ 45	n=41	€ 24	€ 45	n=28	€ 24	€ 58	n=53
Bestaande uit:									
- Excursies en schoolreisjes	€ 19	€ 36	n=40	€ 17	€ 33	n=26	€ 21	€ 50	n=51
- Speciale schoolprogramma's	€ 3	€ 38	n=1	€ -	€ -		€ -	€ -	3
- Overige vrijwillige bijdragen	€ 5,8	€ 1,30	n = 19	€ 8	€ 30	n=13	€ 5	€ 37	n=18

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Tabel 5.5: Gemiddelde kosten per kostencategorie over alle scholen, categorieën VSO (opgave scholen)

	Vervolgonderwijs (n=82)		Arbeid (n=90)				Dagbesteding (n=84)		
	Gemiddelde van ...								
	... alle scholen (incl. €0)	... scholen die een bijdrage vragen (excl. €0)	... alle scholen (incl. €0)		... scholen die een bijdrage vragen (excl. €0)		... alle scholen (incl. €0)	... scholen die een bijdrage vragen (excl. €0)	
Totale kosten (excl. anders)	€54	€108	n=41	€39	€85	n=41	€ 31	€72	n=36
Leermiddelen	€ -	€ -		€ -	€ -		€ -	€ -	
Persoonsgebonden materialen	€7	€63	n=9	€2	€42	n=4	€2	€46	n=3
ICT	€4	€155	n=2	€1	€100	n=1	€ -	€ -	
Vrijwillige ouderbijdrage	€43	€99	n=36	€36	€83	n=39	€29	€70	n=35
Bestaande uit:									
- Excursies en schoolreisjes	€38	€86	n=36	€30	€72	n=37	€23	€58	n=33
- Speciale schoolprogramma's	€ -	€ -	n=5	€ -	€ -	n=3	€ -	€ -	n=2
- Overige vrijwillige bijdragen	€ 6	€ 39	n= 12	€ 6	€ 40	n=14	€ 6	€ 41	n=13

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

5.1.2 Scholen go zonder bijdrage schoolkosten

Zo'n 20 (so) tot 43 (vso) procent van de scholen in het gespecialiseerd onderwijs geeft aan geen bijdrage aan schoolkosten of vrijwillige ouderbijdrage te vragen. Tabel 5.6 laat zien vanaf wanneer scholen geen bijdrage aan de schoolkosten vragen aan ouders. De belangrijkste reden die scholen opgeven om geen bijdrage te vragen is dat ouders het niet kunnen en/of willen betalen. Veel scholen benoemen ook kansen-gelijkheid als reden.

Tabel 5.6: Scholen GO zonder bijdrage schoolkosten (opgave go-scholen)

	SBO (n=76)	SO (n=51)	VSO (n=127)
Sinds 2024/2025	4%	2%	2%
Sinds 2023/2024	9%	2%	11%
Sinds 2022/2023	4%	6%	14%
Sinds 2021/2022	4%	2%	3%
Al vóór 2021	0%	8%	13%
Wel kosten	79%	80%	57%

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

5.1.3 Schoolkosten go: Leermiddelen en lesmateriaal

Geen enkele school in het gespecialiseerd onderwijs brengt bij ouders kosten in rekening voor leermiddelen en lesmateriaal.

5.1.4 Schoolkosten go: Persoonsgebonden materialen

Slechts één sbo-school brengt kosten voor persoonsgebonden materialen in rekening bij ouders. Ouders wordt op deze school een bijdrage van 25 euro gevraagd. In het vso vragen negen scholen een bijdrage voor persoonsgebonden materialen. De gemiddelde bijdrage betreft hier 32 euro. Veelal bestaan deze kosten uit (gym)kleding, schoenen, pennen en ander schrijfgerei.

Scholen die aan ouders een bijdrage in deze kosten vragen (3% in het sbo, 2% in het so en 10% in het vso) bieden de mogelijkheid voor ouders om deze zelf aan te schaffen; een deel (50% in het sbo, 31% in het vso en alle so-scholen) geeft aan dat ouders een keuze hebben uit alternatieven uit verschillende prijsklassen. Op de open vraag naar de reden waarom de school geen alternatieven van verschillende prijsklassen biedt wordt vooral geantwoord dat de ouders al zelf mogen kiezen.

Geen van de sbo-scholen die aan ouders een bijdrage in deze kosten vragen biedt een kosteloos alternatief als ouders persoonsgebonden materialen niet kunnen/willen aanschaffen. De reden hiervoor is dat dit niet eerder nodig was, of dat er via Stichting Leergeld mogelijkheden worden aangeboden. Tegelijkertijd biedt de so school die aangeeft persoonsgebonden kosten te hebben wel een kosteloos alternatief aan. Van de vso-scholen biedt 62 procent een kosteloos alternatief. Redenen om dit niet aan te bieden is dat hier eerder geen noodzaak toe was, of dat er mogelijkheden zijn voor bruikleen of Stichting Leergeld of de gemeente wordt aangesproken.

Tabel 5.7: Kosten persoonsgebonden materialen GO (opgave scholen)

	SBO (n=76)	SO (n=52)	VSO (n=113)
€ 0	99%	100%	93%
€1 - €25	1%	0%	6%
€26 - €50	0%	0%	0%
€51 - €100	0%	0%	0%
Meer dan €100	0%	0%	1%
Gemiddeld bedrag (alleen de scholen die deze kosten in rekening brengen)	€ 25 (n=1)	€ -	€ 32 (n=9)
Gemiddeld bedrag (over alle scholen)	€ 0,33	€ -	€ 2,29

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

5.1.5 Schoolkosten go: ICT

Hoewel scholen aangeven dat zij kosten hebben voor ICT, wordt dit in het sbo en so niet doorgerekend naar de ouders. Er zijn twee scholen in het vso die wel kosten rekenen voor ICT-middelen. Gemiddeld bedraagt dit 68 euro.

5.1.6 Schoolkosten go: Vrijwillige ouderbijdrage

Ongeveer helft van de go-scholen vraagt een vrijwillige ouderbijdrage. De vrijwillige ouderbijdrage is in drie onderdelen uitgevraagd: een vrijwillige ouderbijdrage voor reizen en excursies, voor speciale programma's en voor overige posten. De totale gemiddelde vrijwillige ouderbijdrage is voor alle drie de vormen van speciaal onderwijs 24 euro. Daarnaast is in tabel 5.9 te zien dat de vrijwillige ouderbijdrage voor leerlingen met uitstroomprofiel vervolgonderwijs het hoogst is.

Tabel 5.8: Vrijwillige ouderbijdrage GO - spreiding en gemiddelde (opgave scholen)

	SBO (n=76)	SO (n=52)	VSO (n=126)
€ 0	46%	46%	58%
€1 - €25	13%	15%	10%
€26 - €50	25%	23%	13%
€51 - €100	14%	13%	13%
Meer dan €100	1%	2%	6%
Gemiddeld bedrag (alleen de scholen die deze kosten in rekening brengen)	€45 (n=41)	€45 (n=28)	€58 (n=53)
Gemiddeld bedrag (over alle scholen)	€24	€24	€24

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Tabel 5.9: Vrijwillige ouderbijdrage VSO naar categorie – spreiding en gemiddelde (opgave scholen)

	Vervolgonderwijs (n=82)	Arbeid (n=90)	Dagbesteding (n=84)
€ 0	56%	57%	58%
€1 - €25	1%	4%	7%
€26 - €50	13%	13%	12%
€51 - €100	13%	14%	14%
Meer dan €100	16%	11%	8%
Gemiddeld bedrag (alleen de scholen die deze kosten in rekening brengen)	€43	€36	€29
Gemiddeld bedrag (over alle scholen)	€99 (n=36)	€83 (n=39)	€70 (n=35)

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Vrijwillige ouderbijdrage voor buitenschoolse/ extra activiteiten

Ongeveer de helft van de scholen vraagt een vrijwillige bijdrage aan ouders voor excursies. De gemiddelde vrijwillige ouderbijdrage aan excursies berekend over alle scholen varieert tussen 17 en 21 euro. Voor leerlingen die in het vso uitstroomprofiel vervolgonderwijs hebben, zijn deze kosten hoger dan voor de andere twee uitstroomprofielen.

Tabel 5.10: Excursies en schoolreisjes GO – spreiding en gemiddelde (opgave go-scholen)

	SBO (n=76)	SO (n=52)	VSO (n=124)
€ 0	47%	50%	59%
€1 - €25	18%	17%	14%
€26 - €50	28%	29%	10%
€51 - €100	7%	4%	13%
Meer dan €100	0%	0%	4%
Gemiddeld bedrag (alleen de scholen die deze kosten in rekening brengen)	€ 36 (n=40)	€ 33 (n=26)	€ 50 (n=51)
Gemiddeld bedrag (over alle scholen)	€ 19	€ 17	€ 21

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Tabel 5.11: Excursies en schoolreisjes VSO naar categorie – spreiding en gemiddelde (opgave scholen)

	Vervolgonderwijs (n=82)	Arbeid (n=90)	Dagbesteding (n=84)
€ 0	56%	58%	60%
€1 - €25	4%	7%	10%
€26 - €50	15%	14%	11%
€51 - €100	12%	14%	15%
Meer dan €100	14%	8%	5%
Gemiddeld bedrag (alleen de scholen die deze kosten in rekening brengen)	€ 86 (n=36)	€ 72 (n=37)	€58 (n=33)
Gemiddeld bedrag (over alle scholen)	€ 38	€ 30	€ 23

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Vrijwillige ouderbijdrage voor speciale onderwijsprogramma's of -concepten

Ongeveer driekwart van de so en sbo-scholen en zo'n negentig procent van de vso-scholen bieden geen speciaal onderwijsconcept of -programma aan (tabel 5.12 en tabel 5.13). Van de scholen die een speciaal onderwijsconcept of -programma aanbieden, geeft maar één sbo school aan hiervoor kosten in rekening te brengen bij ouders. Het gaat hierbij om 37,50 euro voor het onderwijsconcept 'vrije school'. Bij de open categorie 'anders' gaat het met name om sbo en so-scholen die (regulier) gespecialiseerd onderwijs aanbieden.

Tabel 5.12: Speciaal onderwijsconcept of specifieke programma's SBO/SO (opgave scholen)

	SBO (n=41)	SO (n=28)
Vrije school	2%	0%
Daltonschool	0%	0%
Jenaplanschool	0%	0%
OGO (ontwikkelingsgericht onderwijs)	0%	0%
Tweetalig onderwijs	0%	4%
10-14 onderwijs	0%	0%
Anders	27%	18%
Nee, dit heeft onze school niet	71%	79%

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Tabel 5.13: Speciaal onderwijsconcept of specifieke programma's VSO (opgave scholen)

	VSO (n=57)
Vroeg vreemdetalenonderwijs (VVTO)/Tweetalig onderwijs	5%
Cultuurprofielschool	4%
Versterkt taalaanbod (Goethe, Cambridge)	2%
Talent- of profielstroom	0%
Technasium	0%
Vrije school	0%
Anders	2%
Nee, dit biedt onze school niet aan	91%

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Vrijwillige ouderbijdrage voor overige posten

Minder dan de helft van de go-scholen vraagt een vrijwillige ouderbijdrage voor andere posten dan buitenschoolse activiteiten of een speciaal programma/concept. Meestal gaat dit om een bijdrage aan feesten en vieringen. Bij de optie Anders worden veelal kosten genoemd die ook onder de categorie excursies zouden kunnen vallen, maar ook andere zaken als een kookcursus en budget voor als leerlingen iets op school breken. De gemiddelde vrijwillige ouderbijdrage voor deze kostenposten bedraagt tussen de vijf en acht euro. Als we alleen kijken naar de scholen die daadwerkelijk een bijdrage vragen in deze categorie bedraagt het gemiddelde 18-37 euro. Nota bene, het uitgangspunt is dat niet al deze kostenposten bekostigd worden met de vrijwillige ouderbijdrage, zoals kosten voor de mediatheek/bibliotheek, het huren van kluisjes, kopieer- of printkosten, automatisering en ICT en verzekeringen.

Tabel 5.14: Vrijwillige ouderbijdrage voor overige posten, GO (opgave scholen)

	SBO (n=40)	SO (n=28)	VSO (n=57)
Taxi's of rolstoeltoegankelijke busjes voor schooluitjes	0%	0%	2%
Bijlessen die worden aangeboden door de school	0%	0%	0%
Feesten en vieringen	28%	36%	25%
Sport, ontspannen en toneel	10%	7%	7%
Mediatheek, bibliotheek	0%	0%	0%
Drukwerk voor leerlingen, ouders zoals de schoolkrant	0%	0%	0%
Identiteitsgebonden activiteiten (religieuze vieringen, etc.)	3%	0%	0%
Ouderraad, medezeggenschapsraad	8%	4%	4%
Automatisering en ICT	0%	0%	0%
Verzekeringen	0%	0%	0%
Kluisjes	0%	0%	4%
Kopieer- of printkosten	0%	0%	2%
Anders	18%	11%	7%
Nee, we vragen geen vrijwillige ouderbijdrage voor bovengenoemde posten	60%	54%	65%

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Tabel 5.15: Overige vrijwillige bijdragen GO – spreiding en gemiddelde (opgave scholen)

	SBO (n=67)	SO (n=50)	VSO (n=131)
€ 0	81%	78%	86%
€1 - €25	12%	10%	7%
€26 - €50	6%	8%	6%
€51 - €100	2%	4%	0%
Meer dan €100	0%	0%	1%
Gemiddeld bedrag (alleen de scholen die deze kosten in rekening brengen)	€18 (n=19)	€30 (n=13)	€37 (n=18)
Gemiddeld bedrag (over alle scholen)	€ 6	€ 8	€ 5

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Vrijstelling voor de vrijwillige ouderbijdrage

Ongeveer een derde van de sbo-scholen geeft korting of vrijstelling voor de vrijwillige ouderbijdrage, meestal op basis van instroommoment. Ongeveer de helft van de so-scholen geeft korting of vrijstelling voor de vrijwillige ouderbijdrage, deze is meestal gebaseerd op basis van inkomen. Voor het vso zien we dat ongeveer een kwart van de scholen een vrijstelling of korting hanteert, die net zoals in het so vaak gebaseerd is op basis van inkomen.

Tabel 5.16: Kortingspercentages of vrijstellingen GO (meer antwoorden mogelijk, opgave scholen)

	SBO (n=38)	SO (n=27)	VSO (n=57)
Ja, op basis van het aantal leerlingen per gezin	13%	7%	5%
Ja, korting op basis van inkomen	0%	11%	7%
Ja, korting op basis van instroommoment (voor groep 1 bijvoorbeeld)	16%	4%	4%
Ja, korting op basis van...	0%	4%	2%
Ja, vrijstelling op basis van inkomen	0%	22%	14%
Ja, vrijstelling op basis van...	13%	11%	2%
Nee	63%	56%	74%
Weet ik niet	0%	0%	2%

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

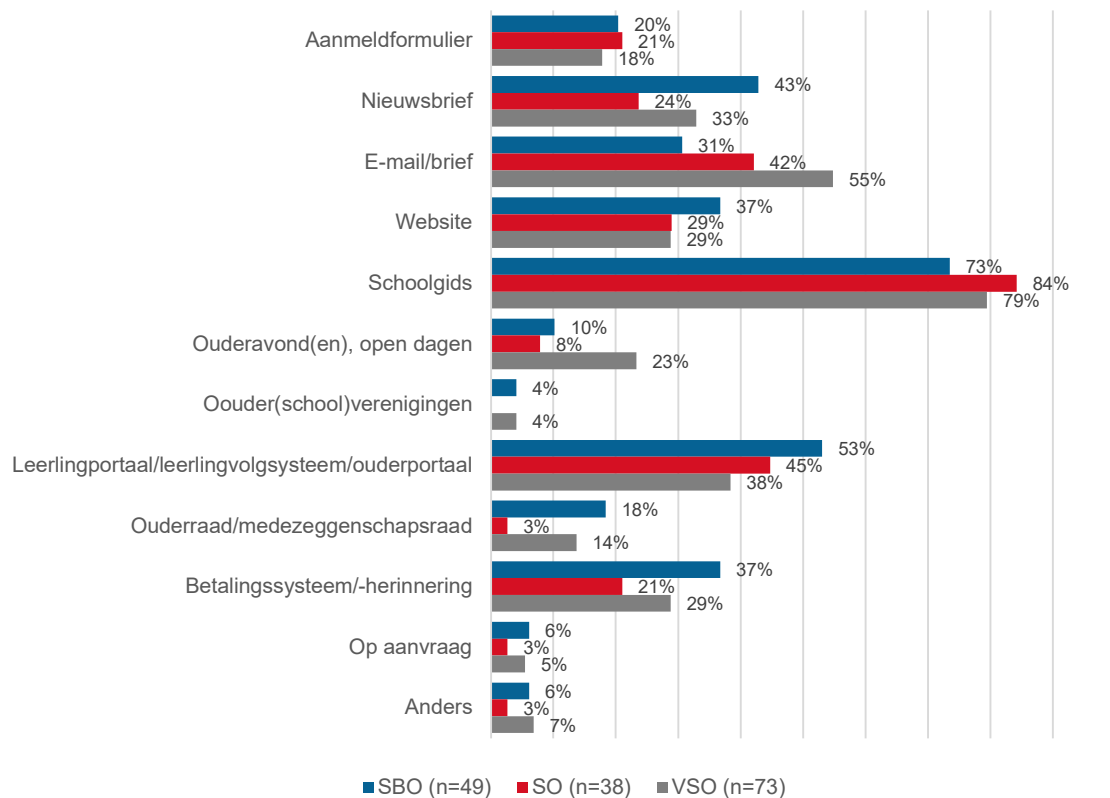
Meer resultaten over onder meer het betalingsgedrag van ouders, de gevolgen daarvan voor het aanbod van de school en de gevolgen van de wetswijziging (initiatiefwet) vrijwillige ouderbijdrage zijn opgenomen in het rapport Wetsevaluatie Vrijwillige ouderbijdrage.

5.1.7 Schoolkosten go: Informatie, inspraak en verantwoording

Informatievoorziening

De meeste scholen informeren ouders over de schoolkosten via de schoolgids (figuur 5.1). Verder informeert een substantieel deel van de scholen ouders (ook) via de nieuwsbrief, via e-mail/brief, het leerlingportaal en/of de website. Vso-scholen informeren vaker via e-mail dan de so en sbo-scholen, en sbo-scholen gebruiken vaker de nieuwsbrief vergeleken met de andere twee schooltypen.

Figuur 5.1: Informatievoorziening aan ouders over schoolkosten - GO (meer antwoorden mogelijk, opgave scholen)

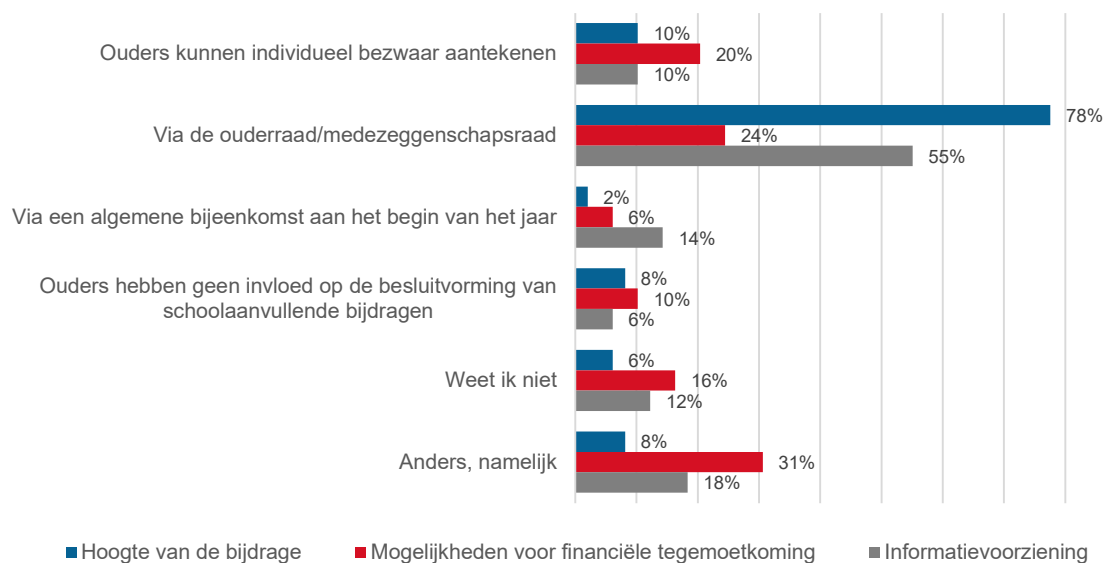

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Inspiraak

Op de meeste sbo-scholen worden ouders via de ouderraad/medezeggenschapsraad betrokken bij de besluitvorming over de hoogte van de bijdrage aan de schoolkosten en – zij het op minder scholen – hebben ouders via deze weg ook inspraak op de informatievoorziening en de mogelijkheden voor financiële tegemoetkoming (zie ook figuur 5.2). Bij ongeveer een vijfde van de scholen (16-29%) kunnen ouders individueel bezwaar aantekenen bij de mogelijkheden voor tegemoetkoming. Bij acht tot tien procent van de sbo-scholen hebben ouders geen inspraak op de drie bevroagde aspecten van de schoolkosten. Uit de toelichtingen bij de antwoordcategorie ‘anders’ is af te leiden dat veel respondenten bij de beantwoording van de vragen naar inspraak op de informatievoorziening en financieringsmogelijkheden voor ouders doelden en niet zozeer dachten aan inspraak op deze aspecten maar de maar aan de informatievoorziening en financieringsmogelijkheden zelf.

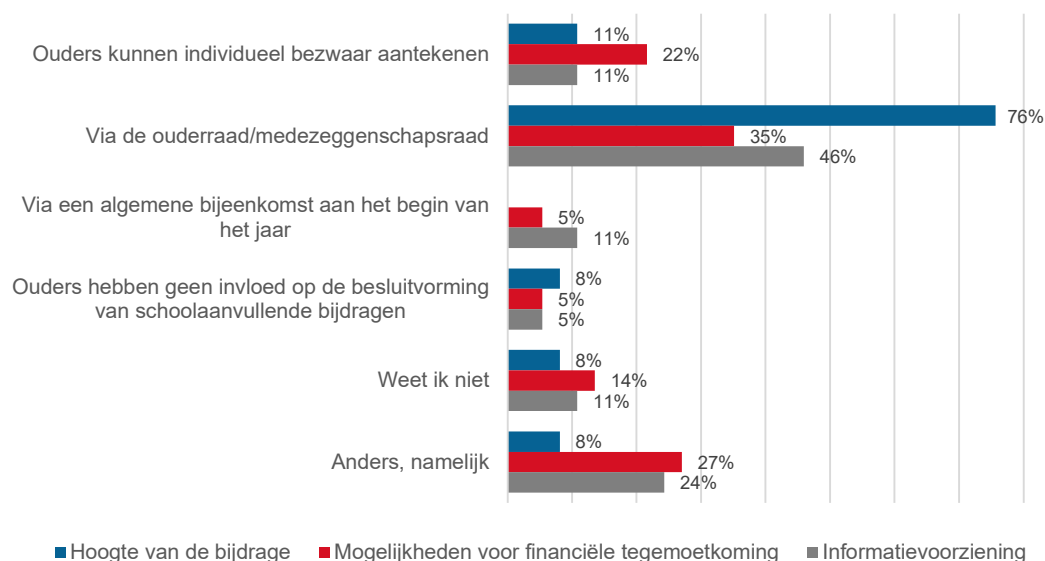
Figuur 5.2: *Inspraakmogelijkheden voor ouders SBO (meer antwoorden mogelijk, opgave scholen, n=49)*

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Voor so-scholen is een vergelijkbaar beeld te zien als voor sbo-scholen. Ook hier zijn ouders via de ouderraad/medezeggenschapsraad betrokken bij de besluitvorming over de hoogte van de bijdrage aan de schoolkosten en in mindere mate hebben ouders via deze weg ook inspraak op de informatievoorziening en de mogelijkheden voor financiële tegemoetkoming. Ook hier kunnen ouders op ongeveer een vijfde van de scholen individueel bezwaar aanmaken voor de mogelijkheden voor financiële tegemoetkoming. Scholen die hebben aangegeven hier op andere manieren inspraakmogelijkheden te hebben, benoemen onder andere opties die binnen de geboden categorieën pasten, of noemen direct in gesprek te gaan met ouders.

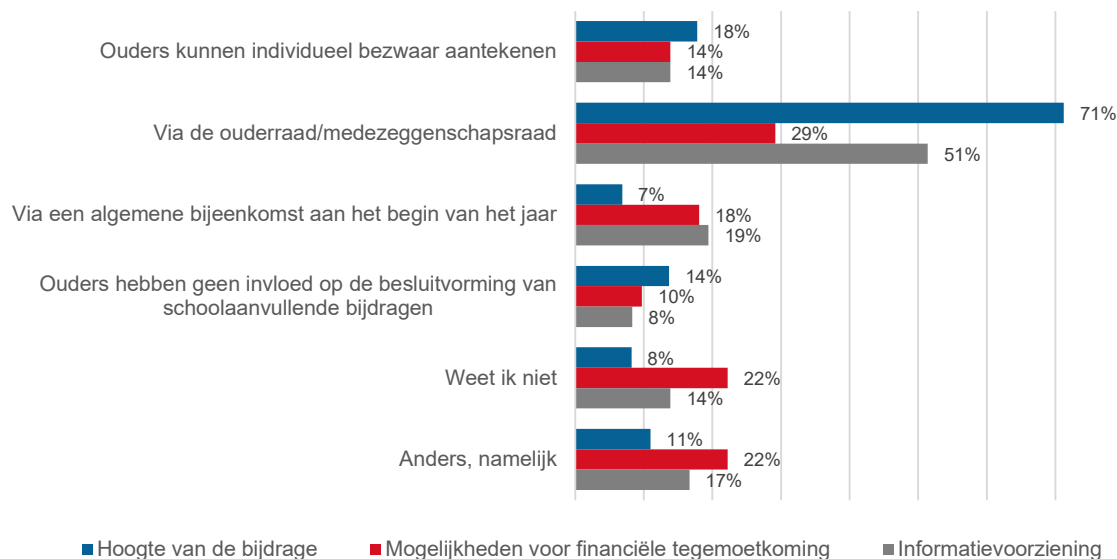
Figuur 5.3: *Inspraakmogelijkheden voor ouders SO (meer antwoorden mogelijk, opgave scholen, n=37)*

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Ook op het vso is eenzelfde beeld zichtbaar (figuur 5.4). Ouders zijn via de ouderraad/medezeggenschapsraad betrokken bij de besluitvorming over de hoogte van de bijdrage aan de schoolkosten en in mindere mate hebben ouders via deze weg ook inspraak op de informatievoorziening en de mogelijkheden voor financiële tegemoetkoming. Vergeleken met het sbo en so kunnen minder ouders op vso-scholen individueel bezwaar aanmaken voor de mogelijkheden voor financiële tegemoetkoming. Uit de toelichtingen bij de antwoordcategorie ‘anders’ wordt afgeleid dat veel respondenten bij de beantwoording van de vragen naar inspraak op de informatievoorziening en financieringsmogelijkheden voor ouders en niet zozeer dachten aan inspraak op deze aspecten maar de maar aan de informatievoorziening en financieringsmogelijkheden zelf.

Figuur 5.4: *Inspreekmogelijkheden voor ouders VSO (meer antwoorden mogelijk, opgave school, n=73)*

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

5.1.8 Schoolkosten go: Tegemoetkoming

Tussen een derde en de helft (36% in het vso, 40% in het sbo en 51% in het so) van de scholen in het gespecialiseerd onderwijs biedt extra financiële tegemoetkoming aan ouders ter vermindering van de ouderlijke bijdragen aan schoolkosten. In antwoord op de open vraag waarom de school geen tegemoetkoming biedt wordt veelal aangegeven dat dat niet nodig is omdat het om een vrijwillige bijdrage gaat. Andere scholen geven aan dat de school de middelen daarvoor niet heeft en/of dat de school de ouders doorverwijst naar andere regelingen via de gemeente of Stichting Leergeld.

In tabel 5.17 is te zien dat bij de scholen die wel een voorziening voor ouders hebben, is dat meestal een vrijstellingsregeling (tussen de 42 en 68%). Andere mogelijkheden zijn een voorziening op aanvraag (tussen de 5 en 32%), een solidariteitsfonds (tussen de 21 en 26%) en een ad hoc verstrekking op verzoek (tussen de 0 en 38%). Bij de andere voorzieningen wordt veelal verwezen naar bepaalde kortingspassen of fondsen of de gemeente. Een enkele school geeft aan dat zij de kosten zelf dekken.

Met een open vraag is nagevraagd aan de scholen uit welke middelen de extra financiële tegemoetkoming aan ouders wordt betaald. Deze blijkt meestal te worden bekostigd uit de eigen middelen van de school (zoals lumpsum, reguliere schoolbudget, reserves, begrotingsposten) of fondsen en subsidies (zoals het Jeugdeducatiefonds, Stichting Leergeld, gemeentelijke regelingen, jeugdfondsen voor sport en cultuur).

Rond de twee derde van de scholen informeert ouders actief over de voorziening(en) die de school heeft voor extra financiële tegemoetkoming; tussen de 23 en 37 procent van de scholen informeert hier niet actief over (tabel 5.18). De informatie over deze voorzieningen wordt meestal via een (nieuws)brief, de schoolgids en/of een ouderavond gegeven. Bij de antwoordoptie 'anders' wordt aangegeven dat deze informatie in via een schoolmaatschappelijk-werker wordt gedeeld, of via het betaalverzoek. Ook benoemen scholen één-op-één gesprekken met ouders en *social schools*.

Tabel 5.17: Voorzieningen van de school voor extra financiële tegemoetkoming aan ouders, GO (meer antwoorden mogelijk, opgave scholen)

	SBO (n=19)	SO (n=19)	VSO (n=26)
Een solidariteitsfonds waar ouders een beroep op kunnen doen	21%	26%	23%
Een voorziening die op aanvraag beschikbaar is	32%	5%	19%
Een ad hoc verstrekking op verzoek	26%	0%	38%
Een vrijstelling	68%	53%	42%
Anders	21%	37%	27%

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Tabel 5.18: Informatievoorziening over de voorziening(en) die de school heeft voor extra financiële tegemoetkoming, GO (meer antwoorden mogelijk, opgave scholen)

	SBO (n=19)	SO (n=19)	VSO (n=26)
School informeert hier niet actief over	26%	37%	23%
Aanmeldformulier	0%	5%	12%
(Nieuws)brief	53%	32%	27%
Website	16%	5%	23%
Schoolgids	32%	26%	35%
Ouderavond(en)	26%	0%	46%
Ouder(school)verenigingen	0%	0%	8%
Ouderraad/medezeggenschapsraad informeert hierover	21%	5%	23%
Anders	5%	32%	15%

Bron: Scholenenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

5.2 Schoolkosten voor ouders go

In deze paragraaf presenteren we de resultaten van de enquête onder ouders van leerlingen in het gespecialiseerd onderwijs. In dit hoofdstuk presenteren we de resultaten voor het sbo, so en vso afzonderlijk, maar naast elkaar²⁰. We gaan in deze paragraaf eerst in op de totale schoolkosten. Vervolgens worden de afzonderlijke kostencategorieën besproken. In de laatste drie paragrafen van dit hoofdstuk bespreken we invloed van de schoolkosten op de schoolkeuze, de informatievoorziening van de scholen over schoolkosten, de inspraak van ouders in relatie tot schoolkosten en tot slot de mogelijkheden voor tegemoetkoming in de schoolkosten voor ouders.

²⁰ Deze gegevens worden vergeleken, maar zijn niet statistisch getoetst. Daarom is het niet mogelijk om te spreken van verschillen tussen de onderwijstypen.

5.2.1 Schoolkosten go: Totaal en opbouw

Aan de ouders is gevraagd om de schoolkosten van huidig schooljaar (2024/2025) op te geven. Hiervoor kregen ze een lijst met vijf categorieën:

- Leermiddelen en schoolbenodigdheden
- ICT
- Reizen, excursies en extra onderwijsaanbod
- Vrijwillige ouderbijdrage
- Bijzondere kosten

Kosten die al onder de vrijwillige ouderbijdrage vallen, hoefden ouders niet nog apart aan te geven.²¹ Per categorie waren verschillende subcategorieën weergegeven, zodat ouders de kosten per specifieke kostenpost konden opgeven. Onder elke categorie hadden ouders daarnaast de mogelijkheid om andere kosten te benoemen die niet terugkwamen in de subcategorieën.²²

We beschrijven eerst de totale kosten en vervolgens de spreiding en gemiddelde kosten per categorie. De categorie bijzondere kosten zijn kosten die ouders vrijwillig maken, zoals kosten voor andere, onderwijs gerelateerde ondersteuning (in het sbo en vso), traktaties en die niet voor elke ouder gelden, zoals reiskosten. We rekenen deze niet mee bij de totale schoolkosten.

Totale schoolkosten

Om een beeld te krijgen van de totale kosten, zijn bijna alle genoemde kosten van de vier categorieën (uitzondering van Bijzondere kosten) bij elkaar opgeteld. In tabel 5.19 zijn de spreiding van de kosten en de gemiddelde kosten weergegeven voor alle ouders, gesplitst naar de onderwijsrichting van hun kind. De gemiddelde kosten die ouders opgeven verschilt tussen de 225 euro in het sbo, en 420 euro in het vso. Uit de uitsplitsingen per categorie blijkt ouders met kinderen op het vso gemiddeld de hoogste kosten dragen. Alleen bij de bijzondere kosten hebben ouders met kinderen op het so hogere kosten.

Tussen de 12 en 15 procent van de ouders geeft aan de kosten (zeer) hoog te vinden. Ongeveer twee vijfde van de ouders vindt de totale schoolkosten van gepaste hoogte. Ouders met een lager inkomen (< €2000) geven vaker aan dat zij de totale schoolkosten hoog vinden.

Tabel 5.19: Totale schoolkosten – spreiding en gemiddelde (opgave ouders)

	SBO (n=1.221)	SO (n=656)	VSO (n=972)
€0,-	2%	3%	2%
€1 - €50	12%	16%	7%
€50 - €100	25%	27%	12%
€101 - €250	41%	32%	32%
Meer dan €250	21%	21%	45%
Gemiddeld bedrag	€ 225	€ 226	€ 420

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

21 In zekere zin zijn de categorieën communicerende vaten: wat bij de ene ouder bij vrijwillige ouderbijdrage is meegenomen kan bij de ander bij een andere categorie opgenomen zijn. Voor de totale schoolkosten maakt dit niet uit.

22 Anders dan vorige edities, is dit jaar besloten om de kosten binnen de categorie 'anders' wel op te nemen. Deze droegen niet extreem bij aan hoge bedragen, en open antwoorden lijken te passen binnen de categorie waartoe ze behoren.

Leermiddelen

Aan de ouders is gevraagd welke kosten ze hebben voor leermiddelen en schoolbenodigdheden. Hierbij konden ouders kosten invullen voor gymspullen, materialen (o.a. schriften, agenda, en teken- en knutselmaterialen), borg voor schoolboeken en andere kosten. De gemiddelde kosten over alle ouders bedragen tussen de 96 en 155 euro. Gemiddeld hebben ouders met kinderen in het vso de hoogste kosten voor leermiddelen.

De kosten die ouders maken op het gebied van de borg voor schoolboeken zijn tijdelijke kosten: aan het einde van het schooljaar krijgen de meeste ouders dit bedrag terug. Deze kosten zijn wel meegenomen in de berekening van de leermiddelen en schoolbenodigdheden, maar kunnen niet echt gezien worden als echte kosten. Gemiddeld betalen ouders vier (sbo en so) en acht (vso) euro aan borg voor schoolboeken.

Ouders hadden ook de mogelijkheid om andere kostenposten te noteren. Ouders benoemen vaak de kosten voor de schooltas, inhoud van een etui (pennen, passer, etc.), een (grafisch) rekenmachine en eten voor de schooldag. Ook kleding, het huren van een kluisje en elektronische middelen zoals koptelefoons worden vaker benoemd. Er is hier ook overlap te zien met andere categorieën: zo benoemen ouders ook schoolreisjes en uitjes.

Tabel 5.20: Leermiddelen en schoolbenodigdheden – spreiding en gemiddelde (opgave ouders)

	SBO (n=1.208)	SO (n=654)	VSO (n=962)
€0,-	5%	6%	6%
€1 - €50	13%	13%	5%
€50 - €100	25%	23%	11%
€101 - €250	28%	30%	27%
Meer dan €250	29%	28%	51%
Gemiddeld bedrag	€ 96	€ 99	€ 155

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

ICT

Ouders konden aangeven hoeveel kosten ze hadden op het gebied van ICT, gesplitst in kosten voor een laptop/tablet, software/oefenprogramma's of andere ICT gerelateerde kosten (zie tabel 5.21). De gemiddelde kosten over alle ouders bedragen tussen de 56 en 168 euro. Ook hier zien we dat ouders met kinderen in het vso de hoogste ICT-kosten hebben. Kostenposten die vaker zijn benoemd bij de optie 'anders', zijn accessoires voor de laptop (zoals een muis en een koptelefoon), een laptop/tablet voor gebruik thuis en printkosten.

Tabel 5.21: ICT – spreiding en gemiddelde (opgave ouders)

	SBO (n=999)	SO (n=546)	VSO (n=861)
€0,-	84%	82%	68%
€1 - €50	2%	1%	1%
€50 - €100	1%	2%	2%
€101 - €250	2%	1%	2%
Meer dan €250	11%	14%	27%
Gemiddeld bedrag	€ 56	€ 67	€ 168

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Reizen, excursies en extra onderwijsaanbod

De kosten rondom reizen, excursies en extra onderwijsaanbod konden ouders opgeven in de categorieën excursies/schoolkamp/schoolreizen, culturele activiteiten, speciale programma's of onderwijsconcepten en extra lessen op school buiten het reguliere programma. Ook was er de mogelijkheid om andere kosten in deze categorie op te geven. De gemiddelde kosten over alle ouders bedragen 51 euro in het so, 58 euro in het sbo en 88 euro in het vso. We zien dus in tabel 5.22 dat ouders met kinderen op het vso gemiddeld meer kosten kwijt zijn dan ouders met kinderen op het sbo en so. Andere kostenposten die vaker zijn benoemd bij deze categorie, zijn extra begeleiding en bijles, naschoolse activiteiten zoals sporten of cultuur en zwemlessen.

Tabel 5.22: Reizen en excursies – spreiding en gemiddelde (opgave ouders)

	SBO (n=1085)	SO (n=595)	VSO (n=886)
€0,-	30%	41%	35%
€1 - €50	15%	17%	8%
€50 - €100	28%	19%	17%
€101 - €250	15%	10%	15%
Meer dan €250	12%	12%	25%
Gemiddeld bedrag	€ 58	€ 51	€ 88

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Vrijwillige ouderbijdrage

Gemiddeld betalen ouders volgens eigen opgave tussen de 28 en 43 euro als vrijwillige ouderbijdrage aan de school. In tabel 5.23 is te zien dat de spreiding van de kosten in alle drie de onderwijsrichtingen verschilt.

Tabel 5.23: Vrijwillige ouderbijdrage – spreiding en gemiddelde (opgave ouders)

	SBO (n=1.094)	SO (n=578)	VSO (n=864)
€0,-	22%	37%	37%
€1 - €50	24%	17%	9%
€50 - €100	37%	31%	28%
€101 - €250	12%	11%	18%
Meer dan €250	4%	3%	9%
Gemiddeld bedrag	€ 35	€ 28	€ 43

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Bijzondere kosten

Tot slot konden ouders hun uitgaven voor diverse bijzondere kosten noteren, in de categorieën onderwijsgerelateerde ondersteuning, tussenschoolse opvang, zelf aangeschafte oefenprogramma's, eten en drinken verzorgd door de school, traktaties en reiskosten. We beschouwen dit als optionele kosten, waarvoor een ouder zelf kiest, of die niet voor elk kind gelden. Daarom worden deze niet meegerekend in de optelling tot de totale schoolkosten.

De gemiddelde kosten over bedragen tussen de 226 en 274 euro. We zien dat ouders met kinderen in het so gemiddeld de hoogste kosten hebben voor bijzondere kosten (zie ook tabel 5.24). Er was ruimte voor ouders om andere bijzondere kostenposten te noteren. Ouders benoemen hier, benzine voor het zelf vervoeren van de leerling (incidenteel en structureel), bedankjes voor leerkrachten en ondersteuners, de aanschaf van een fiets en de kosten van het openbaar vervoer.

Tabel 5.24: Bijzondere kosten – spreiding en gemiddelde (opgave ouders)

	SBO (n=1.136)	SO (n=621)	VSO (n=873)
€0,-	7%	9%	26%
€1 - €50	23%	25%	18%
€50 - €100	19%	18%	11%
€101 - €250	11%	8%	10%
€Meer dan €250	40%	39%	35%
Gemiddeld bedrag	€ 226	€ 274	€ 236

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

5.2.2 Schoolkosten go: Vrijwillige ouderbijdrage

Een meerderheid van de ouders geeft aan dat de school om een vrijwillige ouderbijdrage vraagt (69% in het sbo, 54% in het so en 57% in het vso). Aan de ouders die hebben aangegeven dat de school om een vrijwillige ouderbijdrage vraagt is een aantal vervolgvragen gesteld. De meerderheid van de ouders vindt dat de vrijwillige ouderbijdrage ongeveer evenredig is met wat ervan wordt betaald (zie tabel 5.25). Dit geldt

voor alle drie de onderwijsrichtingen. Daarnaast vinden ouders in het vso de kosten net iets vaker te hoog, vergeleken met ouders met kinderen in het sbo en so.

Tabel 5.25: Oordeel over hoogte vrijwillige ouderbijdrage (opgave ouders)

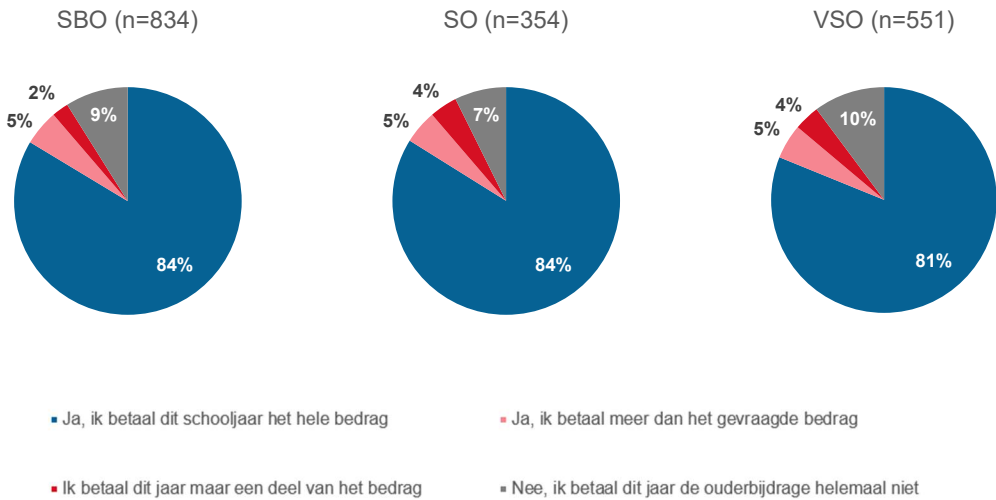
	SBO (n=835)	SO (n=354)	VSO (n=551)
De ouderbijdrage is te hoog: ik zie niet goed wat ze hiervoor doen	8%	8%	10%
De ouderbijdrage is ongeveer goed	64%	66%	61%
De ouderbijdrage is te laag, want school doet hier veel mee.	18%	19%	16%
Weet niet	10%	7%	13%

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Een groot deel van de ouders betalen dit jaar de volledige vrijwillige ouderbijdrage (zie figuur 5.5). Een klein deel van de ouders betaalt een gedeelte van de bijdrage (2-4%). Deze ouders betalen in de meeste gevallen minstens de helft van de vrijwillige ouderbijdrage. Ook is er een kleine groep ouders die de vrijwillige ouderbijdrage niet betaalt (7-10%). Ouders met een gezinsinkomen van lager dan 2000 euro geven vaker aan de vrijwillige ouderbijdrage niet of deels te betalen.

Er zijn verschillende redenen gegeven door ouders die de vrijwillige ouderbijdrage deels of niet betalen. Zo geeft iets meer dan twee vijfde van de ouders in het sbo en so, en iets meer dan een derde van de ouders in het vso aan dat de hoogte van het gezinsinkomen een rol speelt. Ook het hebben van meerdere kinderen een rol, evenals het niet verplicht zijn van de vrijwillige ouderbijdrage. Een deel van de ouders geeft aan dat een andere reden meespeelt.

Figuur 5.5: Betaalde bijdrage (opgave ouders)

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Meer resultaten over onder meer de gevolgen van het al dan niet betalen van de vrijwillige ouderbijdrage voor leerlingen, het sturen van aanmaningen voor de vrijwillige ouderbijdrage en het ervaren van de vrijwillige ouderbijdrage als vrijwillig zijn opgenomen in het rapport Wetsevaluatie Vrijwillige ouderbijdrage.

5.2.3 Schoolkosten go: ICT (devices en software)

Aan de ouders is gevraagd wie betaalt voor de laptops/tablets/andere ICT-middelen en de software/oefenprogramma's die hun kind op school gebruikt (zie tabel 5.26 en tabel 5.27). Rond de zeventig procent van de ouders geeft aan dat de school zelf over de laptops/tablets beschikt en hier geen bijdrage vanuit de ouders voor vraagt. Voor software en oefenprogramma's is dat percentage wat hoger in het sbo en vso, maar in het so is dat ietsjes lager. Tussen de 8 en 17 procent van de ouders maakt zelf kosten voor een laptop/tablet en vier procent maakt zelf kosten voor software/oefenprogramma's, ofwel in de vorm van een bijdrage aan de school of door het zelf aan te schaffen.

Ouders hadden ook de mogelijkheid om andere antwoorden te geven. Ouders in het sbo geven onder andere aan dat hun kinderen nog te jong zijn, en dat er nog geen gebruik wordt gemaakt van laptops of software. Daarom hebben zij hier nog geen kosten aan. Ook benoemen deze ouders dat de aanschaf wordt geregeld vanuit school. Ouders in het so benoemen gedeeltelijk ook dat hun kinderen hier (nog) geen kosten voor hebben. Daarnaast wordt ook benoemd dat een deel van de kosten vergoed worden door o.a. de verzekering. Ouders in het vso geven aan dat leerlingen middelen van school kunnen lenen, waarbij ze alleen kosten hebben wanneer er iets stuk gaat. Daarnaast zijn er ouders die zelf middelen aanschaffen voor gebruik thuis. Een enkele ouder benoemt Stichting Leergeld. Software zit vaak bij laptops inbegrepen, of ouders weten niet wie hiervoor verantwoordelijk is.

Tabel 5.26: Verantwoordelijkheid betaling laptops/tablets (opgave ouders)

	SBO (n=1.194)	SO (n=664)	VSO (n=953)
De school gebruikt geen laptops/tablets in de lessen	9%	8%	6%
De school heeft zelf laptops/tablets/andere ICT-middelen en vraagt ouders/verzorgers een bijdrage	6%	6%	6%
De school heeft zelf laptops/tablets/andere ICT-middelen maar vraagt geen bijdrage	71%	70%	65%
De school vraagt ouders/verzorgers om zelf een laptop/tablet/andere ICT-middelen aan te schaffen	2%	2%	11%
Anders, namelijk	3%	5%	6%
Weet ik niet	10%	9%	6%

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Tabel 5.27: Verantwoordelijkheid betaling software/ oefenprogramma's (opgave ouders)

	SBO (n=1193)	SO (n=644)	VSO (n=953)
De school gebruikt geen laptops/tablets in de lessen	5%	4%	4%
De school heeft zelf laptops/tablets/andere ICT-middelen en vraagt ouders/verzorgers een bijdrage	3%	3%	3%
De school heeft zelf laptops/tablets/andere ICT-middelen maar vraagt geen bijdrage	73%	69%	75%
De school vraagt ouders/verzorgers om zelf een laptop/tablet/andere ICT-middelen aan te schaffen	1%	1%	1%
Anders, namelijk	1%	2%	3%
Weet ik niet	18%	20%	14%

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Aan de ouders die zelf kosten maken op het gebied van ICT is gevraagd hoeveel zij hiervoor betalen. Van de ouders die hebben aangegeven dat de school vraagt om een bijdrage weet een groot deel van de ouders niet wat de bijdrage dit schooljaar is (tussen de 66 en 78% voor laptops/tablets, en tussen de 67 en 85% voor software en oefenprogramma's). De gemiddelde en mediane bijdragen hiervoor staan weergegeven in tabel 5.28. De kosten zijn hier hoog. Doordat er maar weinig ouders (tussen de 10 en 94) deze vraag hebben beantwoord, is hier geen representatief beeld te schetsen voor de ICT kosten in het gespecialiseerd onderwijs.

Ouders die aangaven dat de school ouders vraagt om zelf ICT aan te schaffen is gevraagd of ze dit ook hebben gedaan. 67 tot 89 procent van deze groep ouders heeft een laptop/tablet aangeschaft, voor de software/oefenprogramma's is dit 38 – 71 procent van de ouders. De gemiddelde en mediane kosten staan ook weergegeven in tabel 5.28.

Ouders die aangeven zelf een laptop/tablet te hebben aangeschaft is ook gevraagd of de school vroeg om een bepaald type of merk. Tachtig procent van de ouders met kinderen in het so geeft aan dat de school hen hier vrij in liet. In het sbo is dat 44 procent en in het vso is dat 37 procent. Een derde van de ouders met kinderen in het sbo en vso geeft aan dat de school daar inderdaad om vroeg, maar dat ze ook een eigen keuze mochten maken.

Ten slotte is aan de ouders gevraagd of zij weten dat het betalen voor laptops/tablets/andere ICT-middelen vrijwillig is. Vier vijfde van de ouders geeft aan dit niet te weten. Een groot deel van de ouders (56-69%) weet daarnaast niet welke mogelijkheden er op school zijn als ouders de laptops/tablets/andere ICT-middelen en software niet kunnen betalen.

Tabel 5.28: Gemiddelde kosten ICT (opgave ouders)

	SBO		SO		VSO	
	Kosten bijdrage (n = 16)	Kosten eigen aanschaf (n = 13)	Kosten bijdrage (n = 10)	Kosten eigen aanschaf (n = 10)	Kosten bijdrage (n = 16)	Kosten eigen aanschaf (n = 94)
Gemiddelde kosten laptop/tablet	€31	€1.245	€25	€ 724	€80	€644
Mediaan kosten laptop/tablet	€0	€ 775	€ 0	€ 595	€0	€ 550
	Kosten bijdrage (n = 5)	Kosten eigen aanschaf (n = 4)	Kosten bijdrage (n = 7)	Kosten eigen aanschaf (n = 5)	Kosten bijdrage (n = 9)	Kosten eigen aanschaf (n = 5)
Gemiddelde kosten software/oefenprogramma's	€ -	€120	€49	€ 471	€11	€ 1.416
Mediaan kosten software/oefenprogramma's	€ -	€ 140	€0	€ 80	€0	€ 537

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

5.2.4 Schoolkeuze en schoolkosten

Ook voor ouders met kinderen in het gespecialiseerd onderwijs is gevraagd of schoolkosten een rol speelden bij de schoolkeuze voor hun kind. Een klein deel van de ouders kijkt naar de kosten van de school wanneer zij een keuze voor de school maken. In het sbo kijkt tien procent van de ouders naar de kosten, in het so en vso is dit negen procent.

5.2.5 Schoolkosten go: Informatie, inspraak en verantwoording

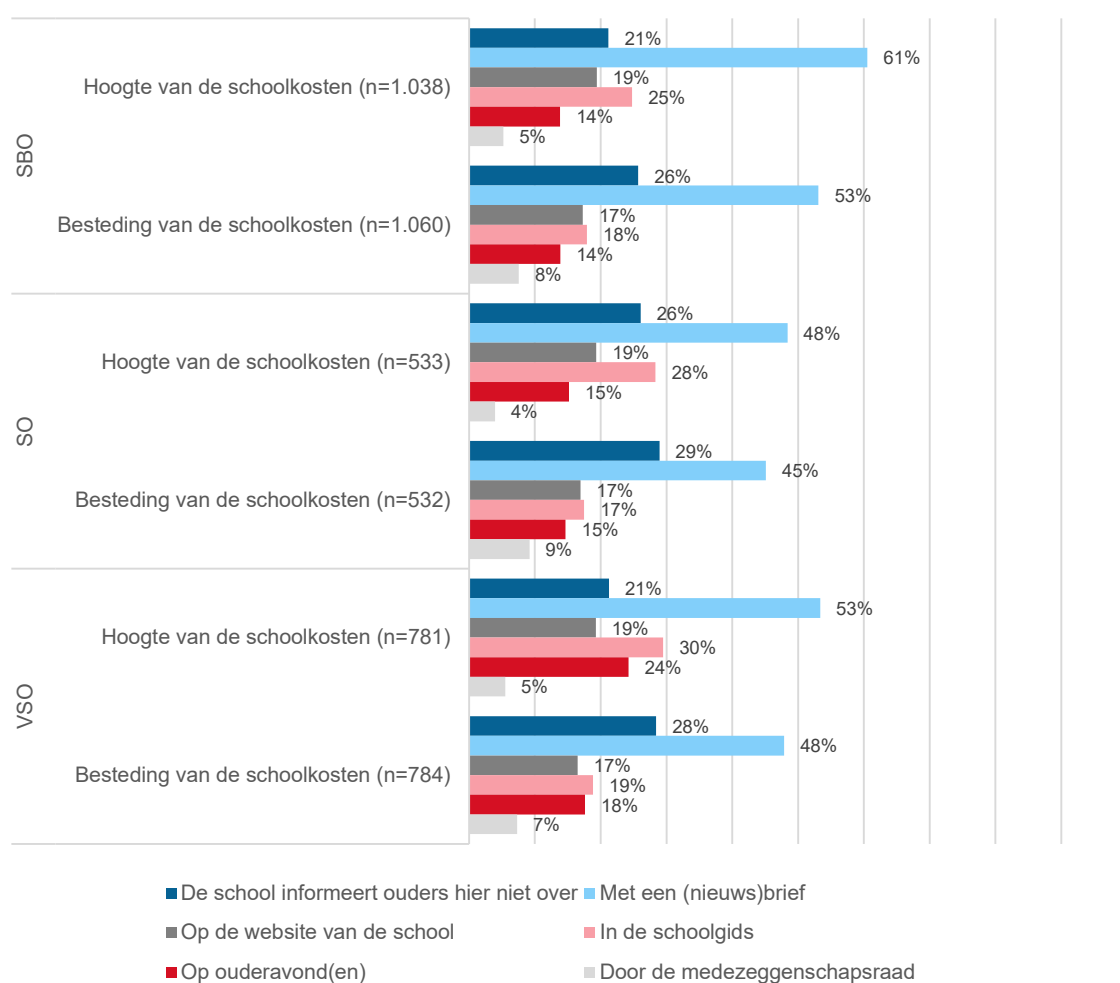
Voor zowel de hoogte als de besteding van de schoolkosten geldt dat scholen dit volgens de ouders voornamelijk delen via een (nieuws)brief (figuur 5.6). Ook valt op dat de school relatief vaak de ouders niet informeert over hoogte en besteding van schoolkosten (tussen de 21 en 29%). Naast de onderstaand

genoemde manieren waarop ouders geïnformeerd worden, benoemen voornamelijk ze dat ze geïnformeerd worden via de mail of brief, of via de app van de school.

Over het algemeen zijn de ouders tevreden over de informatie die ze ontvangen. Als het gaat om de hoogte van de schoolkosten is 55 tot 60 procent van de ouders (zeer) tevreden over hoe ze geïnformeerd worden. Rondom de besteding van de schoolkosten is dit iets lager, namelijk tussen de 47 en 53 procent.

Ouders zijn daarnaast gevraagd naar hun mening over de informatievoorziening rondom schoolkosten. Ouders zijn verdeeld. Een groot deel van de ouders geeft aan dat zij goed geïnformeerd worden door school. Ze worden geïnformeerd op een manier die ze fijn vinden, of ouders geven aan dat de schoolkosten heel laag zijn en ze daarom niet zo geïnteresseerd zijn. Er is ook een groep ouders die ontevreden is. Zij geven vooral aan dat er te weinig communicatie is.

Figuur 5.6: Informatievoorziening rondom hoogte en besteding van vrijwillige ouderbijdrage

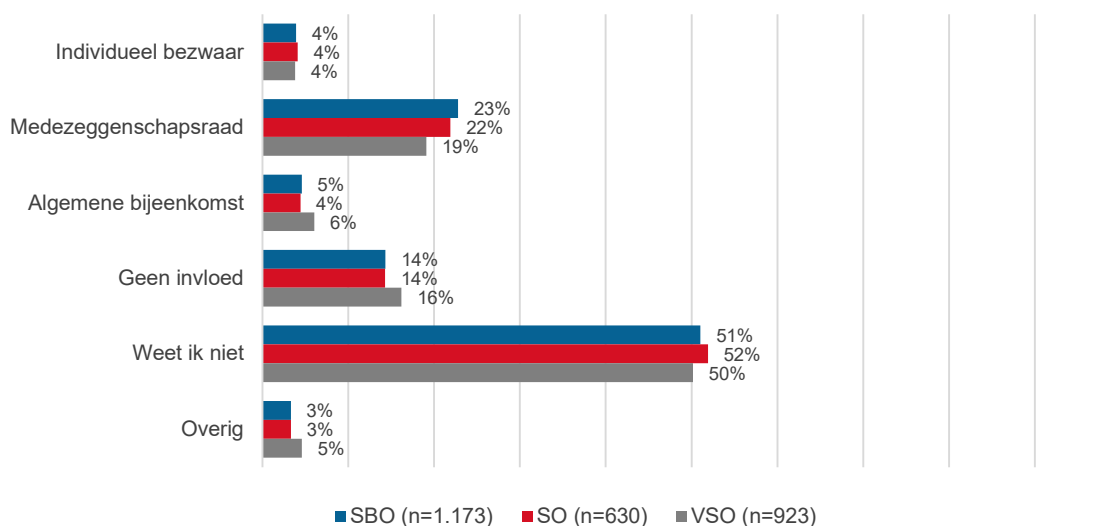
Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

Aan de ouders is ook gevraagd op welke wijze zij betrokken worden bij beslissingen over de schoolkosten. Het merendeel van de ouders geeft aan dat zij dit niet weten (50-52%, zie figuur 5.7). Tussen 19 en 23 procent van de ouders geeft aan dat ze via de medezeggenschapsraad betrokken kunnen worden bij de beslissingen. Ook geeft ongeveer 15 procent van ouders aan geen invloed te hebben rondom de

beslissingen over de schoolkosten. Naast de onderstaande wijzen is ook aangegeven dat ouders via de ouderraad of via e-mail mee kunnen beslissen over de schoolkosten.

Tot slot geeft 56 procent (vso) tot 62 procent (sbo) van de ouders aan dat ze niet van op de hoogte te zijn van de rol die de medezeggenschapsraad heeft als het gaat om de hoogte en de besteding van de schoolkosten.

Figuur 5.7: Wijze waarop ouders betrokken worden bij beslissingen over de schoolkosten (opgave ouders)

Bron: Ouderenquête Schoolkostenmonitor 2025, KBA Nijmegen (2025)

5.2.6 Schoolkosten go: Tegemoetkoming

Het overgrote deel van de ouders geeft aan geen tegemoetkoming voor de schoolkosten te ontvangen (90-92%). Vier procent van de ouders ontvangt geld en tussen de drie en zes procent van de ouders ontvangt spullen/materialen. De kleine groep ouders die geld ontvangt, krijgt een geldbedrag van gemiddeld tussen de 422 en 961 euro.²³ Ouders geven aan dat ze voornamelijk hulp ontvangen van Stichting Leergeld en van de gemeente.

Ouders die aangeven geld te ontvangen, besteden dit voor het grootste deel aan reiskosten (waarbij reisafstanden vaker groter zijn dan in niet-gespecialiseerd onderwijs), bijdrage voor het leerlingenvervoer en aan gymspullen. Meerdere ouders benoemen daarnaast ook dat ze het geld uitgeven aan materialen (o.a. schriften, agenda en teken- en knutselmaterialen) en de vrijwillige ouderbijdrage.

Ten slotte geeft 43 procent van de ouders met kinderen in het sbo aan dat zij geen informatie hebben ontvangen over financiële ondersteuning die de school kan geven bij het betalen van de schoolkosten. In het so is dit vijftig procent, en in het vso 49 procent. Daarnaast weet een deel van de ouders dit niet, zo'n 31-34 procent van de ouders geeft dit aan.

²³ In het vso hebben twee ouders een vergoeding van meer dan €10.000 opgegeven. Deze bedragen zijn behandeld als outliers en niet opgenomen in het berekenen van het gemiddelde.

Bijlagen

Respons vergelijking met landelijke populatie scholen

Tabel 5.29: Vergelijking landelijke verdeling en responsverdeling naar achtergrondkenmerken (po-scholen)

	Landelijk	Respons ongewogen	Respons gewogen
Stedelijkheidsgraad			
Niet stedelijk	10%	9%	9%
Weinig stedelijk	28%	24%	25%
Matig stedelijk	17%	18%	18%
Sterk stedelijk	26%	28%	28%
Zeer sterk stedelijk	18%	21%	20%
Achterstandsscore			
Kwintiel 1	20%	17%	20%
Kwintiel 2	20%	18%	20%
Kwintiel 3	20%	20%	20%
Kwintiel 4	20%	23%	20%
Kwintiel 5	20%	22%	20%
Schoolgrootte			
0-100 leerlingen	17%	12%	13%
101-200 leerlingen	33%	32%	33%
201-300 leerlingen	27%	29%	29%
301-400 leerlingen	13%	15%	14%
401-500 leerlingen	6%	8%	7%
501-600 leerlingen	2%	2%	2%
601-700 leerlingen	1%	1%	1%
701-800 leerlingen	0%	1%	1%
801-900 leerlingen	0%	0%	0%
901 – 1000 leerlingen	0%	0%	0%

Tabel 5.30: Vergelijking landelijke verdeling en responsverdeling naar achtergrondkenmerken (vo-scholen)

	Landelijk	Respons ongewogen
Stedelijkheidsgraad		
Niet stedelijk	4%	3%
Weinig stedelijk	17%	15%
Matig stedelijk	15%	15%
Sterk stedelijk	34%	34%
Zeer sterk stedelijk	29%	33%
Achterstandsscore		
Kwintiel 1	20%	23%
Kwintiel 2	20%	17%
Kwintiel 3	20%	21%
Kwintiel 4	20%	20%
Kwintiel 5	20%	18%
Schoolgrootte		
0-100 leerlingen	4%	2%
101-200 leerlingen	11%	11%
201-300 leerlingen	11%	9%
301-400 leerlingen	10%	9%
401-500 leerlingen	9%	7%
501-600 leerlingen	9%	10%
601-700 leerlingen	7%	5%
701-800 leerlingen	4%	4%
801-900 leerlingen	5%	9%
901 - 1000 leerlingen	31%	35%

Tabel 5.31: Vergelijking landelijke verdeling en responsverdeling naar achtergrondkenmerken (go-scholen)

	Landelijk (sbo)	Respons ongewogen (sbo)	Landelijk (so)	Respons ongewogen (so)	Landelijk (vso)	Respons ongewogen (vso)
Stedelijkheidsgraad						
Niet stedelijk	3%	5%	1%	2%	2%	2%
Weinig stedelijk	20%	14%	14%	11%	17%	21%
Matig stedelijk	15%	14%	16%	13%	14%	14%
Sterk stedelijk	35%	36%	30%	34%	37%	34%
Zeer sterk stedelijk	27%	30%	39%	40%	30%	29%
Schoolgrootte						
0-100 leerlingen	32%	24%	49%	58%	40%	28%
101-200 leerlingen	57%	63%	44%	38%	38%	45%
201-300 leerlingen	11%	11%	7%	4%	14%	18%
301-400 leerlingen	1%	3%	1%	0%	5%	6%
401-500 leerlingen	-	-	-	-	2%	2%
501-600 leerlingen	-	-	-	-	0%	1%
601-700 leerlingen	-	-	-	-	1%	1%

Respons ouders naar achtergrondkenmerken

Tabel 5.32: Vergelijking landelijke verdeling en responsverdeling naar achtergrondkenmerken (po ouders)

	Landelijk	Respons ongewogen	Respons gewogen
Achterstandsscore			
Kwintiel 1	20%	15%	20%
Kwintiel 2	20%	19%	20%
Kwintiel 3	20%	23%	20%
Kwintiel 4	20%	24%	20%
Kwintiel 5	20%	20%	20%
Leeftijd t.o.v. mediaan			
Jonger	50%	49%	49%
Ouder	50%	51%	51%

Tabel 5.33: Vergelijking landelijke verdeling en responsverdeling naar achtergrondkenmerken (vo ouders)

	Landelijk	Respons ongewogen	Respons gewogen
Achterstandsscore			
Kwintiel 1	20%	11%	20%
Kwintiel 2	20%	17%	20%
Kwintiel 3	20%	24%	20%
Kwintiel 4	20%	24%	20%
Kwintiel 5	20%	25%	20%
Onderwijsrichting			
Brugjaar	51%	54%	51%
VMBO G/T bovenbouw	12%	11%	12%
VMBO B bovenbouw	3%	2%	3%
VWO bovenbouw	13%	2%	13%
HAVO bovenbouw	12%	9%	12%
VMBO K bovenbouw	6%	4%	6%
Praktijkonderwijs	3%	17%	4%

Tabel 5.34: Vergelijking landelijke verdeling en responsverdeling naar achtergrondkenmerken (go ouders)

	Landelijk (sbo)	Respons ongewogen (sbo)	Respons gewogen (sbo)	Landelijk (so)	Respons ongewogen (so)	Landelijk (vso)	Respons ongewogen (vso)	Respons gewogen (vso)
Leeftijd t.o.v. mediaan								
Jonger	50%	56%	50%	50%	51%	50%	46%	50%
Ouder	50%	44%	50%	50%	49%	50%	54%	50%

